
BWAEAO AE
BATI BOONA

BWAEAO AE BATI BONA

RINERINE MAN ANA KAOTIOTI,
RAIRAIRI, AO ANA TAEKA
IOTEBWA TIMITI AKE A KOREAKI
TE MOAN BURABETI, TE TIA MAMATA,

AO TE TIA KAOTIOTI,
NAKON ANA EKARETIA IESU KRISTO IBUKIIA
AOMATA AIKA A ITIAKI NI BONG AIKA KAITIRA

KANOANA

Kabwarabwarana	v
Mote	1
Aberaam35
Katooto 1.36
Katooto 2.44
Katooto 3.51
Iotebwa Timiti—Mataio.53
Iotebwa Timiti—Rongorongono.58
Taekan te Onimaki76

KABWARABWARANA

Te Bwaeao ae Bati Bona bon koroboki aika moan te kakawaki ake a rineaki i aon itera aika kakawaki n te onimaki ao reirei n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong Aika Kaitira. Bwaaai aikai a bon rairaki ao a katauraaoaki iroun te Burabeti Iotebwa Timiti, ao a boretiaki n ana beeba ni kaongora te Ekaretia n ana tai ni maiu.

Te moan ikota ni koroboki ake a atunaki n Te Bwaeao ae Bati Bona e karaoki n 1851 iroun Unimwaane Franklin D. Richards, are kaain te Kauntira n te Tengaun ma Uoman ao te beretitenti n te British Mitition. Te kantaninga iai bwa e na tauraoni ni kona ni karekeaki rongorongoa aika kakawaki ake e aki tau mwaitina ni kabutaki n ana tai Iotebwa Timiti. Ngkai e a rikirake kaainakin te Ekaretia ni kabuta Europe ao America, bon iai kainnanoana bwa a na karaoaki bwai aikai bwa a na tauraoni ni karekeaki. Te Bwaeao ae Bati Bona e tabangaki kabonganana ao n tokina e a riki bwa te boki ae tabu n te Ekaretia man aia mwakuri Te Moan Beretitenti ao te maungatabu ni kabuta i Salt Lake City n Okitobwa 10, 1880.

A mwaiti manga rinanoan kanoana ae a tia ni karaoaki n aron kainnanoana n te Ekaretia. N te 1878 taian mwakoro n Ana Boki Mote ake aki karinaki n te moan boki are boretiaki a karinaki. N te 1902 mwakoro tabeua n te Bwaeao ae Bati Bona ake titebo ma koroboki ake a boretiaki n Reirei ao Berita aika Tabu a katukaki. Baireana nakon taian mwakoro ao kiibu, ma taekana ao bwaai aika a na taraaki inano n te iteraniba, a bon karaoaki n te 1902. Moan boretiakina ae uaitera korobokiana i aon te iteraniba, ma karinanin aara, botoniango ma nneia a kaotaki mai buki n te boki, e karaoaki n 1921. Akea riki bitaki aika karaoaki ni karokoa Eberi 1976, ngke a karinaki uoua kaotioti. N te 1979 bwaai aika uoua aikai a kanakoaki man te Bwaeao ae Bati Bona ao a karinaki n Reirei ao Berita aika Tabu, ike a oti iai bwa mwakoro 137 ao 138. Ni bokina ae ngkai tabeua bitaki a tia ni karaoaki bwa a na katiteboaki ma rongorongoa ake a koreaki ni beeba ake mai mwaina.

E kaotaki ikai kabwarabwarana ae kimototo ibukin kanoana ae ngkai:

1. *Rinerine man Ana Boki Mote*. Te rongorongoa ae rineaki man ana rairairi Iotebwa Timiti i aon Karikani Bwai n te Baibara, are e moana karaoana n Tuun 1830.
2. *Ana Boki Aberaam*. Te rairairi man ana kairiri te Tamnei i aon ana koroboki Aberaam. Iotebwa Timiti e moana ana rairairi n te 1835 i mwin reken tabeua kunnikai aika koreaki itabeua te taetae n Aikubita aika koreaki i aon kunikai ae karaoki man te uteute

ae te papyrus ae reke i nanon bain Iotebwa Timiti n te 1835, are kanoana bon ana koroboki te tamanuea ae Aberaam. Te rairairi ae rereitaki boretiakina n te *Times and Seasons* e moa man 1 Maati 1842, i Nauvoo, Illinois.

3. *Iotebwa Timiti—Mataio*. Koroboki aika anaaki man ana koaua Mataio n ana rairairi Iotebwa Timiti n te Baibara (Tara Reirei ao Berita aika Tabu 45:60–61 ibukin te kaetieti mai iroun te Atua bwa e na moanaki rairan te Nu Tetemanti).
4. *Iotebwa Timiti—Rongorongono*. Koroboki aika anaaki man ana koaua ao rongorongon Iotebwa Timiti, ake e katauraoui ma ana taan koroboki n te 1838–1839 ao ake a rereitaki ni boretiaki n te *Times and Seasons* i Nauvoo, Illinois, ni moa man Maati 15, 1842.
5. *Taekan te Onimaki n Ana Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira*. Taeka aika taekinaki iroun Iotebwa Timiti ae a boretiaki n te *Times and Seasons* ni Maati 1, 1842, n raonaki ma rongorongon te Ekaretia ae kimototo are e rang n ataaki bwa te Wentworth Reta.

MWAKORO AIKA RINEAKI MAN ANA BOKI MOTE

*Te rongorongo ae anaaki man te rairairi n te Baibara n aron are kaotaki
nako Iotebwa Timiti te Burabeti, Tuun 1830–Beberuare 1831.*

MWAKORO 1 (Tuun 1830)

Te Atua E kaotia nakon Mote—E onikaki Mote—E kaitaraaki iroun Tatan—Mote e noori aonaba aika mwaiti aika iai kaaiia—Aonaba aika aki kona ni warekaki mwaitiia a karikaki iroun te Nati—Ana mwakuri ao mimitongin te Atua bon karekean te aki mamate ao te maiu ae akea tokina iroun te aomata.

ANA taeka te Atua, are e “taekin nakon ^bMote n te tai are e uotaki nako Mote nakon te mau-nga ae moan te rietata,

2 Ao e “noora te Atua ni ^bkaaitara ma ngaia, ao e taetae ma ngaia, ao “mimitongin te Atua e mena i aon Mote; ngaia are e a kona Mote ni ^dmena i matana.

3 Ao e taetae te Atua nakon Mote, ni kangai: Nooria, Ngai te Uea ae te Atua ae “Moan te

Mwaaka, ao arau ^bAkea Tokina; bwa akea moan au bong ke akea tokin au ririki; ao tiaki bon anne akea tokina?

4 Ao, nooria, bon natiu ngkoe; ngaia are “taraia, ao N na kaoti nakoim bwaai ake I a tia ni kari-ki n oin ^bbaiu; ma tiaki ni kabane, bwa akea “tokin au ^dmwakuri, ao au “taeka naba, bwa a aki totoki.

5 Ngaia are, akea te aomata ae kona n noori au mwakuri ni kabane, ma ti ngkana e noora mimitongiu ni kabane, ao akea te aomata ae kona n noora mimitongiu ni kabane, ao e na tiku ni maiu i aon te aba i mwina.

6 Ao iai te mwakuri ae N na anganiko, Mote, ae natiu; ao ti te “arona ngkoe ma au ^bRikitemanna, ao au Rikitemanna bon ngaia ao ngaia ae na riki bwa te “Tia Kamaiu, bwa e onrake n te “akoi ao te “koaua, ma bon ^fakea

1 1a Aram. 12:30;
Mote 1:42.

b BK Mote.

2a Otin. 3:6; 33:11;
ARIT Otin. 33:20, 23
(Abentekiti);
Ioane 1:18; 6:46;

Ita 3:6–16;
Mote 1:11.

b WI 12:6–8;
TK 34:10;
R&B 17:1.

c TK 5:24;
Mote 1:13–14, 25.
BK Mimitong.

d BK Onikakin te
Rabwata.

3a Kaoti. 11:17; 19:6;
1Nib. 1:14;
R&B 121:4.

BK Te Atua, Atu n Atua.
b Itaia 63:16;
R&B 19:9–12;
Mote 7:35.
BK Akea Tokina.

4a Mote 7:4.
b Mote 7:32, 35–37.

c TAre. 111:7–8;
Mote 1:38.

d TAre. 40:5;

R&B 76:114.

e 2Nib. 9:16;

R&B 1:37–39.

BK Ana Taeka te Atua.

6a KB 1:26;

Ita 3:14–15;
Mote 1:13–16.

b BK Rikitemanna.

c BK Tia Kamaiu.

d Ioane 1:14, 17;
Aram. 13:9.

BK Akoi.

e Mote 5:7.

f 1Uea 8:60;

Itaia 45:5–18, 21–22.

riki temanna te Atua irarikiu, ao a mena bwaai ni kabane i matau, bwa I^satai ni kabane.

7 Ao ngkai, nooria, iai teuana te bwai ae N na kaotia nakoim, Mote, ae natiu, ibukina bwa ko mena n te aonaba, ao ngkai N na kaotia nakoim.

8 Ao e koro bukina bwa Mote e taraia, ao e noora te ^aaonaba are e karikaki i aona; ao Mote e ^bnoora te aonaba ao tabotabona nako, ao natiia aomata ni kabane ake a karikaki, ao ake a tia ni karikaki; ao e korakora ^cmiimina ao kubanakona n aei.

9 Ao te Atua e kitana Mote, n te aro are akea mimitongina iroun Mote; ao e tiku n ti ngaia Mote. Ao ngke e tiku n ti ngaia, ao e a bwaka nako aontano.

10 Ao e koro bukina bwa i nanon te maan ae aoa aika a mwaiti i mwaain ae okira ^akorakorana n aomata Mote n aron te aomata, ao e taku i bon irouna: Ngkai, man aio I a ataia bwa ^bakea manen te aomata, te bwai ae I tuai ma ni kaman iangoia.

11 Ma ngkai a tia oin matau n noora te ^aAtua; ma tiaki matau n ^baomata, ma matau n tamnei,

bwa matau n aomata e aki kona n noria bwa N na riai n ^crai ao ni ^dmate i matana; ma e mena mimitongina i aou; ao I noora ^eubuna, ibukina bwa I^fonikaki i matana.

12 Ao e koro bukina bwa ngke e tia n taekini taeka aikai Mote, nooria, e roko ^aTatan ni ^bkariria, ni kangai: Mote, ae natin te aomata, taromauriai.

13 Ao e koro bukina bwa Mote e tara Tatan ao e taku: Antai ngkoe? Bwa nooria, ngai ^anatin te Atua, ae ti te arona ma ana Rikitemanna, ao enga mimitongim, bwa N na taromauriko?

14 Bwa nooria, I aki kona n tara te Atua, ma ti ngkana e mena mimitongina i aou, ao I bon ^aonikaki i matana. Ma I kona n tarai-ko n te aro n aomata. Ni koauana, tiaki arona anne?

15 E kakabwaiiaaki aran Atua, bwa e aki kitanai raoi tamneina, ke e mena ia mimitongim, bwa bon te rotongitong irou? Ao I ataa te kaokoro i marenam ma te Atua; bwa e taku te Atua nakoiu: ^aTaromauria te Atua, bwa ti ngaia ae ko na ^btoro irouna.

16 Kararoako Tatan, tai mwa-mwanaai; bwa e taku te Atua

6g 1Nib. 9:6;
2Nib. 9:20;
Aram. 18:32;
R&B 38:1–2.
BK Atai Bwai ni
Kabane.
8a Mote 2:1.
b Mote 1:27.
c TAre. 8:3–4.
10a Tani. 10:8, 17;
1Nib. 17:47;
Aram. 27:17;
IT—R 1:20.

b Tani. 4:35;
Erem. 12:7.
11a BK Te Atua, Atu n Atua.
b R&B 67:10–13;
Mote 6:36.
c Otin. 19:21.
d Otin. 20:19.
e KB 32:30;
Mote 7:4.
f Mat. 17:1–8.
BK Onikakin te
Rabwata.
12a Mote 4:1–4.

BK Riaboro.
b Mote 6:49.
BK Kariria, Te Kariri.
13a TAre. 82:6;
Ebe. 12:9;
Hoan. 3:2.
14a BK Onikakin te
Rabwata.
15a Mat. 4:10.
BK Nebonebo.
b 1Tamu. 7:3;
3Nib. 13:24.

nakoiu: Bon ti ^ate arona ngkoe ma au Rikitemanna.

17 Ao e anganai naba tua ngke e wetelai mai buakon te ^abuakoko are ura, ni kangai: ^bWetea te Atua n aran au Rikitemanna, ao taromauriai.

18 Ao e a manga taku Mote: N na aki toki ni wetea te Atua, iai bwaai riki tabeua ae N na titirakinna: bwa e a tia ni mena mimitongina i aou, ngaia are I ataa te kaokoro imarenana ma ngkoe. Nako mai ikai, Tatan.

19 Ao ngkai, ngke e tia Mote n taekini taeka aikai, e takarua n te bwana ae korakora Tatan, ao e tatarua n te aro ni iowawa i aon te aonaba, ao e tua, ni kangai: Ngai te ^aRikitemanna, taromauriai.

20 Ao e koro bukina bwa e a moanna ni korakora maakun Mote, ao ngke e a moanna ni maaku, e noora ana karawawata ^amoone. Ma e ngaie n anne, ngke e ^bwetea te Atua, e karekea korakorana, ao e tua, ni kangai: Nako mai irou, Tatan, bwa ti aio te Atua ae N na taromauria, are bon Atuan te mimitong.

21 Ao ngkai e a moanna n ruru ^aTatan, ao e mwaeiei te aonaba; ao e karekea korakorana Mote, ao e wetea te Atua, ni kangai: N aran te Rikitemanna, nako mai ikai, Tatan.

22 Ao e koro bukina bwa e takarua n te bwana ae korakora Tatan, ma te tang, ao te tatarua, ao te ^akangenge wii; ao e nako mai ikekei, mai matan naba Mote, n te aro are e a aki nooria.

23 Ao ngkai ibukin aio e kaota koauana Mote, ma ibukin buakakaia ao akea irouia natiia aomata.

24 Ao e koro bukina bwa ngke e nako Tatan mai matan Mote, e euta matana Mote n tara karawa, bwa e kaonaki n te ^aTamnei ae Raioiroi, are e kaota koauan te Tama ao te Nati;

25 Ao ngke e wetea aran te Atua, e a manga noora mimitongina, bwa e mena i aona; ao e ongo te bwana, ae kangai: Ko a kakabwaiaaki, Mote, bwa Ngai, are Moan te Mwaaka, I a tia n rineiko, ao ko na kakorakoraaki nakon ^araan aika mwaiti; bwa a na ongo n am ^btaeka kanga ae ai aron te ^cAtua ngkoe.

26 Ao nooria, I memena iroum, ni karokoa tokin am bong; bwa ko na ^akainaomataia au botanaomata man te ^btautoronaki, ae ^cIteraera are I ^drineaia.

27 Ao e koro bukina, bwa ngke e tabe n taetae te bwana, e euta matana Mote ao e ^anoora te aonaba, eng, ni kabanea, ao bon akea mwakorona ae uarereke ae e aki

16a Mote 1:6.

17a Otin. 3:2.

b Mote 5:8.

19a Mat. 24:4-5.

20a BK Moone.

b II—R 1:15-16.

BK Tataro.

21a BK Riaboro.

22a Mat. 13:41-42;

Mot. 16:1-3.

24a BK Tamnei ae Raioiroi.

25a Otin. 14:21-22.

b BK Nakoanibonga;

Te Mwaaka.

c Otin. 4:16.

26a Otin. 3:7-12.

b 1Nib. 17:23-25.

c 1Uea 8:51-53.

BK Iteraera.

d BK Rineaki.

27a R&B 88:47;

Mote 1:8.

BK Mi ni Burabeti.

nooria, bwa e nooria mai iroun Tamnein te Atua.

28 Ao e nooriia naba kaaina, ao bon akea te aomata ae e aki nooria; ao e nooriia mai iroun Tamnein te Atua; ao e korakora mwaitia, ao aki kona ni warekaki mwaitia n ai aron te tano i mata-niwin taari.

29 Ao e noori aaba aika mwaiti; ao aaba n tatabeua nako a bon aranaki bwa te ^aaonaba, ao bon iai kaain aoia.

30 Ao e koro bukina bwa Mote e wetea te Atua, ni kangai: Tuangai, I butiko, a kanga n riki bwaai aikai, ao tera ae ko karaoi mai iai.

31 Ao nooria, e mena mimitongin te Uea i aon Mote, n te aro are Mote e tei i matan te Atua, ao e ^kkaaitara ma ngaia n taetae. Ao te Uea ae te Atua e taku nakon Mote: Ibukin oin au ^bkaantaninga ae I karaoi bwaai aikai. Aio bon te wanawana ao e tiku iroun.

32 Ao man te ^ataeka ni mwaa-kau, are bon Natiu ae te Rikitemanna, I a tia ni karikiia, are e onrake n te ^bakoi ao te ^ckoaua.

33 Ao ^aaonaba ake aki kona ni warekaki I a tia ni ^bkariki; ao I karikiia naba ibukin oin au kaantaninga; ao I karikiia

mai iroun te Nati, are bon au ^cRikitemanna.

34 Ao te ^amoan aomata mai bua-koia aomata I aranna bwa ^bAtam, are bon e ^cmwaiti.

35 Ma ti rongorongon te aonaba aei, ao kaaina, are N na anganiko. Bwa nooria, a boni mwaiti aonaba ake a tia ni bua iroun te taeka ni mwaa-kau. Ao a mwaiti aika a tei ngkai, ao aki kona ni warekaki iroun te aomata, ma bwaai ni kabane a kona ni warekaki iroun, bwa bon au bwai ao I ^aataiia.

36 Ao e koro bukina bwa e taetae Mote nakon te Uea, ni kangai: Nanoanga am toro, O te Atua, ao tuangai taekan te aonaba aei, ao kaaina, ao karawa naba, ao ngkanne e na rau nanon am toro.

37 Ao e taetae te Uea ae te Atua nakon Mote, ni kangai: ^aKarawa, a boni mwaiti, ao aki kona ni warekaki iroun te aomata; ma a kona ni warekaki iroun, bwa bon au bwai.

38 Ao n aron te aonaba teuana ae na mauna nako, ma taian karawa naba ao e na manga roko teuana; ao bon akea ^atokin au mwakuri, ao au taeka naba.

39 Bwa nooria, bon aio au ^amwakuri ao ^bmimitongin—ni karekea

29a BK Aonaba.

31a TK 5:4;

Mote 1:11.

b Itaiia 45:17–18;
2Nib. 2:14–15.

32a Ioane 1:1–4, 14;

Ebe. 1:1–3;

Kaoti. 19:13;

Iakob. 4:9;

Mote 2:1, 5.

BK Iesu Kristo.

b TAre. 19:1;

Mote 5:7–8.

BK Akoi.

c BK Te Koaua.

33a TAre. 8:3–4;

R&B 76:24;

Mote 7:29–30.

b BK Karika, Kariki Bwai.

c Mote 1:6.

34a Mote 3:7.

b Abe. 1:3.

BK Atam.

c Mote 4:26; 6:9.

35a Mote 1:6; 7:36.

BK Atai Bwai ni

Kabane.

37a Abe. 4:1.

BK Karawa.

38a Mote 1:4.

39a Rom 8:16–17;

2Nib. 2:14–15.

BK Babaire ni

Kabomwi.

b BK Mimitong.

te ‘aki mamate ao te maiu ae ‘akea tokina ibukin te aomata.

40 Ao ngkai, Mote, ae natiu, N na taekini bwaai nakoim ibukin te aonaba ae ko tei i aona; ao ko na ‘korei bwaai ake N na taekini.

41 Ao n te bong teuana ngkana a kaakea bonganan au taeka natiia aomata ao a ‘anai aika mwai-ti man te boki are ko na koreia, nooria, N na kateirakea temanna ae ‘ai arom; ao ‘a na manga reke nakoia natiia aomata—i buakoia ni kabane ake a na kakoaua.

42 (Taeka aikai a ‘taekinaki nakon Mote i aon te maunga, are e na aki ataaki arana irouia natiia aomata. Ao ngkai a taekini nakoim. Tai kaotia nakon temanna ma ti naake a kakoaua. Eng. Amen.)

MWAKORO 2

(Tuun–Okitobwa 1830)

Te Atua e kariki karawa ma te aonaba—Bwaai ni kabane aika maiu a karikaki—Te Atua e karika te aomata ao e anganna te tautaeke i aoni bwaai ni kabane.

Ao e koro bukina bwa te Uea e taetae nakon Mote, ni kangai: Nooria, I ‘kaotia nakoim ni kaineti ma ‘karawa aio, ao te ‘aonaba

aio; korei taeka ake I taekini. Ngai te Moan ao te Toki, te ‘Atua ae Moan te Mwaaka; mai iroun au ‘Rikitemanna I ‘kariki bwaai aikai; eng, n te moan tai I karika karawa, ao te aonaba are ko tei i aona.

2 Ao te ‘aonaba e tuai riki ni bwai, ao akea kanoana; ao I karika te ro bwa e na roko nako aon marawa; ao tamneiu e kakamwakuri i aon te ran, bwa boni Ngai te Atua.

3 Ao Ngai, te Atua, I taku: Ke riki te ‘oota; ao e a oota naba.

4 Ao Ngai, te Atua, I noora te oota, ao te oota anne e ‘raoiroi. Ao Ngai, te Atua, I karaurea te oota man te roo.

5 Ao Ngai, te Atua, I arana te oota bwa te Ngaina; ao te ro, I aranna bwa te Tairiki; ao aio I karaoia n te ‘taeka ni mwaakau, ao e karaoaki n aron are I ‘taekinna; ao te tairiki ao te ingabong bon te moani ‘bong.

6 Ao, Ngai, te Atua, I a manga taku: Ke riki ‘annang i marenan te ran, ao e bon riki, ngke I taetae naba; ao I taku: Ke e kamaenakoi raan man raan; ao e bon karaoaki.

7 Ao Ngai, te Atua, I karaoa annang ao I kamaenakoi ‘raan, eng, raan aika korakora i aan

39c BK Aki Mamate.
d BK Maiu ae Akea Tokina.

40a 2Nib. 29:11–12.

41a 1Nib. 13:23–32;

Mote 1:23.

b 2Nib. 3:7–19.

c 1Nib. 13:32, 39–40;

R&B 9:2.

42a Mote 1:1.

2 1a Mote 1:30, 36.

b BK Karawa.

c Mote 1:8.

d BK Te Atua, Atu n Atua—Te Atua te Tama.

e BK Rikitemanna.

f BK Karika, Kariki Bwai.

2a KB 1:2;

Abe. 4:2.

3a R&B 88:6–13.

BK Te Ota, Otan Kristo.

4a KB 1:4;

Abe. 4:4.

5a Mote 1:32.

b 2Korin. 4:6.

c KB 1:5.

6a KB 1:6–8.

7a Abe. 4:9–10.

annang man raan ake i etan annang, ao e bon riki naba ngke I taetae.

8 Ao Ngai, te Atua, I arana annang bwa “Karawa; ao te tairiki ao te ingabong bon te kauoua ni bong.

9 Ao Ngai, te Atua, I taku: Ke a uaia ni ikotaki raan ake i aan karawa nakon “teuana te tabo, ao e bon riki; ao Ngai, te Atua, I taku: Ke riki te aba ae mwau; ao e bon riki.

10 Ao Ngai, te Atua, I arana te aba ae mwau bwa te “Aonaba; ao ikotakiiia ran, I aranna bwa Marawa; ao Ngai, te Atua, I nooria bwa bwaai ni kabane ake I a tia ni karaoi a bon raoiroi.

11 Ao Ngai, te Atua, I taku: Ke e karika te “uteute te aonaba, te aroka ae karika te koraa, te kai ae karika te uaa, n aroia nako, ao te kai ae karika te uaa, are koraana e riai ni mena i nanona i aon te aonaba, ao e bon riki naba ngke I taetae.

12 Ao te aonaba e karika te uteute, aroka ni kabane a karika te koraa n aroia nako, te kai e karika te uaa, are korana e riai ni mena i nanona, n aroia nako; ao Ngai, te Atua, I nooria bwa bwaai ni kabane are I tia ni karaoi a bon raoiroi;

13 Ao te tairiki ao te ingabong bon te kateniua ni bong.

14 Ao Ngai, te Atua, I taku: Ke riki taian oota i annang i karawa, bwa e na kaokoroa te ngaina ma

te tairiki, ao e a riki bwa taian kanikina, ao ibukin taian tai, ao ibukin taian bong, ao ibukin taian ririki.

15 Ao ke a riki bwa taian oota i annang i karawa bwa a na anga te oota nako aon te aonaba; ao e bon riki.

16 Ao Ngai, te Atua, I karikii uoua oota aika korakora; te “oota are korakora riki bwa e na tau-taekana te ngaina, ao te oota are karako riki bwa e na tautaekana te tairiki, ao te oota are korakora riki bon taai, ao te oota are karako riki bon namwakaina; ao taian itoi naba a karaoaki ni kaineti ma au taeka.

17 Ao Ngai, te Atua, I katikui i annang i karawa bwa a na anga te oota nako aon te aonaba,

18 Ao taai e na taua taekan te ngaina, ao namwakaina bwa e na taua taekan te tairiki, ao ni kaokoroa te oota man te ro; ao Ngai, te Atua, I nooria bwa bwaai ni kabane ake I tia ni karaoi a bon raoiroi;

19 Ao te tairiki ao te ingabong bon te kaaua ni bong.

20 Ao Ngai, te Atua, I taku: Raan ke a karikiiia maan ni kamwaitiia aika mwamwae aika a maiu, ao mannikiba ake a kona ni kiba i etan te aonaba i annang i karawa.

21 Ao Ngai, te Atua, I karikiiia “kuua aika bubura, ao ni kabane maan aika maiu aika mwamwae, ake raan a karikiiia ni kamwaitiia,

8a BK Karawa.
9a KB 1:9;
Abe. 4:9.

10a BK Aonaba.
11a KB 1:11–12;
Abe. 4:11–12.

16a KB 1:16.
21a KB 1:21;
Abe. 4:21.

n aroia nako, ao mannikiba nako ake iai baia ni kiba n aroia nako, ao Ngai, te Atua, I nooria bwa bwaai ni kabane ake I a tia ni karikiia a bon raoiroi.

22 Ao Ngai, te Atua, I kaka-bwaiaia, ni kangai: Kabatiaia ami kariki, ao ^akamwaiti ngkami, ao kaoni raan i marawa; ao ke a kamwaitiia mannikiba i aon te aonaba;

23 Ao te tairiki ao te ingabong bon te kanimau ni bong.

24 Ao Ngai, te Atua, I taku: Ke te aonaba e karikiia maan aika maiu n aroia nako, maan aika manana, ao maan aika kawakawa, ao manin aon te aba n aroia nako, ao e bon riki;

25 Ao Ngai, te Atua, I kariki manin aon te aba n aroia nako, ao maan aika manana n aroia nako, ao bwaai ni kabane ake a kawakawa i aon te aba n aroia nako, ao Ngai, te Atua, I nooria bwa ni kabane bwaai aikai a bon raoiroi.

26 Ao Ngai, te Atua, I taku nakon au ^aRikitemanna, are e bon mena ma ngai man te moan tai: Ti na ^bkaraoa te aomata n ^cai arora, ni katootongara, ao e bon riki. Ao Ngai, te Atua, I taku: A na anganaki te ^dtautaeka i aoia ikan marawa, ao i aoia manniki-ba i annang, ao i aoia maan aika manana, ao i aon te aonaba ni

kabuta, ao i aon bwaai ni kabane aika kawakawa i aon te aba.

27 Ao Ngai, te ^aAtua, I karika te aomata ni katootongau, ni katootongan au Rikitemanna are I karikiia iai; te mwaane ao te aine I karikiia.

28 Ao Ngai, te Atua, I kaka-bwaiaia, ao I taku nakoia: Kabatiaia ami kariki, ao ^akamwaiti ngkami, ao kaona te aonaba, ao taua arona, ao tautaeka i aoia ika i marawa, ao i aoia mannikiba i annang, ao i aon bwaai ni kabane aika maiu aika mwamwae i aon te aonaba.

29 Ao Ngai, te Atua, I taku nakon te aomata: Nooria, I a tia n anganiko aroka nako aika kariki koraa, ake i aon te aonaba ni kabuta, ao kaai ni kabane are bon uan te kai ae karika te koraa; a na riki bwa ^akanam.

30 Ao nakoia manin te aonaba ni kabane, ao nakoia ni kabane mannikiba i annang, ao nakoia ni kabane maan ake a kawakawa i aon te aba, ake I anganiia te maiu, a na anganaki aroka ni kabane aika itiaki ibukin kanaia, ao e bon riki, ngke I taetae.

31 Ao Ngai, te Atua, I noori bwaai ni kabane ake I tia ni karaoi, ao nooria, bwaai ni kabane ake I a tia ni karaoi a rangi n ^araoiroi; ao te tairiki ao te ingabong bon te ^bkaonoua ni bong.

22a KB 1:22–25;

Abe. 4:22–25.

26a BK Iesu Kristo.

b BK Karika, Kariki Bwai.

c KB 1:26–27;

Mote 6:8–10;

Abe. 4:26–27.

d KB 1:28;

Mote 5:1;

Abe. 4:28.

27a BK Te Atua, Atua n Atua.

28a Mote 5:2.

29a KB 1:29–30;

Abe. 4:29–30.

31a KB 1:31;

R&B 59:16–20.

b Otin. 20:11;

Abe. 4:31.

MWAKORO 3
(Tuun-Okitobwa 1830)

Te Atua e karikii bwaai ni kabane n aroia n tamnei i mwaain ae a roko n aroia n rabwata i aon te aonaba—E karika te mwaane, te moan aomata, i aon te aonaba—Te aine bon te tia ibuobuoki ibukin te mwaane.

NGAIA are a ^atia karawa ma aonaba, ao ^bkaaina ni kabane.

2 Ao n te kaitiua ni bong Ngai, te Atua, I katoka au mwakuri, ao bwaai ni kabane ake I tia ni karaoi; ao I ^amotirawa n te ^bkaitiua ni bong man au mwakuri ni kabane, ao bwaai ni kabane ake I a tia ni karaoi a bon tia, ao Ngai, te Atua, I noori bwa a bon raoiroi;

3 Ao Ngai, te Atua, I ^akakabwaia te kaitiua ni bong, ao I katabua, ibukina bwa I a tia ni motirawa iai man au ^bmwakuri ni kabane are Ngai, te Atua, I a tia ni karikii ao ni karaoi.

4 Ao ngkai, nooria, I tuangka-mi, bwa aikai bon karinanin nako karawa ao te aonaba, ngke a karikaki, n te bong are Ngai, te Uea ae te Atua, I karaoa karawa ma aonaba,

5 Ao te aroka ni kabane n te tawana ^ai mwaain ae e roko n te

aonaba, ao te aroka ni kabane n te tawana i mwaain ae e riki. Bwa Ngai, te Uea ae te Atua, I ^bkarikii bwaai ni kabane, ake I a tia n taekini, n ^caroia n tamnei, i mwaain ae a roko n aroia n rabwata i aon te aonaba. Bwa Ngai, te Uea ae te Atua, I tuai ni kabwaka te karau i aon te aonaba. Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I a tia ni ^dkarikiia natiia aomata; ao akea n te tai aei ae na ribanaa ^eaontano; bwa I ^fkarikiia i ^gkarawa; ao bon akea n te tai aei te rabwata n te aonaba, ke n te ran, ke i annang;

6 Bwa Ngai, te Uea ae te Atua, I taetae, ao e waerake te ^amabubu man te aonaba, ao e kamwaimwa aontano ni kabuta.

7 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I karaoa te aomata man ^abubun aontano, ao I uka nako nanon bwairina te ikeikei ni maiu; ao te ^baomata e riki bwa te ^caomata ae maiu, te ^dmoan rabwata i aon te aonaba, te moan aomata naba; e ngae n anne, bwaai ni kabane a kaman karikaki; ma a karikaki n aroia n tamnei ao a karaoaki ni kaineti ma au taeka.

8 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I unika te nne n aroka mai mainiku i ^aEten, ao ikeikei I katuka te aomata are I tia ni karaoia.

3 1a BK Karika, Kariki Bwai.

b KB 2:1;

Abe. 5:1.

2a KB 2:2-3;

Abe. 5:2-3.

BK Motirawa.

b BK Bong ae te Tabati.

3a Mot. 13:19.

b Otin. 31:14-15.

5a KB 2:4-5;

Abe. 5:4-5.

b Mote 6:51.

c R&B 29:31-34;

Abe. 3:23.

BK Karikaia Tamnei.

d BK Tamnei.

e KB 2:5.

f BK Te Aomata, Aomata—Te aomata, natin te

Tama are i Karawa ae

te tamnei.

g BK Karawa.

6a KB 2:6.

7a KB 2:7;

Mote 4:25; 6:59;

Abe. 5:7.

b BK Atam.

c BK Tamnei, Aomata.

d Mote 1:34.

8a BK Eten.

9 Ao mai i aontano Ngai, te Uea ae te Atua, I karaoia bwa a na riki kaai ni kabane, n aroia n rabwataia, are e kakukureia ana taratarate aomata, ao te aomata e kona n nooria. Ao e riki naba bwa te bwai ae maiu. Bwa bon arona n tamnei n te bong are I karikia iai, bwa e tiku n te tabo are Ngai, te Atua, I karikia iai, eng, bwaai ni kabane naba ake I katauraoi bwa e na kamanena te aomata; ao te aomata e nooria bwa e bon raoiroi ibukin te amwarake. Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I unika te ^akai ni kamaiu i nukan te nne n aroka, ao te ^bkai naba n ataa ae raoiroi ao ae buakaka.

10 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I karika te karaanga bwa e na nako mai Eten n teboka te nne n aroka; ao mai ikekei e bwenaua, ao e riki bwa ^akaraanga aika aua.

11 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I aranna are te moan bwa Bition, ao e otabwaninia te aba ae Awira ni kabuta, ike Ngai, te Uea ae te Atua, I karikii koora aika a mwaiti;

12 Ao te koora n te aba arei e bon raoiroi, ao bon iai te teriam ao te atibu ae te oniki.

13 Ao aran te kauoua ni karaanga e bon aranaki bwa Kion; bon ngaia naba are otabwaninia te aba ae Itiobia ni kabuta.

14 Ao aran te kateniua ni karaanga bon Itekeria; are e biri nako

mainukun Aturia. Ao te kaaua ni karaanga bon te Iuberetiti.

15 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I anaa te aomata, ao I katikua i nanon te Nne n aroka are Eten, bwa e na ribanaia, ao ni kawakinna.

16 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I tuanga te aomata, ni kangai: Man aroka ni kabane n te nne n aroka ko kona n amwarake n akea tukam,

17 Ma man te kai n ataa ae raoiroi ao ae buakaka, ko na tai amwarake iai, e ngae n anne, ko kona ni ^arinea i bon ibukim, bwa ko bon anganaki; ma, uringnga bwa I katabua, bwa n te ^bbong are ko amwarake mai iai ko na boni ^cmate.

18 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I taetae nakon au ^aRikitemanna, bwa e bon aki raoiroi bwa te aomata e na tiku n ti ngaia; ngaia are, N na karaoa te ^btia ibuobuoki ibukina.

19 Ao man te tano Ngai, te Uea ae te Atua, I karaoi manin te tawana ni kabane, ao mannikiba ni kabane i annang; ao I tua bwa a na nako nakon Atam, bwa e na nooraki bwa tera araia ae na araniia iai; ao bon maan aika a maiu naba; bwa Ngai, te Atua, I uka nako nanoia te ikeike ni maiu, ao I tua bwa aara nako are e na araniia iai Atam maan aika maiu ni kabane, ai bon araia naba.

9a BK Kai ni Kamaiu.

b KB 2:9.

10a KB 2:10.

17a Mote 7:32.

BK Inaomata n

Rinerine.

b Abe. 5:13.

c KB 2:17.

BK Rabwata, Rabwata
ae Mamate;

Te Mate, n Rabwata.

18a BK Rikitemanna.

b KB 2:18;

Abe. 5:14.

20 Ao Atam e anganiia maan aika manana ni kabane araia, ao nakoia mannikiba i annang, ao nakoia manin te tawana ni kabane; ma ibukin Atam, e bon tuai reke te tia ibuobuoki ibukina.

21 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I karokoa te matu ae korakora bwa e na taona Atam; ao e matu, ao I anaa teaina riin kaokaona ao I kaina te iriko ni bonota mwiina;

22 Ao te rii ni kaokao are Ngai, te Uea ae te Atua, I a tia n anaia mai iroun te mwaane, I karaoa te ^aaine iai, ao I kairia nakon te mwaane.

23 Ao e taku Atam: I ataia ngkai bwa bon riin riinu, ao ^airikon irikou; e na aranaki bwa te Aine, ibukina bwa e anaaki mai nanon te mwaane.

24 Ngaia are te mwaane e na kitana tamana ao tinana; ao e na ^anim ma buuna; ao a na riki n ^bti te irikona.

25 Ao a uaia n akea karabaia, te mwaane ao buuna, ao a bon aki maama.

MWAKORO 4 (Tuun–Okitobwa 1830)

E kanga Tatan n riki bwa te riaboro—E kariiria Ewa—Atam ao Ewa

a bwaka, ao te mate e a roko n te aonaba.

Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I tae-tae nakon Mote, ni kangai: ^aTatan arei, are ko a tia n tuangnga bwa e na nako n aran au Rikitemanna, bon ngaia naba are man te ^bmoan tai, ao e roko i matau, ni kangai—Nooria, aio ngai, kana-koai, N na riki bwa natim, ao N na kaboia aomata ni kabaneia, bwa e na akea temanna te aomata ae na bua, ao ^cN na bon karaoia, mangaia are anganai karineam.

2 Ma, nooria, ^aNatiu ae Tangiraki, are e Tangiraki ao e ^bRineaki irou man te moan tai, e taku nakoia—^cTamau, e na karaoaki ^ananom, ao am bwai te ^mmimitong n aki toki.

3 Mangaia are, ibukina bwa Tatan e ^akaitaraai, ao e ukeukera kamaunan ^binanomatan te aomata n rinerine, are Ngai, te Uea ae te Atua, I a tia n anganna, ao, bwa N na anganna naba oin mwaa-kau; ni mwaakan au Rikitemanna, I kariaia bwa e na ^cteweaki nako;

4 Ao e a riki bwa Tatan, eng, are te riaboro, taman taian ^akewe ni kabane, bwa e na mwamwanaia

22a BK Aine;
Ewa.

23a KB 2:23;
Abe. 5:17.

24a KB 2:24;
R&B 42:22; 49:15–16;
Abe. 5:17–18.

b BK Mare.

4 1a BK Riaboro.

b R&B 29:36–37.

c Itaia 14:12–15.

2a BK Iesu Kristo.

b Mote 7:39; Abe. 3:27.

BK Katabuaki i mwaain
Bungiakina.

c BK Te Atua, Atu n
Atua—Te Atua te
Tama.

d Ruka 22:42.

e BK Mimitong.

3a BK Kauntira i Karawa.

b BK Inaomata n
Rinerine.

c R&B 76:25–27.

4a 2Nib. 2:18;

R&B 10:25.

BK Kewe, Mwamwanaia,
Kamwamwane;
Te Kewe.

ao ni kamatakia aomata, ao ni kairia nakon te tautaekanaki n ana kantaninga, ni kabane ake aki kan ongo ni bwanau.

5 Ao ngkai te naeta e bon rangi n “nanowanana riki nakoia manin te tawana are Ngai, te Uea ae te Atua, I a tia ni kariki.

6 Ao Tatan e karina i nanon te naeta, (bwa e a tia ni kairiia nako aika mwaiti bwa a na iria,) ao e ukeukeria naba bwa e na mwamwana “Ewa, bwa e aki ata ana iango te Atua, mangaia are e ukeukera kamaunaan te aonaba.

7 Ao e taku nakon te aine: Eng, e a tia te Atua n taekina—Ko na tai amwarake man kai ni kabane n te “nenaroka? (Ao e taetae man win te naeta.)

8 Ao te aine e taku nakon te naeta: Ti kona n amwarake ni uaan taian kai n te nne n aroka;

9 Ma man uaan te kai are ko nooria i nukan te nenaroka, e taku te Atua—Kam na tai kana, ao kam na aki ringa, bwa kam kaawa ni mate.

10 Ao te naeta e taku nakon te aine: Kam na bon aki mate;

11 Bwa te Atua e ataia bwa n te bong are kam kanna iai, ngkanne a na kaukaki “matami, ao kam na riki n ai aroia atua, n ^bataa ae raoiroi ao ae buakaka.

12 Ao te aine ngke e nooria bwa te kai e raoiroi ibukin te amwarake, ao bwa e riki ni kan tarataraki

ni maata, ao te kai ae na “tangiraki bwa e na kawanawanaa, e kini-ka uana, ao e ^bkanna, ao e anga naba nakon buuna ma ngaia, ao e kanna naba.

13 Ao mataia ni kauoman a kaukaki, ao a ataia bwa “akea karabaaia. Ao a itutui baan biku ni boboti ao a karaoi karabaia.

14 Ao a ongo bwanaan te Uea ae te Atua, ngke a “nakonako n te nne n aroka, ni mwaitoron te ngaina; ao Atam ao buuna a nako ni karabaia mai matan te Uea ae te Atua i buakoni kain te nne n aroka.

15 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I wetea Atam, ao I taku nakoina: Ko na “nakea?

16 Ao e taku: I ongo bwanaam n te nne n aroka, ao I maaku, ibukina bwa I ataia bwa I aki karabainai, ao I karabaai.

17 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I taku nakon Atam: Antai ae tuangko bwa akea karabaam? Ko a tia n amwarake man te kai are I tuangko bwa ko na aki kanna, ngkana ngaia ko na boni “mate?

18 Ao te mwaane e taku: Te aine are ko anganai, ao ko tua bwa e na tiku ma ngai, e anganai uaan te kai ao I kanna.

19 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I taku nakon te aine: Tera te bwai aei ae ko a tia ni karaoia? Ao te aine e taku: Te naeta e “mwamwanaai, ao I kanna.

5a KB 3:1; Mot. 16:3;
Aram. 12:4.

6a BK Ewa.

7a BK Eten.

11a KB 3:3–6;

Mote 5:10.

b Aram. 12:31.

12a KB 3:6.

b BK Bwakan Atam ao

Ewa.

13a KB 2:25.

14a KB 3:8.

15a KB 3:9.

17a Mote 3:17.

19a KB 3:13; Mot. 16:3.

20 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I taku nakon te naeta: Ibukina bwa ko a tia ni karaoa aei ko na ^akamaraiiaaki i aoia maan aika manana ni kabaneia, ao i aoia manin te tawana aika katamanti ni kabaneia; ko na kawakawa i aon biritom, ao ko na kana bubun te tano ni bongini maium ni kabane;

21 Ao N na katuka te kairiribai imarenam ma te aine, imarenan am kariki ao ana kariki; ao e na kaikoaka atuum, ao ko na kaikoaka bukin waena.

22 Nakon te aine, Ngai, te Uea ae te Atua, I taku: N na kakorakora ni kamwaita nanokawakim ao bungim. Ko na bungiiia natim n te ^ananokawaki, ao nanom bon nakon buum, ao e na tautaeka i aom.

23 Ao nakon Atam, Ngai, te Uea ae te Atua, I taku: Ibukina bwa ko a tia n ongo bwanaan buum, ao ko a tia ni kana uaan te kai are I tuangko, ni kangai—Ko na tai kanna, e na kamaraiiaaki aontano ibukim, ko na amwarake mai iai n am bong ni kabane ni maium n te nanokawaki.

24 Ingin aroka naba, ao kateke-teke a na riki nakoim, ao ko na amwarake man aroka n te tawana.

25 Man ^amaonon ramwam ko na amwarake n te kariki, ni karokoa

ko okira te tano—bwa ko na boni mate—bwa ko anaaki mai iai: bwa boni ngkoe te ^btano, ao ko na oki nakon te tano.

26 Ao Atam e arana buuna bwa Ewa, ibukina bwa boni ngaia tinaia aika maiu ni kabane; bwa I a tia Ngai, te Uea ae te Atua, ni wetea te moan aine mai buakoia aine ni kabane, ake a ^amwaiti.

27 Nakon Atam, ao nakon buuna naba, Ngai, te Uea ae te Atua, I karaoi kunikai man kuniia maan, ao I ^akunikainiia iai.

28 Ao Ngai, te Uea ae te Atua, I taku nakon au Rikitemanna: Nooria, te ^aaomata e a riki n ai aron temanna mai buakora n ^bataa ae raioiroi ao ae buakaka; ao bwa e kaawa n arora baina ni ^ckatoonga naba te ^dkai ni kamaiu, ao ni kanna ao ni maiu n aki toki;

29 Ngaia are Ngai, te Uea ae te Atua, N na kanakoa man te Nne n Aroka are ^aEten, bwa e na ribana aontano ike e bon anaaki mai iai;

30 Bwa ngkai Ngai, te Uea ae te Atua, I maiu, ao au ^ataeka a na aki kaakeaaki, bwa ngkai a nako mai wiiu a na riari ni kakoroaki nanoia.

31 Ngaia are I kakionakoa te aomata, ao I katuka mai mainikun te Nne n Aroka are Eten, te ^akerubim ao te kabang ae ura, ae minomino ni kaitarai taabo

20a KB 3:13–15.

22a KB 3:16.

25a KB 3:17–19.

BK Bwanan Atam ao Ewa.

b KB 2:7; Mote 6:59; Abe. 5:7.

26a Mote 1:34; 6:9.

27a BK Aroaro ae Riari.

28a KB 3:22.

BK Te Aomata, Aomata—Te Aomata, e kona n riki n ai aron te Tama are i Karawa.

b BK Atatai.

c Aram. 42:4–5.

d KB 2:9; 1Nib. 11:25; Mote 3:9.

BK Kai ni Kamaiu.

29a BK Eten.

30a 1Uea 8:56;

R&B 1:38.

31a Aram. 42:3.

BK Kerubim.

nako ni kawakina kawain te kai ni kamaiu.

32 (Ao aikai taeka ake I taekini nakon au tia mwakuri ae Mote, ao a boni koaua n aron ae I nanonna; ao I a tia n taekini nakoim. Taraia bwa ko na aki kaoti nakon te aomata temanna, ni karokoa I tuangko, ma ti nakoia ake a kakoauaa. Amen.)

MWAKORO 5
(Tuun–Okitobwa 1830)

Atam ao Ewa a kariki natiia—Atam e anga karea ao e beku ibukin te Atua—Kain ao Abera a bungia-ki—Kain e kakaitara, e tangira riki Tatan nakon te Atua, ao e riki bwa Betetion—Te tiritiri ao te buakaka a butanako—Te euangkerio e tata-ekinaki man te moan tai.

Ao e koro bukina bwa i mwin ae Ngai, te Uea ae te Atua, I a tia ni kakionakoia, Atam e moana kamarauan aontano, ao n ^atau-taeka i aoia manin te tawana ni kabane, ao n amwarake n te kari-ki man maonon ramwana, n aron are Ngai te Uea I tia n tuanga. Ao Ewa naba, are buuna, e mwakuri ma ngaia.

2 Ao Atam e kawara buuna, ao buuna e ^akarika nakoina nati-na mwaane ao ^bnatina aine, ao

a moanna ni ^ckamwaitiia ao ni kaona te aonaba.

3 Ao man te tai arei, natin Atam mwaane ao ^anatina aine a moanna ni maenako ni kakauoman n te aba, ao ni kamaraua te aba, ao ni kawakini taian nanai, ao ngaiia naba a karikia natiia mwaane ao natiia aine.

4 Ao Atam ao Ewa, are buuna, a wetea aran te Uea, ao a ongo bwanaan te Uea man te tabo are kaitara te Nne n Aroka are ^aEten, ae taetae nakoia, ao a aki nooria, bwa a kanakoaki mai ^bmatana.

5 Ao e anganiia tua, bwa a riain ^ataromauria te Uea ae Atuaia, ao n anga ^bmoan nati n aia nanai, bwa te karea nakon te Uea. Ao Atam e ^congeba nakon ana tua nako te Uea.

6 Ao i mwin boong aika bati e kaoti ana ^aanera te Uea nakon Atam, ao e kangai: E aera ko anga ^bkarea nakon te Uea? Ao Atam e taku nakoina: I aki ataia, ma ti ae tuangai te Uea.

7 Ao ngkanne e taetae te anera, ni kangai: Te bwai aei bon ^akato-tongan ana ^bkarea ana Rikitema-nna te Tama, are onrake n te ^cakoi ao te koaua.

8 Mangaia are, ko na karaoi bwaai ni kabane are ko karaoi n ^aaran te Nati, ao ko na ^braira

5 1a Mote 2:26.
2a KB 5:4.
b R&B 138:39.
c KB 1:28;
Mote 2:28.
3a Mote 5:28.
4a BK Eten.
b Aram. 42:9.
5a BK Nebonebo.

b Otin. 13:12–13;
WI 18:17;
Mot. 2:3.
BK Karimoa n Nati.
c BK Ongeaba.
6a BK Anera.
b BK Karea.
7a BK Iesu Kristo—Aeka-kin ke banna ibukin

Kristo.
b Aram. 34:10–15.
BK Raraa.
c Mote 1:6, 32.
BK Akoi.
8a 2Nib. 31:21.
b Mote 6:57.
BK Raira nanom,
Rairannano.

nanom ao ni ^cwetea te Atua n aran te Nati n aki toki.

9 Ao n te bong arei te ^aTamnei ae Raioiroi e ruo nako aon Atam, are kaota koauan te Tama ao te Nati, ni kangai: Ngai te ^bRikitemanna iroun te Tama man te moan tai, ma ngkai ao n aki toki, bwa ibukin ae ko a tia ni ^cbwaka ko kona ni ^dkaboooki, ao aomata ni kabaneia, are bon ni kabane ake a tangira kaboookiia.

10 Ao n te bong arei Atam e neboa te Atua ao e ^akaonaki n te Tamnei ae Raioiroi, ao e moanna n ^btaetae ni burabeti ni kaineti ma utu ni kabaneia n te aonaba, ni kangai: E na neboaki aran te Atua, bwa ibukin riaoan te tua irou a kaukaki matau, ao n te maiu ae N na karekea te ^ckimwareirei, ao N na manga noora te Atua n te ^diriko.

11 Ao ^aEwa, are buuna, e ongo bwaai aikai ni kabane ao e kuku-rei, n taku: Ngke arona bwa ti aki riaoan te tua ti na aki kona ni ^bkari-ki, ao n aki kona n ataa ae raioiroi ao ae buakaka, ao te kimwareirei ni kaboakira, ao te maiu ae akea tokina are e anga te Atua nakoia ni kabane aika ongeaba.

12 Ao Atam ao Ewa a neboa

aran te Atua, ao a ^akaotii bwaai ni kabane nakoia natiia mwaane ao aine.

13 Ao ^aTatan e roko i buakoia, ni kangai: Ngai naba natin te Atua; ao e tuangii, ni kangai: Tai kakoauaa; ao a aki ^bkakoauaa, ao a ^ctangira riki Tatan nakon te Atua. Ao aomata a moanna man te tai arei ni bwaina te ^dnano n rabwata, tangiran bwain te rabwata, ma te nano n riaboro.

14 Ao te Uea ae te Atua e taetae nakoia aomata iroun te ^aTamnei ae Raioiroi n taabo nako ma n tuangia bwa a riai n rairi nanoia;

15 Ao ni kabane ake a ^akakoauaa te Nati, ao a raira nanoia man aia bure nako, a na ^bkamaiuaki; ao ni kabane ake a aki kakoauaa ao a aki raira nanoia, a na ^ckabuakakaaki; ao taeka nako a otinako man wiin te Atua n te tua ae matoa; mangaia are a na bon kakoroaki nanoia.

16 Ao Atam ao Ewa, are buuna, a aki toki ni wetea te Atua. Ao Atam e kawara Ewa are buuna, ao e bikoukou ao e bungia ^aKain, ao e taku: I a tia ni karekea te mwaane mai iroun te Uea; mangaia are e na aki kona n toto-koi ana taeka. Ma nooria, Kain e

8c BK Tataro.

9a BK Tamnei ae Raioiroi.

b BK Iesu Kristo;
Rikitemanna.

c BK Bwakan Atam ao
Ewa;
Mate n Tamnei.

d Mot. 27:24–26;
R&B 93:38; TOni. 1:3.
BK Babaire ni
Kabomwi;
Kaboaki.

10a BK Manga Bungiaiki,
Bungiaiki mai iroun te
Atua.

b R&B 107:41–56.
BK Taeka ni Burabeti,
Taetae ni Burabeti.

c BK Kimwareirei.

d Iobi 19:26; 2Nib. 9:4.

11a BK Ewa.

b 2Nib. 2:22–23.

12a TK 4:9.

13a BK Riaboro.

b BK Aki Kakoaua, Aki
Onimaki.

c Mote 6:15.

d BK Maiun Rabwata;
Te Aro n Aomata.

14a Ioane 14:16–18, 26.

15a BK Onimaki, Kakoaua.

b BK Kamaiu.

c R&B 42:60.
BK Kabuakaka.

16a KB 4:1–2.

BK Kain.

aki ongo, ao e taku: Antai te Uea bwa N na riai ni kina?

17 Ao neiarei e a manga bikoukou ao e bungia tarina ae ^aAbera. Ao Abera e ^bongo ni bwanaan te Uea. Ao Abera bon te tia kawakin tiibu, ma Kain bon te tia ribana aontano.

18 Ao Kain e ^atangira riki Tatan nakon te Atua. Ao Tatan e tuangnga, ni kangai: ^bAnga karea nakon te Uea.

19 Ao i nanon waakin te tai e koro bukina bwa Kain e uota te ua man te tano bwa te karea nakon te Uea.

20 Ao Abera, e uoti naba kari-moa man bunin ana nanai, ao aika marikarika mai buakoia. Ao te Uea e butimaea Abera, ao ana ^akarea.

21 Ma nakon Kain, ao ana ^akarea, e aki butimwaei. Ngkai Tatan e ata aei, ao e kukurei iai. Ao Kain e rangi n un, ao e mata nokunoku.

22 Ao te Uea e taku nakon Kain: E aera ngkai ko un? E aera ngaki ko mata nokunoku?

23 Ngkana ko karaoa ae raoi-roi, ko na bon ^abutimwaeaki. Ao ngkana ko aki karaoa ae raoi-roi, te bure e na tiku n te matarua, ao Tatan e tangiria n taua taekam; ao ma ti ngkana ko ongo n au tua nako, N na anga nako ngkoe, ao e na karaoa nakoim are e bon taku. Ao ko na tautaeaka i aona;

24 Bwa man te tai aei ko na riki bwa tamaia ana kewe nako; ko na aranaki bwa ^aBetetion; bwa bon iai ngkoe naba i mwaain rikin te aonaba.

25 Ao e na taekinaki n taai aika a na roko—Bwa ^amwakuri aika bati n ribaki aikai a bon reke mai iro-un Kain; bwa e totokoa te reirei ae korakora riki are reke mai iroun te Atua; ao bon aio te maraia are N na katikua i aom; ma ti ngkana ko raira nanom.

26 Ao Kain e un, ao e aki manga ongo nakon bwanaan te Uea, ke nakon Abera, are tarina, are nako-nako n te itiaki imatan te Uea.

27 Ao Atam ao buuna a tang i matan te Uea, ibukin Kain ao tarina.

28 Ao e koro bukina bwa Kain e anaa temanna natin tarina te aine bwa buuna, ao a ^atangira riki Tatan nakon te Atua.

29 Ao Tatan e taku nakon Kain: Tuela nakoiu ma ni buam, ao ngkana ko taekinna ko na mate; ao a na tuela tarim n atuaia, ao iro-un te Atua ae maiu, bwa a na aki taekinna; bwa ngkana a taekinna, a na bon mate; ao aio bwa e na aki ataia tamam, ao n te bong aei N na anga tarim ae Abera nako nanon baim.

30 Ao Tatan e tuela nakon Kain bwa e na karaoa nanon are e tua-tua. Ao ni kabane bwaai aikai a karaoaki n te aro ae raba.

17a BK Abera.

b Ebe. 11:4.

18a R&B 10:20–21.

b R&B 132:8–11.

20a BK Angabwai;

Karea.

21a KB 4:3–7.

23a KB 4:7;

R&B 52:15; 97:8.

24a BK Natin Betetion.

25a Erem. 6:26–28.

28a Mote 5:13.

31 Ao Kain e taku: E koaua boni Ngai Maan, te toka i aon te aro ni karaba ae korakora aei, bwa I aonga n ^atiritiri ao ni karekea rakau. Mangaia are Kain e bon aranaki bwa te Toka ae ^bMaan, ao e kamoamoan arona ni buakaka.

32 Ao Kain e nako nanon te tawana, ao Kain e taetae ma Abera, are tarina. Ao e koro bukina bwa ngke a mena n te tawana, Kain e teiraki n ekanako Abera, are tarina, ao e tiringnga.

33 Ao Kain e ^akamoamoan n te bwai are e tia ni karaoia, ni kangai: I a inaomata, e koaua ae ana nanai tariu a na bwakara nanoni baiu.

34 Ao te Uea e taku nakon Kain: E nga Abera, are tarim? Ao e taku: I aki ataia. Te tia ^akawakina tariu ngai?

35 Ao te Uea e taku: Tera ae ko a tia ni karaoia? Bwanaan raraan tarim e tang nakoiu mai aontano.

36 Ao ngkai ko na kamaraiiaaki mai aontano are e tia ni kaurea wiina ni butimwaea raraan tarim mani baim.

37 Ngkana ko ribanaa aontano e na aki anga man te tai aei korakorana nakoim. Ko na riki bwa te ^atia birinako ao te tia tiotio nako n te aonaba.

38 Ao Kain e taku nakon te Uea:

Tatan e ^akariiriai ibukin ana nanai tariu. Ao I bon un naba; bwa ko butimwaea ana karea ao tiaki au karea; rekenikau e korakora riki nakon are I kona ni uotia.

39 Nooria ko a tia ni kakionakoi n te bong aei mai matan te Uea, ao N na karabaaki mai matam; ao N na riki bwa te tia birinako ao te tia tiotio nako n te aonaba; ao e na koro bukina, bwa ane I reke irouna e na kamateai, ibukin au bure nako, bwa bwaai aikai aki raba mai iroun te Uea.

40 Ao Ngai te Uea I taku nakoina: Ane e kamateko, e na karekeaki kaina ae itiua te tai kamwaitana. Ao Ngai te Uea I ^akanikinaea Kain, bwa e kaawa n tiringgaki iroun are e reke irouna.

41 Ao Kain e kanakoaki mai ^amatan te Uea, ao e maeka ma buuna ao tarina aika mwaiti n te aba are Nota, i mainikun Eten.

42 Ao Kain e kawara buuna, ao e bikoukou ao e bungiiia Enoka, ao e karikiiia naba natina mwaane ao aine aika mwaiti. Ao e katea te kaawa, ao e arana te ^akaawa ni ingoanna iroun natina, are Enoka.

43 Ao nakon Enoka e bungiaiki Irata, ao tabeman riki natina mwaane ao aine. Ao Irata e kariika Meuiaera, ao tabeman riki

31a BK Tiritiri.

^b КТ "Iango," ^a"tia uru-bwai," ao ^a"are kakanato" a kona ni katautauaki bwa nanon oina aika a otara n ^a"Maan."

33a BK Kamoamoan; Tangiran bwain te

Aonaba.

34a KB 4:9.

37a KB 4:11–12.

38a BK Kariria, Te Kariri; Mataaiakina.

40a KB 4:15.

41a Mote 6:49.

42a КТ Bon iai te aomata ae aranaki bwa Enoka ae

kanoan Kain, ao te kaawa ae arana anne ibuakoia ana botanaomata. Tai kamangaoi aikai ma Enoka are kanoan Teta ae raoiroi ao ma ana kaawa, Tion, are aranaki naba bwa ^a"Ana Kaawa Enoka."

natina mwaane ao natina aine. Ao Meuiaera e karika Metutiaera, ao tabeman riki natina mwaane ao natina aine. Ao Metutiaera e karika Rameka.

44 Ao Rameka uoman buuna; aran temanna bon Ata, ao aran are temanna, Tira.

45 Ao Ata e bungia labara; boni ngaia tamaia naake a maeka n umwanrianna; ao bon taan kawakin maan aika manana; ao aran tarina bon Iubara, are bon tamaia ni kabane naake a katanga te abi ao te aokan.

46 Ao Tira, e bungia naba Tubara Kain, aia tia reirei taan rabakau ni karaoi bwaai man te buraati ao te biti. Ao mwanen Tubara Kain e aranaki ba Naama.

47 Ao Rameka e taku nakoia buuna, Ata ao Tira: Kakauongo ni bwanaau, ngkami buun Rameka, ongora nakon au taeka; bwa Ngai I a tia ni kamatea te aomata nakon kaikoakakiu, ao te ataeini-mwaane e kaikoakai.

48 Ngkana Kain e na iraki taangana itiuua te tai mwaitina, ni koauana Rameka e na iraki taangana "itibwi ao itiuua te tai kamwaitana;

49 Bwa Rameka e tia ni karaoa ana "berita ma Tatan, ni katootongan are iroun Kain, ike e riki iai bwa te Toka ae Maan, te toka ibukin te aro ni karaba are korakorra are baireaki nakon Kain iroun

Tatan; ao Irata, natin Enoka, e ata aroia ni karaba, e a moanna ni kaotia nakoia natin Atam;

50 Mangaia are, Rameka, ibukin unna, e kamatea, tiaki n aron Kain nakon tarina are Abera, ibukin karekean te raka, ma e kamatea ibukin te berita.

51 Bwa, man ana bong Kain, bon iai te "botaki ni karaba ae buakaka, ao aia mwakuri a karaoaki n te ro, ao ni kabane mwaane a kinaia tariia.

52 Mangaia are te Uea e kama-raia Rameka, ao ana auti, ao ni kabane naake a berita ma Tatan; bwa a aki kawakini ana tua te Atua, ao e aki kakukureia te Atua, ao e aki buokiia, ao aia mwakuri bon mwakuri aika bati n ribaki, ao e a moanna ni butanako i buakoia ni kabane "natiia mwaane aomata. Ao e mena i buakoia natiia mwaane aomata.

53 Ao i buakoia natiia aomata aika aine bwaai aikai a aki taekinaki, ibukina bwa Rameka e a tia n taekina te aro ni karaba nakoia buuna, ao a bon kaitaraa, ao a katanoatai bwaai aikai n aaba nako, ao akea aia nanoanga;

54 Mangaia are Rameka e bon ribaki, ao e kakionakoaki, ao e aki nako buakoia natiia aomata, bwa e kaawa ni mate.

55 Ao ngaia are mwakuri n "ro a moanna ni butanako i buakoia ni kabane natiia aomata.

48a KT Rameka e kamoamo bwa Tatan e na karaoa ae bati riki ibukina nakon are e tia ni karaoia ibukin Kain.

Bukin ana iango aei a kaotaki inanon kibu 49 ao 50.
KB 4:24.
49a BK Tuea.

51a BK Botaki ni Karaba.
52a Mote 8:14–15.
55a BK Buakaka,
Buakakaia;
Roo, Maiu n Tamnei.

56 Ao te Atua e kamaraiia te aonaba ma te kamaraiia ae rawawata, ao e bon un irouia ake a buakaka, ma natiia mwaane ni kabane aomata are e tia ni karikiia;

57 Bwa a rawa n ongo ni bwa-naana, ke ni kakoauaa ^aNatina ae te Rikitemanna, are boni ngaia are katanoata bwa e na roko n nukan te tai, are e katauraaoaki mai i mwaain rikin te aonaba.

58 Ao ngaia are te ^aEuangkerio e a moanna n tataekinaki, man te moan tai, n tataekinaki irouia ^banera aika tabu ake a kanakoaki mai matan te Atua, ao n oin bwa-naana, ao man ana ^cbwaintituaraoi ae te Tamnei ae Raioiroi.

59 Ao bwaai ni kabane a kama-toaaki nakon Atam, n te otenanti ae tabu, ao te Euangkerio e taetaekinaki, ao e kanakoaki te tua, are e na tiku n te aonaba, ni karokoa tokina, ao ai arona anne. Amen.

MWAKORO 6

(Nobembwa–Ritembwa 1830)

Ana kariki Atam a kawakina te boki ni kauring—Kanoana ake a raioiroi a tataekina te rairannano—Te Atua e kaoti ngaia nakon Enoka—Enoka e tataekina te euangkerio—Te babaire ni kamaiu e kaotaki nakon Atam—E karekea te bwabetito ao te nakoanibonga.

Ao ^aAtam e ongo ni bwanaan te Atua, ao e tuangiia natina mwaane bwa a na rairii nanoia.

2 Ao Atam e a manga kawara buuna, ao e bungiiia natina te mwaane, ao e aranna bwa ^aTeta. Ao Atam e neboa aran te Atua; bwa e taku: Te Atua e a tia n anganai riki temanna au kariki, n onea mwiin Abera, are e kama-tea Kain.

3 Ao te Atua e bon kaotia nakon Teta, ao e aki kaitara, ma e anga te ^akarea ae butimaeaki, n aron tari-na are Abera. Ao nakoina naba e bungiiaki te nati te mwaane, ao e aranna bwa Enoti.

4 Ao ngkanne mwaane aikai a moana ^awetean aran te Uea, ao te Uea e kakabwaiiaia.

5 Ao te ^aboki ni kauring e bon kawakinaki, are e koreaki i nano-na, n ana taetae Atam, bwa a anganki ni kabane ake a wetea te Atua bwa a na koroboki man ana ^bkairiiri te tamnei.

6 Ao mai irouia a reiakinaki natiia ni wareware ao ni koroboki, bwa iai aia taetae ae itiaki ao e aki baareka.

7 Ngkai te ^aNakoanibonga naba aei, are bon iai n te moan tai, e na bon iai n tokin te aonaba naba.

8 Ngkai te taeka ni burabeti aei e taekinna Atam, ngke e kairaki iroun te ^aTamnei ae Raioiroi, ao te ^bkateiriki e kawakinaki ibukiia

57a BK Iesu Kristo.

58a BK Euangkerio.

b Aram. 12:28–30;

Moro. 7:25, 29–31.

BK Anera.

c BK Bwaintituaraoi ae te

Tamnei ae Raioiroi.

6 1a BK Atam.

2a KB 4:25. BK Teeta.

3a BK Karea.

4a KB 4:26.

BK Tataro.

5a Abe. 1:28, 31.

BK Boki ni Kauring.

b BK Kairiri, Kaungaki.

7a BK Nakoanibonga.

8a 2Bet. 1:21.

b BK Kateiriki.

‘natin te Atua. Ao bon aio te ^dboki ibukiiia rooro nako iroun Atam, ae kangai: N te bong are te Atua e karika iai te aomata, e karikiia ni katootongan te Atua.

9 Ni ^akatootongan oin rabwata-na, e ^bkarikiia mwaane ao aine, ao e kakabwaiia, ao e ‘arania bwa Atam, n te bong ngke a karikaki ao a riki bwa ^daomata aika maiu i aon te aba are ‘nnen waen te Atua.

10 Ao ^aAtam e maiu teububua ao tenibwi te ririki, ao e karika natina te mwaane ae katootongana, n ai ^barona, ao e aranna bwa Teeta.

11 Ao ana bong Atam, i mwin rikin Teeta, bon uanibubua te ririki, ao e karikiia natina mwaane ao aine aika mwaii;

12 Ao ni kabane boong are e maiu iai Atam bon ruabubua ao tenibwi te ririki; ao e mate.

13 Teeta e maiu teububua ao nimaua te ririki, ao e karika Enoti, ao e taetae ni burabeti i nanon ana bong ni kabane, ao e reireina natina te mwaane ae Enoti ana kawai te Atua; ngaia are Enoti e taetae ni burabeti naba.

14 Ao Teeta e maiu, i mwin karikan Enoti, wanibubua ao itiuu te ririki, ao e karikiia natina mwaane ao aine aika mwaii.

15 Ao natiia aomata a mwaii i aon te aba ni kabutaa. Ao ni boong akekei Tatan e korakora

^amwaakana i buakoia aomata, ao e kauna nanoia; ao man te tai anne a roko buaka ao kawawaeen te rara; ao bain te aomata e kaitara oin tarina, n tiritiri, ibukin aia ^bmwakuri aika raba, n ukoukora te mwaaka.

16 Ana bong Teeta ni kabane bon ruabubua ao tebwii ma uoua te ririki, ao e mate.

17 Ao Enoti e maiu ruabwi te ririki, ao e karika ^aKenan. Ao Enoti ao nikiraia ana aomata te Atua a nako man te aba, are e aranaiki bwa Turon, ao ni maeka n te aba ni berita, are e ingoanaki i mwin oin natina te mwaane, are e aranna bwa Kenan.

18 Ao Enoti e maiu, i mwin karikan Kenan, wanibubua ao tebwii ma nimaua te ririki, ao e karikiia natina mwaane ao aine aika mwaii. Ao ana bong ni kabane Enoti bon ruabubua ao nimaua te ririki, ao e mate.

19 Ao Kenan e maiu itibwi te ririki, ao e karika Maararera; ao Kenan e maiu i mwin karikan Maararera uanibubua ao abwi te ririiki, ao e karikiia natina mwaane ao aine. Ao ana bong ni kabane Kenan bon ruabubua ao tebwina te ririki, ao e mate.

20 Ao Maararera e maiu onobwi ma nimaua te ririki, ao e karika Iareta; ao Maararera e maiu i mwin karikan Iareta, wanibubua

8c BK Natin te Atua aika
Mwaane ao Aine.

d KB 5:1.

9a KB 1:26–28;
Mote 2:26–29;
Abe. 4:26–31.

b BK Te Aomata, Aomata.
c Mote 1:34; 4:26.

d BK Tamnei, Aomata.

e Abe. 2:7.

10a R&B 107:41–56.
b KB 5:3;

R&B 107:42–43; 138:40.
15a Mote 5:13.

b BK Botaki ni Karaba.

17a KB 5:10–14;
R&B 107:45, 53.

tenibwi te ririki, ao e karikiia natina mwaane ao aine. Ao ana bong ni kabane Maararera bon wanibubua ruabwi ma nimaua te ririki, ao e mate.

21 Ao Iareta e maiu teubua ao onobwi ma onoua te ririki, ao e karika ^aEnoka; ao Iareta e maiu, i mwin karikan Enoka, wanibubua te ririki, ao e karikiia natina mwaane ao aine. Ao Iareta e reireina Enoka ana kawai te Atua ni kabane.

22 Ao bon aio aia kateiriki natin Atam mwaane, ae bon ^anatin te Atua, are ngaia te Atua, e marooro ma ngaia.

23 Ao bon taan ^atataekina te raoiroi, ao a taetae ao a ^btaetae ni burabeti, ao a weteia aomata ni kabaneia, n taabo nako, bwa a na ^craira nanoia; ao te ^donimaki e reiakinaki nakoia natia aomata.

24 Ao e koro bukina bwa ana bong Iareto ni kabane bon ruabubua ao onobwi ma uoua te ririki, ao e mate.

25 Ao Enoka e maiu onobwi ma nimaua te ririki, ao e karika ^aMetutera.

26 Ao e koro bukina bwa Enoka e mwananga i aon te aba, ibukoia aomata; ao ngke e mwananga Tamnein te Atua e ruo mai kara-wa, ao e maeka irouna.

27 Ao e ongo te bwana mai kara-wa, ae kangai: Enoka, ae natiu, taetae ni burabeti nakoia te botanaomata aei, ao taekina nakoia—Raira nanomi, bwa e taku te Uea: I ^aun irouia te botanaomata aei, ao uniu ae korakora e ura nakoia; bwa a moanna ni matoatoa nanoia, ao ^btaningaia aikoa ongo, ao mataia ^caikoa noora ae raroa;

28 Ao ibukia rooro aika mwaiti aikai, man te bong are I karikiia iai, a tia n ^ataonnako, ao a tia ni kaakeaai, ao a tia n ukoukouri oin aia reirei n te ro; ao n oin aia mwakuri aika bati n ribaki a tia ni bairea te tiritiri, ao aki kawakini tua, ake I anga nakon tamaia, ae Atam.

29 Mangaia are, a tia n tuea ni kewe i bon ibukiia, ao, ibukin aia ^atuea, a tia ni uota te mate nako aoi; ao ^bmoone are I a tia ni katauraia ibukiia, ngkana a aki rairi nanoia;

30 Ao bon aio te tua, are I a tia ni kanakoa ngke e moan karikaki te aonaba, man oin wiiu, man moan kawenean aana, ao man wiia au tia mwakuri, ake ami bakatibu, I a tia ni bairea, n aron are e na kanakoaki nakon te aonaba, nako tabona nako.

31 Ao ngke e ongo taeka aikai Enoka, e bobaraki nako aontano, i

21a KB 5:18–24;
Mote 7:69; 8:1–2.
BK Enoka.

22a Ruka 3:38.

23a BK Burabeti.

^b BK Taeka ni Burabeti,
Taetae ni Burabeti.

^c BK Raira nanom,
Rairannano.

^d BK Onimaki.

25a BK Metutera.

27a R&B 63:32.

^b Mat. 13:15;
2Nib. 9:31;

Mot. 26:28;

R&B 1:2, 11, 14.

^c Aram. 10:25; 14:6.

28a BK Unraa, Kaitara.

29a BK Tuea.

^b BK Moone.

matan te Uea, ao e taetae i matan te Uea, ni kangai: E aera ngkai I karekea te akoaki i matam, ao ngai bon te teinimwaane, ao a bane aomata n riribaai; bwa I ^aaki kona n taetae raoi; e aera ngkai ngai am tia mwakuri?

32 Ao e taku te Uea nakon Eno-ka: Waaki nako ao karaoa are I a tia n tuangko, ao akea te aomata ae e na niniko. Kauka ^wwim, ao e na kanoaaki, ao N na anganiko te konabwai n taetae, bwa a bane aomata ni mena i nanon baiu, ao N na karaoa are I taku bwa e tamaroa.

33 Taekina aio nakon te botanaomata aei: Kam na ^rrinea ngkami n te bong aei, bwa kam na beku ibukin te Uea ae te Atua are kari-ki ngkami.

34 Nooria e mena Tamneiu i aom, ngaia are am taeka ni kabane N na kariaia; ao a na mwaing ^mmaunga imwaaim, ao ^bkaraanga a na bita kawaia; ao ko na mena irou, ao Ngai iroum, ngaia are ⁿnakonako ma ngai.

35 Ao e taetae te Uea nakon Enoka, ao e taku nakoina: Kabiri matam n te bokaboka, ao teboki, ao ko na noraaba. Ao e karaoia.

36 Ao e nooriiia ^ttamnei ake a karikaki iroun te Atua; ao e noori naba bwaai aika aki kona n nooraaki n te mata n ^brabwata; ao man te tai anne are e reke te taeka n taabo nako n te aba: E a tia te

Uea ni kateirakea te ^ttia mamata nakoia ana botanaomata.

37 Ao e koro bukina bwa Enoka e waaki nako n te aba, i buakoia te botanaomata, n tei i aon tabuki ao taabo aika rietata, ao e takarua n te bwana ae korakora, n taetae ni kaitarai aia mwakuri; ao aomata ni kabane a bon ^uun irouna.

38 Ao a roko n ongora irouna, n taabo aika rietata, ni kangai nakoia taan kawakini umwa n rianna: Tiiku ngkami ikai ao kawakini umwa n rianna, ngkana ti nako ikekei n nora te tia mama-ta, bwa e taetae ni burabeti, ao iai te bwai ae kamiimi n te aba; e a roko i buakora te aomata ae moaanti.

39 Ao e koro bukina ngke a ongora irouna, akea te aomata ae katoka baina i aona; bwa e roko te maaku i aoia ni kabaneia ake a ongora irouna; bwa e nakonako ma te Atua.

40 Ao iai te aomata ae nakoina, ae arana Mwaiita, ao e taku nakoina: Tuangira raoi bwa antai ngkoe, ao ko roko mai ia?

41 Ao e taku nakoia: I roko man te aba ae Kenan, abaia au bakati-bu, aban te raoiroi ni karokoa te bong aei. Ao tamau e reireiai ana kawai te Atua ni kabane.

42 Ao e koro bukina, ngke I mwananga man te aba ae Kenan, n te marawa are i mainuku, I nora te kaotioti, ao nooria,

31a Otin. 4:10–16;
Iere. 1:6–9.

32a R&B 24:5–6; 60:2.

33a BK Inaomata n Rinerine.

34a Mat. 17:20.

b Mote 7:13.

c KB 5:24;

Mote 7:69.

BK Nakonako, Nakonako ma te Atua.

36a BK Karikaia Tamnei.

b Mote 1:11.

c BK Tia Mamata.

37a 1Nib. 16:1–3.

I noori karawa, ao te Uea e taetae ma ngai, ao e anganai te tua; mangaia are, ibukin te mwakuri aei, ni kawakina te tua, I taekin taeka aikai.

43 Ao Enoka e reitanako ana taeka, ni kangai: Te Uea are e taetae ma ngai, boni ngaia naba are Atuan karawa, ao bon Atuau, ao Atuami, ao ngkami bon tariu, ao e aera ngkai kam ^areirei oin ami reirei, ma ni kaakea Atuan karawa?

44 E karaoi karawa; te ^aaonaba bon ^bnnen waena; ao aana bon ana bwai. Nooria, e kawenea aana, ao e karokoia aomata aika mwaiti nako aona.

45 Ao e roko te mate i aoia ara bakatibu; e ngae n anne ti kinaia, ao ti aki kona ni kaakeaia, ao are bon te moan mai buakoia ti ataia, bwa bon Atam.

46 Ibukin te boki ni ^akauring ti a tia ni koroia i buakora, ni kaineti nakon te banna are e anga n tabonibaina te Atua; ao e bon koreaki n oin ara taetae.

47 Ao Enoka ngke e taekini ana taeka te Atua, a ruru aomata, ao aki kona n tei i matana.

48 Ao e taku nakoia: Ibukina bwa e ^abwaka Atam, ti riki; ao

man bwakana e roko te ^bmate; ao ti riki bwa taan katoonga te karawawata ao te reke ni kai.

49 Nooria Tatan e a roko i buakoia natiia aomata, ao e ^akariiria bwa a na taromauriia; ao aomata a bwaina te ^bnano n rabwata, te ^cnamakin n rabwata, ao te nano n riaboro, ao ^dkanakoaki mai matan te Atua.

50 Ma te Atua e a tia ni kaotia nakoia ara bakatibu bwa ni kabane aomata a riai n rairi nanoia.

51 Ao e wetea tamara are Atam n oin bwanaana, ni kangai: Ngai te Atua, I karika te aonaba, ao ^aaomata ^bi mwaaain ae a riki n rabwata.

52 Ao e taku naba nakoina: Ngkana ko tan nakoiau, ao n ongo ni bwanaau, ao n onimaki, ao n raira nanom man riaoran tua nako, ao ni ^abwabetitoaki, n te ran, n aran Natiu ae te Rikitemanna, ae onrake n te ^bakoi ao te koaua, are bon ^cIesu Kristo, ti te ^dara are e anga i aan karawa, are e na karekea te ^ekamaiuaki nakoia natiia aomata, ko na karekea te bwaintituaraoi ae te Tamnei ae Raoiraoi, ni bubuti bwaai ni kabane n arana, ao bwaai nako ake ko bubuti, ko na bon anganaki.

43a TRab. 1:24–33;
R&B 56:14–15.

44a TK 10:14.

b Abe. 2:7.

46a BK Boki ni Kauring.

48a 2Nib. 2:25.

BK Bwakan Atam ao Ewa.

b BK Te Mate, n Rabwata.

49a Mote 1:12.

BK Kariria, Te Kariri.

b Mot. 16:3–4;

Mote 5:13.

BK Maiun Rabwata.

c BK Namakin n te Rabwata, Kona-bwaim n Namakin n te Rabwata.

d BK Mate n Tamnei.

51a BK Te Aomata, Aomata—Te aomata, natin te Tama are i Karawa ae

te tamnei.

b BK Karikaia Tamnei.

52a 3Nib. 11:23–26.

BK Bwabetito.

b BK Akoi.

c BK Iesu Kristo.

d Mwak. 4:12;

2Nib. 31:21.

e BK Kamaiu.

53 Ao tamara are Atam e taetae nakon te Uea, ao e taku: E aera ngkai a riai n rairi nanoia aomata ao ni bwabetitoaki n te ran? Ao te Uea e taku nakon Atam: Nooria I a tia ni ^akabwarai riaoan te tua iroum n te Nne n Aroka are Eten.

54 Man aio ao e reke te taeka n taabo nako i buakoia aomata, bwa ^aNatin te Atua e a tia ni karaoa te ^bmwakuri ni kamaiu ibukin te moan bure, ike aia bure kaaro a aki kona ni katukaki i aon atuia ^cnaati, bwa a bon itiaki man te bure man moan karikan te aonaba.

55 Ao te Uea e taetae nakon Atam, ni kangai: Ngkana a teimatoa natimi ni karikaki n te bure, ao ngkana a moanna ni ikawai, a moanna ni iangoa te ^abure inanoia, ao a katoonga ^bmaona, bwa aonga n ataia bwa a na kakawakina ae raoiroi.

56 Ao e anganaki nakoia bwa a na ataa ae raoiroi man ae buakaka, ngaia are a ^ainaomata ni karaoa are a taku, ao I a tia n anga nakoimi teuana riki te tua ao te kaetieti.

57 Mangaia are reiakinna nakoia

natimi, bwa aomata ni kabane, n taabo nako, a riai n ^arairi nanoia, ke a na aki kona ni karekea uean te Atua, bwa akea te ^bbwai ae bareka ae kona ni maeka ikekei, ke ni ^cmaeka i matana, bwa, n ana taetae Atam, Te ^dAomata ae Tabu bon arana, ao aran ana Rikitemanna bon ^eNatin te Aomata, are Iesu Kristo, te ^fTia Moti ae raoiroi, are e na roko i nukan te tai.

58 Ngaia are I anga nakoimi te tua, bwa kam na reirei bwaai aikai n aki tiatianna nakoia ^anatimi, ni kangai:

59 Bwa ibukin riaoan te tua e roko te bwaka, te bwaka are e uota te mate, ao ngkana kam bunggiaki nakon te aonaba n te ran, ao te raraa, ao te ^atamnei, are I a tia ni karaoia, ao ni karikaki n te ^btano bwa te aomata ae maiu, e ngae n anne kam riai ni ^cmanga bunggiaki nako nanon abanuean karawa, n te ^dran, ao n te Tamnei, ao ni kaitiakaki n te raraa, are raraan au Rikitemanna; bwa kam aonga ni kaitiakaki man bure nako, ao ni ^ekimwareirei n ^ftaekan te maiu ae akea tokina n te aonaba aei, ao te maiu ae akea tokina n te aonaba ae

53a BK Kabwara bure.

54a BK Iesu Kristo.

b BK Karaoa te Mwakuri ni Kamaiu, Mwakuri ni Kamaiu.

c Mot. 3:16.

55a BK Te Bure.

b R&B 29:39.
BK Kaangaanga.

56a 2Nib. 2:26–27;
Erem. 14:29–30.
BK Inaomata n Rinerine.

57a 1Korin. 6:9–10.

BK Raira nanom,
Rairannano.

b 1Nib. 10:21.

BK Itiaki ao Aki Itiaki.

c TAre. 24:3–4;
1Nib. 15:33–36;
Moom. 7:7;
R&B 76:50–62.

d Mote 7:35.

BK Aomata ae Tabu.

e BK Natin te Aomata.

f BK Iesu Kristo—Motiki

Taeka;

Motiraoui.

58a BK Ataei.

59a Iloan. 5:8.

b KB 2:7; Mote 4:25;
Abe. 5:7.

c BK Manga Bunggiaki,
Bunggiaki mai iroun te Atua.

d BK Bwabetito.

e 2Nib. 4:15–16;

Aram. 32:28.

f Ioane 6:68.

na roko, are ^gmimitongin te aki mamate.

60 Bwa man te ^aran kam kawakina te tua; man te Tamnei kam a ^bkaraoiroaki, ao man te ^crara kam a ^dkaitiakaki;

61 Ngaia are e anga bwa e na maeka inanomi; rongorongon karawa; te ^aTia Karaunano; bwain te rau ni mimitongin te aki mamate; koauan bwaai ni kabane; are e kamaiu bwaai ni kabane; are karaoia bwa a na maiu bwaai ni kabane; are e atai bwaai ni kabane, ao irouna te mwaaka ni kabane ibukin te wanawana, te nanoanga, te koaua, te motiraoui, ao te motikitaeka.

62 Ao ngkai, nooria, I kangai nakoimi: Aio bon te ^ababaire ni kamaiu nakoia aomata ni kabane, rinanon raraan au ^bRikitemanna, are e na roko i nukan te tai.

63 Ao nooria, bwaai ni kabane iai katootongaia, ao bwaai ni kabane a karikaki ao a karaoaki bwa a na ^akaota taekau, bwaai aika bwain te rabwata, ao bwaai aika bwain te tamnei ake a mena i eta i karawa, ao bwaai ake i aon te aonaba, ao bwaai ake i nanon

te aonaba, ao bwaai ake i aan te aonaba, ake i eta ao i aana: ni kabane bwaai a kaota taekau.

64 Ao e koro bukina, ngke e tia n taetae te Uea ma Atam, are tamara, bwa Atam e tang nakon te Uea, ao e kairaki nako iroun ^aTamnein te Uea, ao e uotaki rikaaki nako nanon te ran, ao e kaweneaki i aan te ^bran, ao e kaotirakeaki man te ran.

65 Ao e a bwabetitoaki, ao Tamnein te Atua e ruo nako aona, ao e a ^abungiaki n te Tamnei, ao e riki ni ^bmaiu n aroaron nako te aomata.

66 Ao e ongo te bwana mai karawa, ae kangai: Ko a ^abwabetioaki n te ai, ao ma te Tamnei ae Raoiroi. Aio bon te ^bkakoaua ibukin te Tama, ao te Nati, man te tai aei ao n aki toki;

67 Ao bon ngkoe kaain ana ^akarinan teuare bon akea moan ana bong ke tokin ana ririki, man akea tokina nakon are akea tokina.

68 Nooria, ko ^akatiteuanaaki irou, natin te Atua; ao n te aro aei a kona ni bane n riki bwa ^bnatiu. Amen.

59g BK Mimitongin te Tiretio.

60a Moro. 8:25.

b BK Karaoiroa, Anga Bukina ae Raoiroi, Kariaia.

c BK Raraa.

d BK Katabuan, Kaitiakan.

61a BK Tamnei ae Raoiroi.

62a BK Babaire ni Kabomwi.

b BK Rikitemanna.

63a Aram. 30:44;

R&B 88:45–47.

64a BK Tamnei ae Raoiroi.

b BK Bwabetito.

65a BK Manga Bungiaki, Bungiaki mai iroun te Atua.

b Mot. 27:25;

Aram. 5:12–15.

66a R&B 19:31.

BK Bwaintituaraoi ae te

Tamnei ae Raoiroi.

b 2Nib. 31:17–18;

3Nib. 28:11.

67a BK Nakoanibonga ae te Merakitereka.

68a 1Ioan. 3:1–3;

R&B 35:2.

b Ioane 1:12;

R&B 34:3.

BK Natin te Atua aika

Mwaane ao Aine.

MWAKORO 7
(Ritembwa 1830)

Enoka e anga reirei, kairiia aomata, ao e kamwaingi maunga—Te kaawa ae Tion e kateaki—Enoka e a kaman noora rokon Natin te Aomata, Ana karea ni kamaiu, ao mangautiia Aomata aika Itiaki—E a kaman noora Kaokan Bwaai, te Ikotaki, te Kauaoki, ao kaokan Tion.

Ao e koro bukina bwa Enoka e reitanako ana taetae, n taekina: Nooria, tamara ae Atam e reirei bwaai aikai, ao a mwaiti aika a tia ni kakoauaa ao n riki bwa ^anatin te Atua, ao a mwaiti aika aki kakoauaa, ao a mate i nanon aia bure, ao a kakaantaninga ma te ^bmaaku, n te maraki, bwa korakoran uran unin te Atua e na bwaro i aoia.

2 Ao man te tai arei Enoka e moanna n taetae ni burabeti, ni kangai nakoia aomata, bwa: Ngke I tabe ni mwananga, ao n tei n te tabo ae Mauuta, ao n tang nakon te Uea, e roko te bwana mai karawa, ae kangai—Oki rikaaki, ao nako aon te maunga ae Timeon.

3 Ao e koro bukina bwa I oki rikaaki ao I nako aon te maunga; ao ngke I tei i aon te maunga, I noori karawa bwa a uki, ao I kunikaiaki n te ^amimitong;

4 Ao I noora te Uea; ao e tei imatau, ao e taetae ma ngai, n ai aron

te aomata ae taetae ma temanna, ni ^aitara mata; ao e taku nakoiu: ^bTaraia, ao N na kaota nakoim te aonaba i nanon rooro aika mwaiti.

5 Ao e koro bukina bwa I noora n te mwarua ae Tiam, ao nooria, te botanaomata ae korakora aika maeka n umwanrianna, ake ana botanaomata Tiam.

6 Ao e a manga taku te Uea nakoiu: Taraia; ao I tara meang, ao I noora ana botanaomata Kanaan, aika maeka n umwanrianna.

7 Ao te Uea e taku nakoiu: Taetae ni burabeti; ao I taetae ni burabeti, ni kangai: Nooria ana botanaomata Kanaan, aika moan te mwaiti, a na nako ma kunikaia ni buaka ni kaitaraia ana botanaomata Tiam, ao a na tiringiia bwa a na bane ni kamaunaaki; ao ana botanaomata Kanaan a na mamaenako n te aba, ao te aba e na akea arokana ao e na aki kariki ua, ao akea te botanaomata teuana ae na maeka ikekei ma ti ana botanaomata Kanaan;

8 Bwa nooria, te Uea e na kama-raia te aba ma te kabuebue ae korakora, ao akean te aroka ikekei e na reitinako n aki tootoki; ao boni iai te ^abwatabwata i aoia ni kabane natin Kanaan, bwa a bon ribaki i buakoia botanaomata ni kabane.

9 Ao e koro bukina bwa te Uea

7 1a BK Natin te Atua aika
Mwaane ao Aine.
b Aram. 40:11-14.
3a BK Onikakin te

Rabwata.
4a KB 32:30;
TK 5:4;
Mote 1:2, 11, 31.

b Mote 1:4.
8a 2Nib. 26:33.

e taku nakoiu: Taraia; ao I taraia, ao I noora aban Tiaron, ao aban Enoka, ao aban Aomna, ao aban Eni, ao aban Teem, ao aban Ana, ao aban Anannia, ao ni kabane kaai;

10 Ao te Uea e taku nakoiu: Nakon te botanaomata aei, ao taekina nakoia—^aRaira nanomi, bwa ngkana a aki N na roko n oreia ma te maraia, ao a na mate.

11 Ao e anganai te tua bwa N na riai ni ^abwabetito n aran te Tama, ao te Nati, are e onrake n te ^bakoi ao te koaua, ao n te ^cTamnei ae Raioiroi, are kaota koauan te Tama ao te Nati.

12 Ao e koro bukina bwa Enoka e reitinako ni weteia aomata ni kabane, ma tiaki ana botanaomata Kanaan, bwa a na raira nanoia.

13 Ao moan te korakora ana ^aonimaki Enoka n te aro are e kairiia ana botanaomata te Atua, ao aia kairiribai a kaitaraia ni buakania; ao e taekina ana taeka te Uea, ao e ruru te aba, ao a mwaing taian ^bmaunga, n aron ana taeka; ao ^ckaraanga n ran a bitaki kawaia; ao a ongo bekora-raia raian man te buakonikai; ao botanaomata ni kabane a korakora maakuia, moan te ^dmwaaka ana taeka Enoka, ao moan te korakora mwaakan te taetae are e anganna te Atua.

14 Iai naba te aba ae waerake mai kabin marawa, ao moan te korakora makuia aia kairiribai ana aomata te Atua, bwa a birinako n tei ni kararoaia ao a nako aon te aba are waerake mai kabin marawa.

15 Ao ^aaintoa n te aba, a tei naba ni kararoaia; ao iai te kamaraiia ae nako aoia aomata ni kabane ake a buaka ni kaitara te Atua;

16 Ao man te tai arei bon iai taian buaka ao tiritiri i buakoia; ma te Uea e roko ni maeka ma ana aomata, ao a maeka i nanon te raioiroi.

17 ^aMaakan te Uea e mena i aoia botanaomata ni kabaneia, moan te korakora mimitongin te Uea, are e mena i aoia ana aomata. Ao te Uea e ^bkakabwaia te aba, ao a kakabwaiaaiki ake i aon maunga, ao i aon taabo ake a rietata, ao a rikirake maiuia.

18 Ao te Uea e arania ana aomata bwa ^aTION, ibukina bwa ti ^bteuana nanoia ao teuana aia iango, ao a maeka i nanon te raioiroi; ao bon akea ae e kainnana i buakoia.

19 Ao Enoka e reitanako ana kabwarabwara i nanon te raioiroi nakoia ana aomata te Atua. Ao e koro bukina i nanon ana bong nako, bwa e katea te kaawa are e aranaki bwa te Kaawa ae Tabu, are TION,

10a Mote 6:57.
BK Raira nanom,
Rairannano.

11a BK Bwabetito.
b BK Akoi.
c BK Tamnei ae Raioiroi.
13a BK Onimaki.

b Mat. 17:20.
c Mote 6:34.
d BK Nakoanibonga;
Te Mwaaka.
15a KB 6:4;
Mote 8:18.
17a Otin. 23:27.

b 1Rong. 28:7–8;
1Nib. 17:35.
18a BK Tion.
b Mwak. 4:32;
Biri. 2:1–4.
BK Nano Teuana.

20 Ao e koro bukina bwa Eno-ka e taetae ma te Uea; ao e taku nakon te Uea: E koaua e na maeka ni kamanoaki ^aTion n aki toki. Ma te Uea e taku nakon Eno-ka: I a tia ni kakabwaia Tion, ma niki-raia aomata I a tia ni kamaraiia.

21 Ao e koro bukina bwa te Uea e kaota nakon Eno-ka kaain te aonaba ni kabaneia; ao e noriia, ao taraia, Tion, i nanon waakin te tai, e ^uotaki rake nako karawa. Ao te Uea e taku nakon Eno-ka: Nooria nneu ni maeka n aki toki.

22 Ao Eno-ka e nooria naba niki-raia aomata ake bon natin Atam; ao a bon bane ni irengan kanoan Atam ma tiaki kanoan Kain, bwa kanoan Kain a bon ^bwatabwata, ao akea nneia i buakoia.

23 Ao i mwin anne Tion e uotaki rake nako ^akarawa, Eno-ka e ^bnooria, ao taraia, a ^cbane botanaomata n te aonaba ni mena imatana.

24 Ao e roko te roro teuana ma te roro teuana; ao Eno-ka e bon rietata ao e ^atabekaki rake, ni bwanibwanin te Tama ao Natin te Aomata; ao nooria, mwaakan Tatan e mena i aon te aonaba.

25 Ao e nooriia anera n ruo mai karawa; ao e ongo te bwana ae takarua ni kangai: Te reke ni kai, te reke ni kai nakoia kaain te aonaba.

26 Ao e noora Tatan; ao iai te

^ataurekereke ae bubura i nanon baina, ao e rabuna aon te aonaba ma te ^broo; ao e tararake ao e ngare, ao ana ^canera a kimwareirei.

27 Ao Eno-ka e nooriia ^aanera n ruo mai karawa, ni kaota ^bkoauan te Tama ao te Nati; ao te Tamnei ae Raoiroi e toka i aoia aika mwaiti, ao a tabekaki rake ni mwaaka mai karawa nako Tion.

28 Ao e koro bukina bwa Atuan karawa e taraia nikiraia aomata, ao e tang; ao Eno-ka e kaota rongo-rongona, ni kangai: A kanga n tang taian karawa, ao a wanako ranin mataia n aiaron te karau i aon maunga?

29 Ao Eno-ka e taku nakon te Uea: E kanga ngkai ko kona n ^atang, ngkai e kakoauaki bwa ko tabu, ao man are akea tokina nakon are akea tokina?

30 Ao ngkana arona bwa e kona te aomata ni wareka mwaitin mwakorokoron te aonaba, eng, mirion ^aaonaba n ai aron aei, e na bon aki riki bwa moanakin am ^bkarikibwai aika mwaiti; ao am roki a teimatoa n taakinaki; ao e ngae n anne ko bon mena ikanne, ao bwanibwanim bon anne; ao ko motiraioi naba; ko nanoanga ao ko akoi n aki toki;

31 Ao ko a tia n anaa Tion nakon bwanibwanim, mai buakon am karikibwai ni kabane, man akea

20a Mote 7:62–63.
BK Ierutarem ae Boou.

21a Mote 7:69.

22a 2Nib. 26:33.

23a BK Karawa.
b BK Mí ni Burabeti.
c R&B 88:47;

Mote 1:27–29.

24a 2Korin. 12:1–4.

26a Aram. 12:10–11.

b Itaia 60:1–2.

c Iuta 1:6;
R&B 29:36–37.

27a BK Anera.

b BK Kakoaua.

29a Itaia 63:7–10.

30a R&B 76:24;

Mote 1:33.

b BK Karika, Kariki Bwai.

tokina nakon akea tokina; ao akea ma ti te ^arau, te ^bmotiraoui, ao te ^ckoaua bon nnen am kai n toka-nuea; ao te nanoanga e na rimo-am ao akea tokina; e kanga ngkai ko kona n tang?

32 E taku te Uea nakon Enoka: Nooriia tarim aikai; boni ngaiia ake I karikiia n oin ^abaiu, ao I anga nakoia aia ^batatai, n te bong are I karikiia iai; ao n te Nne n Aroka are Eten, I angan te aomata te ^cinaomata n rinerine;

33 Ao nakoia tarim I a tia n taekinna, ao n anga naba te tua, bwa a na ^aitangitangiri imarenaia, ao bwa a na riai n rineai, bwa Tamaia; ma nooria, bon akea aia tangira, ao a ribaia aika oin raraaia;

34 Ao ^aain uniu e bon ura ni kaitaraia; ao ni kabuebuen nanobu-akau N na kanakoa te ^bieka nako aia, bwa uniu ae korakora e ura ni kaitaraia.

35 Nooria, Ngai te Atua; Te ^aAomata ae Tabu bon arau; Aomatan Taeka n Reirei bon arau; ao Akea Tiana ao Akea Tokina bon ^barau, naba.

36 Mangaia are, I kona n aro-ri baiu ao n tau ni kabane kari-kibwai ake I a tia ni karaoui; ao ^amatua a kona n niniia naba, ao i

buakon nako bwaai ake I kariki n oin baiu bon akea te ^bbuakaka ae korakora riki n aron ae i buakoa tarim.

37 Ma nooria, aia bure a na toka i aon atuua aia bakatibu; Tatan e na riki bwa tamaia, ao te kananoanga e na riki bwa tokiia; ao karawa ni kabuta a na tang i aia, ni kabane bwaai ake I kariki n oin baiu; tera bukina bwa karawa a na aki tang, n norakiia aikai bwa a na karawawataki?

38 Ma nooria, aikai ake a tarai matam a na mate n te ieka; ao nooria, N na kainiia; te ^aumwa ni kaikain I a tia ni katauraioia ibukiia.

39 Ao ^aare I a tia n rinea e a tia ni bubuti imatau. Mangaia are, e karawawataaki ibukin aia bure; ngkana a teimatoa n raira nanoia n te bong are e na okirai iai are I ^bRinea, ao ni karokoa te bong anne a na rinanon te ^ckammara-kaki.

40 Mangaia are, ibukin aei a na tang karawa, eng, ao ni kabane bwaai ake I kariki n oin baiu.

41 Ao e koro bukina bwa te Uea e taetae nakon Enoka, ao e tuanga Enoka bwaai ni kabane ake a karaoui natiia aomata; mangaia

31 *a* BK Te Rau.
b BK Motiraoui.
c BK Te Koaua.

32 *a* Mote 1:4.
b BK Atatai.
c BK Inaomata n Rinerine.

33 *a* BK Tangira.

34 *a* Itaia 30:27;
Naum 1:6;

R&B 35:14.
b KB 7:4, 10;
Mote 8:17, 24.
BK Te Ieka n ana bong
Noa.

35 *a* Mote 6:57.

b Mote 1:3.

36 *a* R&B 38:2; 88:41;
Mote 1:35-37.

b KB 6:5-6;

Mote 8:22, 28-30.
38 *a* 1Bet. 3:18-20.
BK Moone.

39 *a* KT te Tia Kamaiu.
b Mote 4:2;
Abe. 3:27.
BK Iesu Kristo.
c BK Kabuakaka.

are e ataia Enoko, ao e tarai buakakaia, ao kananoangaia, ao e tang ao e arora baina, ao ^ananona e taangaki n aron are akea tokina; ao e kaonaki nanona n te nanoanga; ao a bane bwaai ake a karikaki n ruru.

42 Ao Enoka e noora naba ^aNoa, ao ana ^butu; bwa kanoan natin Noa ni kabane a na kamaiuaki ma te kamaiuaki n te maiu n rabwata.

43 Mangaia are Enoka e nooria bwa Noa e kabaa te ^aake; ao bwa te Uea e kukurei iai, ao e taua i nanoni baina; ma i aoia nikiraia ake a buakaka e roko te ieka ao e kabwautiia.

44 Ao ngke e noora aei Enoka, e korakai nanona, ao e tang ibukiia tarina, ao e taku nakon karawa: N na ^arawa ni karauaki nanou; ma te Uea e taku nakon Enoka: Tabekarake nanom, ao kukurei; ao taraia.

45 Ao e koro bukina bwa Enoka e taraia; ao mai iroun Noa, e nooriia utun te aonaba ni kabaneia; ao e tang nakon te Uea, ni kangai: Ningai ae e na roko iai ana bong te Uea? Ningai ae e na wanako raraan are e Raraoi, bwa aonga ni bane naake a tang ni ^akaitiaki ao ni karekea te maiu ae akea tokina?

46 Ao te Uea e taku; E na riki i

^anukan te tai, ni bongin buakaka ao te kabomwi.

47 Ao nooria, Enoka e noora bongin rokon Natin te Aomata, n te iriko; ao e kimwareirei tamneina, ni kangai: E tabekaki rake ae e Raioiroi, ao te ^aTiibu te Tei e tiringaki man moan karikan te aonaba; ao rinanon te onimaki I a mena ni bwaniwanin te Tama, ao nooria, ^bTion bon raou.

48 Ao e koro bukina bwa Enoka e tara aon te ^aaonaba; ao e ongo te bwana mai nanona, ae kangai: Te reke ni kai, te reke ni kai bon ngai, tinaia aomata; I a maraki, I a kua, ibukin buakakaia natiu. N na ^bmotirawa ningai, ao ni kaitiakaki man te ^ckammaira are bon otinako mai irou? Ningai ae e na kaitiakai te Tia Karikai, bwa I aonga ni motirawa, ao n te tai teuana te raioiroi e na maeka i aou?

49 Ao ngke e ongo Enoka tangin te aonaba, e tang, ao e tang nakon te Uea, ni kangai: O te Uea, ko aki kona n nanoanga te aonaba? Ko aki kona ni kakabawaiaia natin Noa?

50 Ao e koro bukina bwa Enoka e reita nako tangina nakon te Uea, ni kangai: I butiko, O te Uea, n aran am Rikitemanna, are Iesu Kristo, bwa ko na nanoangaia Noa ao kanoana, bwa e aonga te

41a Mot. 28:3.
BK Nanoanga.

42a BK Noa, Tamanuea n te Baibara.

^b Mote 8:12.

43a KB 6:14–16;
Ita 6:7.

44a TAre. 77:2;
Ita 15:3.

45a BK Katabuan,
Kaitiakan.

46a Mote 5:57.

47a BK Ana Tiibu te Tei te Atua.

^b Mote 7:21.

48a BK Aonaba—Kaitiakan te aonaba.

^b Mote 7:54, 58, 64.

^c BK Kammaira.

aonaba n aki manga rabunaki n te ieka.

51 Ao te Uea e aikoa kona n rawa; ao e berita ma Enoka, ao e tuea nakoina ma te taeka n tuea, bwa e na katoka te ^aieka, bwa e na weteia natin Noa;

52 Ao e kanakoa te tua ae aki kona ni bitaki, bwa ^anikiran kanoana a na kuneaki n taai nako i buakoa botanaomata ni kabane, ngkai e teimatoa te aonaba;

53 Ao te Uea e taku: E na kaka-bwaiaaki are e na roko te Mesia rinanon kanoana; bwa e taku—Boni Ngai te ^aMesia, ^bUean Tion, ^cBwaan Karawa, are e raababa n aron ae aki totoki; ane e rin n te mataroa ao e ^dtamwarake mai irou e na aki kona ni bwaka; mangaia are, a na kakabwaaiaaki naake I a tia n taekinii, bwa a na roko ma ^eanenen te kimwareirei ae akea tokina.

54 Ao e koro bukina bwa Enoka e tang nakon te Uea, ni kangai: N te tai are e roko iai Natin te Aomata n te rabwata, e na motirawa te aonaba? I butiko, kaoti baikai nakoiiu.

55 Ao te Uea e taku nakon Enoka: Taraia, ao e taraia ao e noora ^aNatin te Aomata bwa e tabekaki raki i aon te ^bkaibangaki, n aron kateia aomata.

56 Ao e ongo te bwana ae takarua; ao a rabunaki karawa; ao a bane a na karikibwai te Atua n tang; ao te aonaba e ^angirangira; ao a tabwenaua taian bwa; ao a ^bteiraki aomata aika itiaki, ao a ^cbaunaki i ^dangatain Natin te Aomata, ma taian bau aika mimitong;

57 Ao a bane ^atamnei ake n te ^bumwa ni kakain n otinako, ao a tei i angatain te Atua; ao nikiraia a kawakinaki n taurekereke aika roo ni karokoa te motikitaeka n te bong ae kakannato.

58 Ao e a manga tang Enoka ao e tang nakon te Uea, ni kangai: Ningai ae e na motirawa iai te aonaba?

59 Ao Enoka e noora Natin te Aomata n waerake nakon te Tama; ao e wewete nakon te Uea, ni kangai: Ko aki manga roko riki nako aon te aonaba? Ngkai e kakoauaaki bwa ngkoe te Atua, ao I ataiko, ao ko a tia n tuea nakoiiu, ao n tuangai bwa N na bubuti n aran am Rikitemanna; ko a tia ni karikai, ao n anganai te inaomata nakon am kaintokanuea, ao tiaki i bon irou, ma rinanon am akoi; mangaia are, I titirakiniko ngkana ko na aki manga oki nako aon te aonaba.

60 Ao te Uea e taku nakon

51a TAre. 104:6–9.

52a Mote 8:2.

53a BK Mesia.

b Mat. 2:2;

2Nib. 10:14;

Aram. 5:50;

R&B 128:22.

c TAre. 71:3; 78:35;

Erem. 5:12.

BK Bwa.

d 2Nib. 31:19–20.

e BK Anene.

55a BK Natin te Aomata.

b 3Nib. 27:14.

BK Tauraki n te

Kaibangaki.

56a Mat. 27:45, 50–51.

b BK Mangauti.

c BK Baunuea;

Karietataaki.

d Mat. 25:34.

57a BK Tamnei.

b R&B 76:71–74; 88:99.

Enoka: N aron ae I maiu, ao N na bon oki ni ^aboong aika kaitira, ni bongin te buakaka ao te kabomwi, ni kakoroa nanon te tuea are I a tia ni karaoia nakoim ni kaineti ma natin Noa;

61 Ao e na roko te bong are te aonaba e na ^amotirawa, ma i mwaain te bong anne karawa a na ^bkarooaki, ao te ^crabuna ae te roo e na rabuna te aonaba; ao karawa a na ruru, ao te aonaba naba; ao karawawata aika korakora a na roko i buakoia natiia aomata, ma au aomata N na bon ^dkawakiniia;

62 Ao te ^araoiraoi N na karuo mai karawa; ao te ^bkoaua N na kaotinakoa man te ^caonaba, bwa e na kaota ^dkoauan au Rikitemanna; ^emangautina man te mate; eng, ao mangautiia aomata ni kabaneia naba; ao N na karaoa te raoiroi ao te koaua bwa a na taonaanako te aonaba n aron te ieka, ni ^fbotiia ake I rineia man mwakoron te aonaba ake aua, nakon te tabo are N na kataura-oia, te Kaawa ae Tabu, bwa aonga au aomata ni kabaei nukaia, ao ni kakaantaninga au tai n oki; bwa ikekei e na mena iai umwau, ao e na aranaki bwa Tion, ^gIerutarem ae Booou.

63 Ao te Uea e taku nakon Enoka: Ngkanne ngkoe ao ni kabane am ^akaawa a na kaitibo ma ngaiia ikekei, ao ti na butimwa-eia nako nanon bwanibwanra, ao a na noorira; ao ti na bwaka i aon roroaia, ao a na bwaka i aon rorora, ao ti na kaboria i marenara;

64 Ao ikekei e na riki bwa au maeka, ao boni ngaia Tion, are e na otirake man taian karikibwai ni kabane ake I a tia ni karaoi; ao i nanon te maan ae teuana te ^atenga te ririki te aonaba e na ^bmotirawa.

65 Ao e koro bukina bwa Enoka e noora te bong are e na ^aroko iai Natin te Aomata, ni boong aika kaitira, bwa e na maeka i aon te aonaba n te raoiroi i nanon te maan ae tenga te ririki;

66 Ma i mwaain te bong arei e noori karawawata aika korakora i buakoia ake a buakaka; ao e noora naba marawa, bwa e boni buaka, ao aomata a ^abwara nanoia, ni kakaantaninga ma te maaku ibukin ana ^bmotikitaeka te Atua ae Moan te Mwaaka, are e na roko i aoia ake a buakaka.

67 Ao te Uea e kaotii nakon Enoka bwaai ni kabane, ni karo-koia tokin te aonaba; ao e noora aia bong ake a raoiroi, te aoa

60a BK Kabanean Boong, Boong aika Kaitira.

61a BK Aonaba—Kabanean aron te aonaba.

b R&B 38:11–12; 112:23.

c BK Rabuna.

d 1Nib. 22:15–22; 2Nib. 30:10.

62a TARE. 85:11.
BK Manga Kaokan te

Euangkerio.

b BK Ana Boki Moomon.

c Itaia 29:4.

d BK Kakoaua.

e BK Mangauti.

f BK Iteraera—Ikotakin Iteraera.

g BK Ierutarem ae Booou.

63a Kaoti. 21:9–11;
R&B 45:11–12;

Mote 7:19–21.

64a BK Tenga n Ririki.

b Mote 7:48.

65a Iuta 1:14.

BK Kauaokin Iesu Kristo.

66a Itaia 13:6–7.

b BK Motiki Taeka, te Kabanea ni.

are a kaboaki iai, ao a karekea te “kimwareirei ae bwanin.

68 Ao ana bong ni kabane “Tion, n ana bong Enoka, bon tenibubua ao onobwi ma nimaua te ririki.

69 Ao Enoka ao ana aomata ni kabaneia a “nakonako ma te Atua, ao e maeka i buakon Tion; ao e koro bukina bwa akea Tion, bwa te Atua e anaia nakon oin bwani-banna; ao man te tai anne e reke taekana aei, TION E BIRINAKO.

MWAKORO 8
(Beberuare 1831)

Metutera e taetae ni burabeti—Noa ao natina mwaane a taetaekina te euangkerio—E reitinako te buakaka ae korakora—Te wewete nakon te rairannano e aki mutiakinaki—Te Atua e bairea kamaunakiia aomata ni kabaneia n te Ieka.

Ao ana bong Enoka ni kabane bon abubua ao tenibwi ririki.

2 Ao e koro bukina bwa “Metutera, are natin Enoka, e aki anaaki, bwa a aonga a na berita aika tabu te Uea ni kakoroaki nanoia, are e karaoi nakon Enoka; bwa e berita raoi ma Enoka bwa Noa e riai n riki man kanoana.

3 Ao e koro bukina bwa Metutera e taetae ni burabeti bwa man kanoana a na riki ni kabane uean te aonaba (rinanon Noa), ao e kamimitongnga i bon irouna.

4 Ao e roko te rongo ae korakora

nakon te aba, ao te Uea e kama-raia te aonaba ma te maraia ae rawawata, ao a mwaiti kaaina aika mate.

5 Ao e koro bukina bwa Metutera e maiu teububua ao wanibwi ma itiuu te ririki, ao e karika Rameka;

6 Ao Metutera e maiu, i mwin ae karika Rameka, itibubua ao wanibwi ma uoua te ririki, ao e karikiia natina mwaane ao aine;

7 Ao ana bong ni kabane Metutera bon ruabubua ao onobwi ma ruaiwa te ririki, ao e mate.

8 Ao Rameka e maiu teububua ao wanibwi ma uoua te ririki, ao e karika natina te mwane,

9 Ao e aranna bwa “Noa, ni kangai; Te nati te mwaane aei e na karaua nanora ni kaineti ma ara mwakuri ao mwakurin baira, ibukina bwa aontano e a tia ni ^bkamaraia te Uea.

10 Ao Rameka e maiu, i mwin ae karika Noa, nimabubua ao ruabwi ma nimaua te ririki, ao e kariikiia natina mwaane ao aine;

11 Ao ana bong ni kabane Rameka bon itibubua ao itibwi ma itiuu te ririki, ao e mate.

12 Ao Noa bon abubua ao nima-bwi ana ririki, ao e “karika Iabeta; ao abwi ma uoua te ririki i mwi-na e karika ^bTem iroun neiere bon tinan Iabeta, ao ngke bon nima-bubua ana ririki e ^ckarika Am.

13 Ao “Noa ao natina mwaane

67a BK Kimwareirei.

68a KB 5:23; Mote 8:1.

69a KB 5:24; Mote 6:34.

BK Nakonako, Nakonako ma te Atua.

8 2a BK Metutera.

9a BK Noa, Tamanuea n te Baibara.

b Mote 4:23.

12a KB 5:32.

BK Iabeta.

b BK Tem.

c BK Am.

13a R&B 138:41.

BK Kabiriera.

a ^bongება ირუნ თე Uea, მან თაბეაქინა, აო არანაკი ბვა ‘ნატინ თე Atua აიკა მვაანე.

14 Ao ngke mwaane aikai a moanna ni kariki i aon te aonaba, ao natiia aine a karikaki nakoia, ao ^anatiia aomata aika mwaane a nooriia naati aine akekei bwa a tikiraoui, ao a anaia bwa buiia, n aron are a rineaia.

15 Ao te Uea e taku nakon Noa: Natiia natim mwaane aika aine a tia ni ^akabonakoia i bon irouia; bwa noria uniu e ura ni kaitaraia natia aomata aika mwaane, bwa a rawa n ongo ni bwanaau.

16 Ao e koro bukina bwa Noa e taetae ni burabeti, ao e anga reirei n ana bwai nako te Atua, n ai aron are n te moan tai.

17 Ao e te Uea e taku nakon Noa: Tamneiu e na aki ^amwamwakuri n taai nako ma te aomata, bwa e na ataia bwa ni kabane ^biriko a na mate; ma ana bong bon tebu-bua ao uabwi te ririki; ao ngkana aomata a aki raira nanoia, N na kanakoa te ‘ieka nako aoi.

18 Ao ni boong akekei bon iai ^aaintoa i aon te aonaba, ao a uko-ukora Noa bwa a na anaa maiuna; ma te Uea bon raon Noa, ao ^bmwaakan te Uea e mena i aona.

19 Ao te Uea e ^akatabua ^bNoa ni kaineti ma oin ana ‘karinan n te nakoanibonga, ao e tuangnga bwa e riai ni waaki nako ao n ^atataekina ana Euangkerio nakoia natiia aomata, n aron are e anga-naki Enoka.

20 Ao e koro bukina bwa Noa e weteia natiia aomata bwa a na riai n ^araira nanoia; ma a bon aki ongo n ana taeka;

21 Ao riki, i mwin are a bon ongo irouna, a nako matana, ni kangai: Nooria, ngaira natin te Atua; tiaki tia n anaia ibukira natiia aomata aika aine? Ao tiaki tia n ^aamwarake ao ni moi, ao ni mare ao n anga nako n te mare? Ao kaainabara a bungiiia natira, ao naakai bon mwaane aika korakora, n ai aroia mwaane ngkoa, aomata aika rangi n ataaki. Ao aki ongo n ana taeka Noa.

22 Ao te Atua e nooria bwa ^abuakakaia aomata e rikirake ni korakora n te aonaba; ao aomata ni kabane a mwaninga nako n aia iango are a ^btangiria i nanoia, ake a reitinako n ti te buakaka.

23 Ao e koro bukina bwa Noa e reita nako ana ^akabwarabwara nakoia aomata, ni kangai:

13b BK Ongeaba.

c BK Natin te Atua aika Mwaane ao Aine.

14a Mote 5:52.

15a BK Mare—Te mare i marenaia aika kaokoro aia aro.

17a KB 6:3;
2Nib. 26:11;
Ita 2:15;
R&B 1:33.

b 2Nib. 9:4.

BK Iriko.

c KB 7:4, 10;
Mote 7:34.

18a KB 6:4; WI 13:33;
Iotua 17:15.

b BK Te Mwaaka.

19a R&B 107:52.

BK Katabua, Katabu.

b Abe. 1:19.

c BK Nakoanibonga ae te Merekitereka.

d BK Mwakuri ni

Mitinare.

20a BK Raira nanom,
Rairannano.

21a Mat. 24:38–39;
IT—M 1:41.

22a KB 6:5;
Mote 7:36–37.

b Mot. 4:30;

Aram. 12:14.

BK Iango.

23a BK Tataekina,
Kabwarabwara.

Kakauongo, ao mwannanoa raoui au taeka;

24 ^aKakoauaa ao raira nanomi man ami bure ao ^bbwabetitoaki n aran Iesu Kristo, ae Natin te Atua, n aroia tamara, ao kam na karekea te Tamnei ae Raioiroi, bwa kam aonga ni karekei bwaai ni kabane ake a ^ckaotaki; ao ngkana kam aki karaoa aei, te ieka e na roko nako aomi; e ngae n anne a aki ongo.

25 Ao e nanokaawaki Noa, ao nanona e korakai ngkai te Uea e karika te aomata i aon te aonaba, ao e karawawataki iai i nanona.

26 Ao te Uea e taku: N na ^akamauna te aomata are I a tia ni kari- kia, mai aon te aonaba, te aomata ma te man naba, ao bwaai aika kawakawa, ao mannikiba i anna- ng; bwa e nanokaawaki Noa

ngkai I tia ni karikiia, ao ngkai I a tia ni karaoui; ao e tia ni weteai; bwa a tia ni ukoukora maiuna.

27 Ao Noa e karekea te ^aakoa- ki imatan te Uea; bwa Noa bon te aomata ae raioiroi, ao e ^bkororaoui n ana roro; ao e ^cnakonako ma te Atua, n ai aroia naba teni- man natina mwaane, Teem, Am ao Iabeta.

28 Te aonaba e ^abuakaka imatan te Atua, ao e onrake n te iowawa.

29 Ao te Atua e tara aon te aonaba, ao, nooria, e bon buakaka, bwa a bane aomata n tia ni kabu- akakai kawaia i aon te aonaba.

30 Ao te Atua e taku nakon Noa: Tokin te iriko e a bon roko imatau, bwa te aonaba e a kaonaki n te iowawa, ao nooria N na ^akama- unai iriko ni kabaneia mai i aon te aonaba.

24a BK Onimaki, Kakoaua.
b BK Bwabetito—Bwaai aika kainnanaoki bwa ko na tau ni bwabetito.
c 2Nib. 32:2–5.

26a BK Aonaba—Kaitiakan te aonaba.
27a BK Akoi.
b KB 6:9.
c BK Nakonako,

Nakonako ma te Atua.
28a KB 6:11–13.
30a R&B 56:3.

ANA BOKI ABERAAM

E RAIRAKI MAN TE PAPYRUS (BA NI KOROBOKI AE KARAOAKI
MAN TE UTEUTE), IROUN IOTEBWA TIMITI

Rairan tabeua Rongorongon rimoa ake a tia n reke i nanon baira man tenaan bwaro ni mate ake a kenaki i aan tano i Aikubita. Ana koroboki Aberaam ngke e mena i Aikubita, e aranaki bwa Ana Boki Aberaam, are e koreaki n oin baina, i aon te papyrus.

MWAKORO 1

Aberaam e ukoukori kakabwaia n te waaki n tamanuea—E bwaini-kirinaki irouia ibonga ni kewe i Kareria—Iehova e kamaiua—A rinanoaki moan rikin ao te tautaka n Aikubita.

NABAIA ^aI-Kareria, n aia maeka au bakatibu, Ngai, ^bAberaam, I nooria bwa e kainnanoaki irou bwa N na karekea au ^ctabo ni maeka teuana.

2 Ao, ni kunean ae iai te ^akakukurei ae korakora riki ao te rau ao te ^bmotirawa ibukiu, I ukoukori aia kakabwaia bakatibu, ao te kariaia are N na kona iai ni katabuaki bwa N na kamwakuria naba; ibukina bwa ngai I irira ae ^crairoi, n tangiria naba bwa N na karekea te ^datatai ae korakora, ao N na riki bwa te tia irira ae rauroi ae korakora riki, ao ni karekea te atatai ae korakora riki, ao n riki bwa tamaia bootanaomata aika

mwaiti, uean te raoi, ao n tangiria ni karekei kaetieti, ao ni kawakin ana tua nako te Atua, I a riki bwa te tia bwaibwai raoi, te ^eIbonga ae Rietata, n taua te ^fkariaia are aia bwai bakatibu.

3 E bon ^akatokaaki i aou mai irouia bakatibu; e karuoaki rikaaki mai irouia bakatibu, man moanakin te tai, eng, are man te moan tai, ke i mwaain karikan te aonaba, rikaaki nakon te tai aei, are te kariaia nakon te ^bmoan nati, ke te moan aomata, are bon ^cAtam, ke te moan karo, rinanoia bakatibu nakoiiu.

4 I ukoukora ^arineaikiu nakon te Nakoanibong ni kaineti ma ana rinerine te Atua nakoia bakatibu ni irekereke ma kanoaia.

5 Au ^abakatibu, a tia n tannaoko man rauroia, ao man tua aika tabu are e tia n angania te Uea ae Atuaia, n ^btaromauria atuaia beekan, n rawa raoi n ongo ni bwa-naau.

1 1a BK Ura.

b BK Aberaam.

c Mwak. 7:2–4.

2a BK Kimwareirei.

b BK Motirawa.

c BK Rauroi.

d R&B 42:61.

BK Atatai.

e BK Ibonga ae Rietata.

f BK Nakoanibonga ae te
Merekitereka.

3a R&B 84:14.

b R&B 68:17.

BK Karimoa n Nati.

c Mote 1:34.

BK Atam.

4a BK Karineana ni
Karimoa.

5a KB 12:1.

b BK Taromauri

Bouananti.

TE KATOOTO RAOI MAN ANA BOKI ABERAAM

Nambwa 1

KABWARABWARANA

Tamnei 1. Ana Anera te Uea.

Tamnei 2. Aberaam e kabaeaki i aon te baonikarea.

Tamnei 3. Ana ibonga Erekana ae taromaui bouananti e kataia n anga Aberaam bwa te karea.

Tamnei 4. Te baonikarea ibukin te anga karea irouia ibonga aika taromaui bouananti, e tei imataia atuan Erekana, Ribena, Mamakura, Korati, ao Bwarao.

Tamnei 5. Atuan Erekena ae te bouananti.

Tamnei 6. Atuan Ribena ae te bouananti.

Tamnei 7. Atuan Mamakura ae te bouananti.

Tamnei 8. Atuan Korati ae te bouananti.

Tamnei 9. Atuan Bwarao ae te bouananti.

Tamnei 10. Aberaam i Aikubita.

Tamnei 11. E karaoaki bwa a na tei ibukin bouan karawa, n aron aia atatai I-Aikubita.

Tamnei 12. Raukiang, kanikinaean karawa, ke annang are i etan atuura; ma ni kaineti ma aio, n reitaki ma te rongorong aei, I-Aikubita a kananona bwa e na tei ibukin Taumau, bwa e rietata, ke karawa, are titebo ma te taeka n Ebera ae, Taumaiim.

6 Bwa nanoia a bon kamatoai bwa a na karaoa ae buakaka, ao a bon tannako raoi nakon ^aatuan Erekana, ao atuan Ribena, ao atuan Mamakura, ao atuan Korati, ao atuan Bwarao, uean Aikubita.

7 Ngaia are a katannakoa nanoia nakon aia anga karea beekan ni kareania natiia nakoia atuaia aika aki kona n taetae, ao a aki ongo ni bwanaau, ma a kataia n anaa maiu ni bain ana ibonga Erekana. Ana ibonga Erekana bon ana ibonga naba Bwarao.

8 Ngkai, n te tai aei bon katein ana ibonga Bwarao, uean Aikubita, bwa e na anga i aon te baonikarea are e kateaki n te aba ae Kareria, mwaane, aine, ao ataei, bwa te karea nakoia taian atua aika ianena.

9 Ao e koro bukina bwa te ibonga e anga te karea nakon atuan Bwarao, ao nakon naba atuan Takurira, n aron kateia I-Aikubita. Ao atuan Takurira bon taai.

10 E anga te karea ni karabwara-bwa ae te ataei ana ibonga Bwarao i aon te baonikarea are e tei i rarikin te tabuki ae aranaki bwa ana Tabuki Botiba, i moan te tabo ae aoraai ae Oritem.

11 Ao, te ibonga aei e a tia n anga i aon te baonikarea aei teniman kibono n te tai teuana, ake bon natin Onita aine, temanna ae te kanoa n uea raoi man ana kariki ^aAm. Kibono aikai a bon kareanaki ibukin raioiroia; a rawa

ni ^bbobaraki n taromauiia atua aika kaai ke atibu, ngaia are a bon kamateaki i aon te baonikarea aei, ao e karaoaki n aron kateia I-Aikubita.

12 Ao e koro bukina bwa ibonga a tauai ma te iowawa, bwa aonga ni kamateai naba, n aron are a karaoia nakoia kibono ake-kei i aon te baonikarea aei; ao bwa kam aonga ni karekea ataakin te baonikarea aei, N na kaoti nakoi-mi tamneia ni moan te rongorongo aei.

13 E karaoaki n aron tein te kainiwene, n aron are iai irouia I-Kareria, ao e tei imataia atuan Erekana, Ribena, Mamakura, Korati, ao te atua naba ae katootongan atuan Bwarao, uean Aikubita.

14 Bwa kam aonga ni karekea te atatai ibukiaa atua aikai, I a tia n angani ngkami katootongaia n taian tamnei mai moana, ae aron tamnei ake a aranaki irouia I-Kareria bwa Rarenoti, are kaota kanikina ake a kabonganaaki n te koroboki.

15 Ao ngke a tabeki baia n tauai, bwa aonga ni kareanai ao n anaa maiu, nooria, I tabekarake bwanaau nakon te Uea ae Atuaui, ao te Uea e ^akakauongo ao e ongo, ao e kaonai ma te kaotioti mai iroun are Moan te Mwaaka, ao te anera are imatana e tei irarikiu, ao e waekoa ni ^bkabwarai kabaeau;

16 Ao bwanaana e roko irou:

6a KT atua ni kewe, n aron are kabwarabwaraki n Aberaam, katoto 1.

11a BK Am.
b Tani. 3:13–18.
15a Mot. 9:17–18.

b Abe. 2:13.

Aberaam, Aberaam, nooria, arau bon ^aIehova, ao I a tia n ongo bwanaam, ao n tia n ruo bwa N na kamaiuko, ao ni kairiko nako man bataia am bakatibu, ao mai irouia ni kabane am koraki, nakon te ^baba ae kaokoro are ko aki ataia.

17 Ao aio ibukina bwa a tia ni katannakoi nanoia mai irou, n taromauria atuan Erekana, ao atuan Ribena, ao atuan Mama-kura, ao atuan Korati, ao atuan Bwarao, uean Aikubita; ngaia are I a tia n ruo bwa N na kawariia, ao ni kamauna are e tia n tabeka baina ni kaaitarako, Aberaam, ae natiu, bwa a na anaa maium.

18 Nooria, N na kairiko ni baiu, ao N na anaiko, ni katoka arau i aom, are ana ^aNakoanibonga tamam, ao mwaakau e na mena i aom.

19 N aron are iroun Noa e na ti te arona naba ma ngkoe; ma n rinanon am mwakuri e na ataaki ^aarau i aon te aonaba n aki toki, bwa boni Ngai Atuum.

20 Nooria, ana Tabuki Botiba e mena n te aba ae ^aUra, i Kare-ria. Ao te Uea e urua ana baonikarea Erekana, ao atuan te aba, ao e kamaunai raoui, ao e orea te ibonga n te aro are e a mate; ao e bon korakora te tang i Kareria, ao n ana tabo Bwarao; te ara ae Bwarao nanona bon te uea man raraana ni uea.

21 Ngkai uean Aikubita aei bon kanoan ana kariki ^aHam, ao iai raraana ni ^bI-Kanaan man rikina.

22 Man te kanoa aei a riki iai I-Aikubita ni kabane, ao ngaia are raraaia I-Kanaan e bon kateima-toaki n te aba.

23 Te aba ae ^aAikubita e moan kuneaki iroun te aine, are bon natin Am, ao natin Aikubitati, are n te taetae n I-Kareria e tei ibukin Aikubita, are tei ibukin are e tabuaki;

24 Ngke e kunea te aba te aine aei e bon mena i aan tari, are i mwina e kamaekaia natina mwaane iai; ao, mai iroun Am, e bwewerake te reeti are kateima-toa te maraia n te aba.

25 Ngkai ana moan tautaeka Aikubita e kateaki iroun Bwarao, ana moan nati te mwaane Aikubitati, ae natin Am te aine, ao e baireaki n aron ana tautaeka Am, are mai iroun te tama nakon nati-na te mwaane.

26 Bwarao, ibukina bwa te aomata ae raoiroi, e katea ueana ao e motikitaekaia ana aomata ma te wanawana ao te motiraoui n ana bong ni kabane, n ukeuke ma nanona ni koaua ni katootonga te waaki are e kateaki irouia bakatibu n te moan roro, ni bongin aia moan tautaeka tamanea, n ana tautaeka Atam naba, ao Noa naba, are tamana, are e kakabwaia ma ^akakabwaia n te

16a BK Iehova.
 b BK Te Aba ni Berita.
 18a BK Nakoanibonga.
 19a KB 12:1–3.
 20a KB 11:28;

Abe. 2:4.
 21a KB 10:6;
 TAre. 78:51;
 Mote 8:12.
 b Mote 7:6–8.

BK Kanaan, I-Kanaan.
 23a BK Aikubita.
 26a BK Kakabwaia.

aonaba, ao ma kakabwaia n te wanawana, ma e kamaraiia ni kaineti ma te Nakoanibonga.

27 Ngkai, Bwarao ibukina bwa bon kaain te kanoa are e aki kona n reke irouia te kariaia n te “Nakoanibonga, e ngae ngke taian Bwarao a rangi n tauraoi n anaia mai iroun Noa, rinanon Am, ngaia are tamau e a kairaki nako n taromaurian bouananti irouia;

28 Ma N na kataia, man te tai aei, n anga rongorongon bwaai aika riki ngkoa mai irou ni karo-koa moan karikan bwaai, bwa a tia n reke “rongorongon i nanon baiu, ake iai irou ni karokoa te tai aei.

29 Ngkai, i mwin orea ana ibonga Ereka n te aro are e mate, e roko kakoroan nanon bwaai ake-kei ake a taekinaki nakoii ni kaineti ma te aba ae Kareria, bwa e na iai te rongo n te aba.

30 Ai ngaia are te rongo e teimatoa ni kabuta aban Kareria ni kabane, ao tamau e rangi ni kammarakaki ibukin te rongo, ao e raira nanona man te buakaka are e tia ni bairea ibukiu, bwa e na anaia “maiu.

31 Ma aia rongorongon bakatibu, ake taian tamanuea, ni kaineti ma te inaomata n te Nakoanibonga, te Uea ae Atua e kawakini n oin baiu, ngaia are te atatai ibukin moan karikan bwaai, ao

taian “buraneti naba, ao taian itoi, n aron are a kaotaki nakoia bakatibu, I a tia ni kawakini ni karo-koa te bong aei, ao N na kataia ni koroii tabeua bwaai aikai n te rongorongon aei, ibukin kabwaiaia kanoau ake a na roko imwiiu.

MWAKORO 2

Aberaam e kitana Ura bwa e na nako Kanaan—Iehova e kaotii nakoia i Aran—Ni kabane kakabwaia n te euangkerio a beritanaki nakoia kanoana ao rinanon kanoana nakoia aomata ni kabaneia—E nako Kanaan ao e reitia nako Aikubita.

NGKANNE te Uea ae te Atua e karika te rongo bwa e na rikirake ni korakora n aban Ura, n te aro are “Aran, ae tariu, e mate, ma ^bTera, ae tamau, e maeka n te aba ae Ura, ae abaia I-Kareria.

2 Ao e koro bukina bwa Ngai, Aberaam, I anaia “Tarai bwa buu, ao ^bNaora ae tariu, e anaia Mireka bwa buuna, are natin Aran te aine.

3 Ngkai te Uea e tia n “taku nakoii: Aberaam, kitana abam, ao mai irouia am koraki, ao man batan tamam, nakon te aba ae N na kaotia nakoim.

4 Ngaia are I kitana te aba ae “Ura, ae abaia I-Kareria, bwa N na nakon te aba ae Kanaan; ao I kaira Rota, natin tariu te mwaa-ne ao buuna, ao Tarai ae buu; ao

27a KK 2.
BK Nakoanibonga.
28a Mote 6:5.
BK Boki ni Kauring.
30a Abe. 1:7.

31a Abe. 3:1–18.
2 1a KB 11:28.
b KB 11:24–26;
1Rong. 1:26.
2a KB 11:29.

BK Tara.
b KB 11:27; 22:20–24.
3a KB 12:1;
Mwak. 7:1–3.
4a Neem. 9:7.

^btamau naba e rimwiai, nakon te aba are ti aranna bwa Aran.

5 Ao te rongo e kerikaaki; ao tamau e tiku i Aran ao e maeka ikekei, ibukina bwa a mwaiti nanai ni man i Aran; ao tamau e a manga okira arona n ^ataromauri bouananti, ngaia are e reitanako maekana i Aran.

6 Ma ngai, Aberaam, ao ^aRota, ae natin tariu te mwaane, ti tataro nakon te Uea, ao te Uea e ^bkaoti nakoio, ao e taku nakoio: Teirake, ao kaira Rota ma ngkoe; bwa iai bukina irou bwa N na kairiko nako mai Aran, ao ni karikiko bwa te minita ni kaota ^carau n te ^aaba ae kaokoro are N na anganiia kanoam ake i mwim bwa aia bwai n aki totoki, ngkana a ongo nakon bwanaau.

7 Bwa boni Ngai te Uea ae Atum; I maeka i karawa; te aonaba bon ^annea waeu; I arora baiu i aon marawa, ao e ongeaba ni bwanaau; I karaoa te ang ao te ai bwa a na riki bwa au ^bkaa ni buaka; I kangai nakon taian maunga—Naako mai ikai—ao nooria, a bon anaaki n te ukeuke n anti, n te tai naba arei, ae karina.

8 Arau bon ^aIehova, ao I ^bata

tokina man te moan tai; ngaia are e na mena baiu i aom.

9 Ao N na karika mai iroum te botanaomata ae korakora, ao N na ^akakabwaiako n akea tiana, ao ni karika aram bwa e na korakora i buakoaia botanaomata nako, ao ko na riki bwa te kakabwaiako nakoia kanoam ake imwiim, bwa i nanon baia a na uota te mwakuri aei ao te ^bNakoanibonga nakoia botanaomata ni kabane.

10 Ao N na kakabwaiako rinaon aram; bwa ni kabane ake a butimwaea te ^aEuangkerio aei a na ingoanaki n aram, ao a na warekaki bwa ^bkanoam, ao a na teirake ao ni kakabwaiako, bwa ^ctamaia.

11 Ao N na ^akakabwaiako ake a kamaraiako; ao iroum (are, n am Nakoanibonga) ao irouia ^bkanoam (are, am Nakoanibonga), bwa I anganiko te berita bwa te ^cinaomata aei e na reitinako rinanom, ao ni kanoam ake imwiim (n aron taekana, bon kanoam raoi, ke ana kariki rabwatam) a na bane utun te aonaba ni kabwaiako, ma taian kakabwaiako n te Euangkerio, ake

4b KB 11:31–32.

5a Iotua 24:2.

6a BK Rota.

b KB 17:1.

BK Iesu Kristo—Maiun Kristo i mwain te maiu aei.

c KB 12:2–3;

Abe. 1:19.

d KB 13:14–15; 17:8;

Otin. 33:1.

BK Te Aba ni Berita.

7a 1Nib. 17:39;

R&B 38:17.

b Itaia 66:15–16.

8a BK Iehova.

b BK Atai Bwai ni Kabane.

9a 1Nib. 17:40;

2Nib. 29:14;

3Nib. 20:27;

Moom. 5:20.

BK Aberaam—Kanoan Aberaam.

b R&B 84:17–19;

Mote 6:7.

BK Nakoanibonga ae te Merkitereka.

10a Kara. 3:7–9.

b KB 13:16; Kara. 3:29;

2Nib. 30:2.

c BK Tamanuea, Ae mai

iron te Tamanuea.

11a BK Berita ae Tabu

nakon Aberaam.

b Itaia 61:9.

c BK Iteraera; Karineana ni Karimoo; Nakoanibonga.

bon taian kakabwaia ni kamaiu, are te maiu ae akea tokina.

12 Ao, i mwin are e katoka ana kakarabakau te Uea nakoiu, ao ni katoka kaotina nakoiu, I taku inanou: Am tia mwakuri e a tia ni ^aukoukoriko ma nanona ni koaua; ngkai I a tia ni kuneko.

13 Ko a tia ni kanakoa am anera bwa e na ^akamaiuai mai irouia atuan Erekena, ao N na karaoa ae riai n ongo nakon bwanaam, ngaia are kariaia am tia mwakuri bwa e na teirake ao n nako ma te rau.

14 Ngaia are ngai, Aberaam, I nako n aron are e tuangai te Uea, ao Rota ma ngai; ao ngai, Aberaam, bon ^aonobwi ma uoua au ririki ngke I nako mai Aran.

15 Ao I kaira ^aTarai, are I anaia bwa buu ngke I mena i ^bUra, i Kareria, ao Rota, natin tariu te mwaane, ao ni kabane ara bwai ake ti tia ni boboti, ao aomata ake ti ^crairiia i Aran, ao ti waaki nako ni kawaira nakon te aba ae ^aKanaan, ao ni maeka n umwa n rianna ngke ti waaki ni kawaira.

16 Ngaia are, ae akea tokina bon kamanoara ao ara ^abwaa ao kamaiuara, ngke ti mwananga mai Aran rinanon Ietion, n nakon te aba ae Kanaan.

17 Ngkai ngai, Aberaam, I katea te ^abaonikarea n te aba ae Ietion,

ao n anga te karea nakon te Uea, ao n tataro bwa e aonga te ^brongo ni katannakoaki man batan tamau, bwa aonga n aki mate.

18 Ao ngkanne ti kitana Ietion rinanon te aba nakon te tabo ae Tekem; e bon tei n te tabo ae aoraoi i More, ao ti a bon tia n roko n tian abaia ^akaain Kanaan, ao I anga te ^bkarea ikekei n te tabo ae aoraoi i More, ao ni wewetea te Uea ma nanora, ibukina bwa ti a tia n roko i nanon abaia te botanaomata aei ae a taromaui bouananti.

19 Ao te Uea e kaoti nakoiu ni kaekaan au tataro, ao e taku nakoiu: N na anga nakoia am kariki te ^aaba aei.

20 Ao Ngai, Aberaam, I teirake man te tabo are mena iai te baonikarea are I a tia ni katea nakon te Uea, ao n nako mai ikekei nakon te maunga i mainikun ^aBetaera, ao ni katea umwau n rianna ikekei, Betaera mai maeao, ao ^bAi mai mainiku; ao ikekei I katea teuana riki te baonikarea nakon te Uea, ao ni manga ^cwewetea aran te Uea.

21 Ao Ngai, Aberaam, I mwananga, ni waaki nako ni kaineta maiaki; ao ikekei e bon reitina-ko te rongon n te aba; ao Ngai, Aberaam, I motikia bwa N na ruo rikaaki nako Aikubita, n tiku

12a R&B 88:63.

13a Abe. 1:15–17.

14a KB 12:4–5.

15a BK Tara.

b BK Ura.

c BK Rairakina, Rairia.

d BK Kanaan, I-Kanaan.

16a BK Bwa.

17a BK Baonikarea.

b Abe. 1:29.

18a KB 12:6.

b BK Karea.

19a KB 13:12–15; 17:8;

Otin. 3:1–10;

WI 34:2.

BK Te Aba ni Berita.

20a BK Betaera.

b KB 13:3–4.

c KB 12:8.

teutana ikekei, bwa te rongo e rikirake n rangi ni korakora.

22 Ao e koro bukina bwa ngke I a kaan rin i Aikubita, e kangai te Uea nakoiu: Nooria, “Tarai, are buum, bon te aine ae tikiraoui taraana;

23 Ngaia are e na koro bukina, ngkana a nooria I-Aikubita, a na kangai—Neierei bon buuna; ao a na kamateko, ma a na kamaiua; ngaia are taraia bwa ko na kara-
oa aei:

24 Kariaia bwa e na kangai nakoia I-Aikubita, bwa bon mwaanem, ao ko na maiu.

25 Ao e koro bukina bwa ngai, Aberaam, I tuanga Tarai, are buu, bwaai ni kabane ake te Uea e tuangai—Ngaia are kangai nakoia, I butiko, bwa ngkoe mwaanem, bwa e aonga n nako raoui irou ibukim, ao e na maiu tamneiu mai iroum.

MWAKORO 3

Aberaam e karekea te atatai i aon taai, namwakaina, ao itoi rinanon te Urim ao te Tammim—Te Uea e kaota nakoia aroia tamnei ae akea tokia—E karekea ataakin te maiu i mwaain te maiu n te aonaba, te katabuaki nakon te nakoia i mwaain bungikiia, te Karikibwai, rinean te Tia Kabooira, ao kauouan maekan te aomata.

Ao ngai, Aberaam, iai irou te

“Urim ao te Tammim, are e a tia n anganai te Uea ae Atua, i Ura ae abaia I-Kareria;

2 Ao I noori “itoui, bwa a bon rangi ni bubura, ao teuana mai buakoia bon te kabane ni kaan nakon kaintokanuean te Atua; ao a boni mwaiti aika bubura ake a kaan i rarikina;

3 Ao te Uea e taku nakoiu: Aikai ake a taua mwiiia; ao aran are bubura bon “Korobo, ibukina bwa e bon kaan ma ngai, bwa Ngai bon te Uea ae Atua: I a tia ni katea aio bwa e na taua mwiiia ni kabane akekei ake bon titebo aia karinan ma ane ko tei i aona.

4 Ao te Uea e taku nakoiu, man te Urim ao te Tammim, bwa Korobo e boraoui aron waakina ma te Uea, ni kaineti ma ana tai nako ma taina ni kaineti ma minomina; bwa teuana minona bon teuana te “bong iroun te Uea, n aron baireana irouna, are bon teuana te nga te ^biriki ni kaineti ma te tai are baireaki ibukin ane ko tei iai. Aio bon bairean ana tai te Uea, ni kaineti ma bairean Korobo.

5 Ao te Uea e taku nakoiu: Te buraneti are e uarereke riki otana, e uarereke riki nakon are e na taua taekan te ngaina, ao te tai-riki, e korakora riki ke e bubura riki nakon ane ko tei i aona n aron baireana, bwa kakamwakurina ni karinanna e karaurau riki; e bon riai aei ibukina bwa e tei i etan te

22a KB 12:11–13.
3 1a Otin. 28:30;
Mot. 8:13; 28:13–16;
IT—R 1:35.

BK Urim ao te
Tammim.
2a Abe. 1:31.
3a Tara Aberaam,

katoto 2, tamnei 1–5.
BK Korobo.
4a Abe. 5:13.
b TAre. 90:4; 2Bet. 3:8.

aonaba are ko tei iai, ngaia are bairean ana tai e bon karako riki n aron mwaitin ana bong, ao ana namwakaina, ao ana ririki.

6 Ao te Uea e taku nakoiu: Ngkai, Aberaam, bon ^aiai uoua koaua aikai, nooria, matam a nooria, ko anganaki bwa ko na atai bairean taian tai, ao te tai are rineaki, eng, te tai are rineaki ibukin te aonaba are ko tei i aona, ao te tai are rineaki ibukin te oota are korakora riki are rineaki bwa e na taua taekan te ngaina, ao te tai are rineaki ibukin te oota are karako riki are e rineaki bwa e na taua taekan te tairiki.

7 Ngkai te tai ae rineaki ibukin te oota are karako riki e bon anaana riki taina ni kaineti ma baireana nakon bairean te tai ibukin te aonaba are ko tei i aona.

8 Ao ike iai iai uoua koaua aikai, e na iai te koaua riki teuana i aoia, are, e na iai teuana riki te buraneti are bairean taina e na anaana riki.

9 Ao ngaia are e na iai bairean tain te buraneti teuana i aon riki are teuana, ni karokoa ko roko i Korobo, Korobo are bon kaineti baireana ma ana tai te Uea; Korobo are tei ni kaan nakon kaintokanuean te Atua, bwa e na tautaeka i aoia ni kabane buraneti ake bon kaain te ^akarinan ae titebo ma are ko tei i aona.

10 Ao e anaganaki nakoim bwa ko na ata te tai are rineaki ibukin

itoti ni kabane ake a rineaki bwa ana anga te oota, ni karokoa ko a kaan ma kaintokanuean te Atua.

11 Ngaia are ngai, Aberaam, I ^ataetae ma te Uea, ni itara mata, n aron te aomata ae taetae ma temanna; ao e tuangai mwakuri ake a karaoaki ni baina;

12 Ao e taku nakoiu: Natiu, natiu (ao baina e aroraki nako), nooria N na kaotii nakoim baikai ni kabane. Ao e katoka baina i aon matau, ao I noori bwaai ake a karaoaki ni baina, ake a mwaiti; ao a rikirake mwaitia imatau, ao I aikoa kona n noora tokina.

13 Ao e taku nakoiu: Aio bon Tineaa, are bon taai. Ao e taku nakoiu: Kokobo, are bon te itoi. Ao e taku nakoiu: Orea, are bon namwakaina. Ao e taku nakoiu: Kokoubim, are nanona taian itoi, ke ni kabane oota aika korakora, ake a mena i annang i karawa.

14 Ao e bon tairiki ngke e taekini taeka aikai te Uea nakoiu: N na ^akamwaitiko, ao am ^bkariki ake imwiim, n ai aron baikai; ao ngkana ko kona ni wareka ^cmwaitin te tano, bon anne mwaitin am kariki.

15 Ao te Uea e taku nakoiu: Aberaam, I kaoti baikai nakoim i mwaa in ae ko nako Aikubita, bwa ko aonga n taekini ni kabane taeka aikai.

16 Ngkana iai uoua bwaai, ao iai teuana ae rietata nakon are teuana, e na iai bwaai aika rietata riki

6a Abe. 3:16–19.

9a R&B 88:37–44.

11a KB 17:1;

WI 12:5–8.

14a Abe. 2:9.

b KB 13:16;

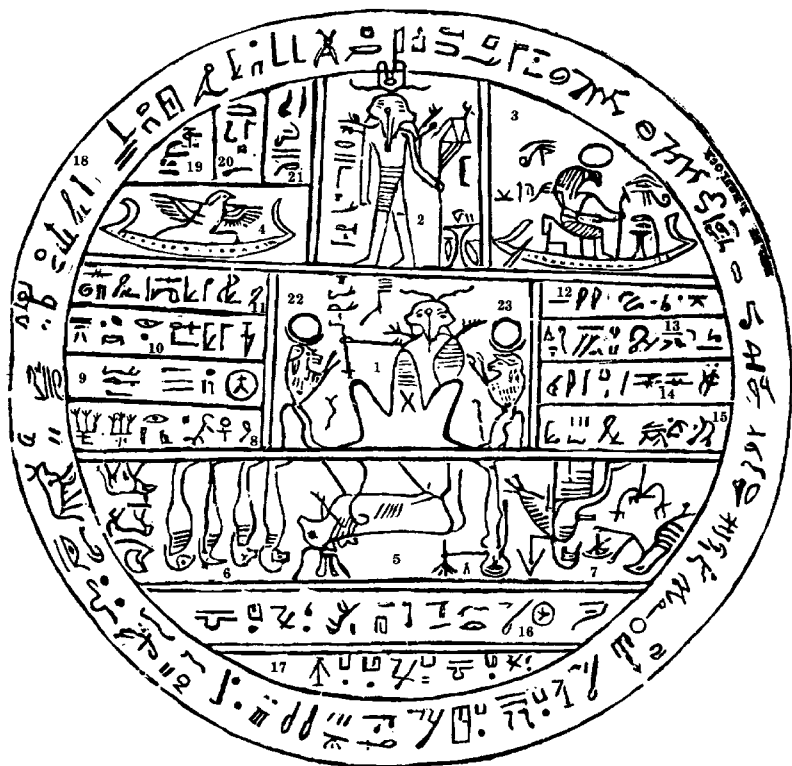
R&B 132:30.

c KB 22:17;

Otea 1:10.

TE KATOOTO RAOI MAN ANA BOKI ABERAAM

Nambwa 2

KABWARABWARANA

Tamnei 1. Korobo, e tei ibukin te moan karikibwai, te kabanea ni kaan nakon te tiretio, ke ana maeka te Atua. Te moan n te tautaeka, te kabanea ni kaineti ma aron bairean te tai. Aron baireana ni kaineti ma tain te tiretio, tain te tiretio are e kabotaua teuana te bong ma te mwanokunibai. Teuana te bong i Korobo bon titebo ma teuana te nga te ririki ni kaineti ma aron baireana n te aonaba aei, are e bon aranaki irouia I-Aikubita bwa Ia-o-e.

Tamnei 2. E tei i rarikin Korobo, ae aranaki irouia I-Aikubita bwa Oribiriti, are bon te tautaeka ae kakannato are i mwina n te karikibwai ae te kabanea ni kaan ma te tiretio ke te tabo are e maeka iai te Atua; e taua kiingin te mwaaka naba, ni kaineti ma buraneti ake tabeua; n aron are kaotaki iroun te Atua nakon Aberaam, ngke e anga karea i aon te baonikarea, are e tia ni kateia ibukin te Uea.

Tamnei 3. E karaoaki bwa e na tei ibukin te Atua, are e tekateka i aon ana kaintokanuea, ni kunikaiaki ma te mwaaka ao te kariaia; ma te baunuea ae te oota ae akea tokina i aon atuna; e tei naba bwa Kiingin taeka aika kakannato n te Nakoanibonga ae Tabu, n aron are kaotaki nakon Atam n te Nne n Aroka are Eten, ao nakon naba Teeta, Noa, Merakitereka, Aberaam, ao ni kabane naake e kaotaki nakoia te Nakoanibonga.

Tamnei 4. Are titebo ma te taeka n Ebera ae Raukiang, are kanikinaean annang, ke annang i karawa; manin te ware naba, are titebo ma teuana te nga irouia I-Aikubita; are titebo ma bairean te tai i Oribiriti, are e botau ma Korobo n ana katomimi ao aro na ni bairea te tai.

Tamnei 5. E aranaki n te taetae n Aikubita bwa Eniti-ko-aon-toti; aio bon teuana mai buakon buraneti naba are e tautaeka, ao e taekinaki irouia I-Aikubita bwa bon Taai, ao e tangoa ootana man Korobo rinanon Kae-e-wanrati, are bon te Kiing ae kakannato ke, n taekinana teuana, te mwaaka are tautaeka, are tautaekani tebwi ma nimaau buraneti ke itoi aika aki bibitaki nnea, n aron naba Buroiti ke Namwakaina, te Aonaba ao Taai n aia katomimi ni katoa ririki. Te buraneti aio e karekea mwaakana rinanon Kiri-buroti-iti-eti, ke A-ko-kou-bim, itoi ake a kanikinaeaki ni waare aika 22 ao 23, a karekei otaia man ana katomimi Korobo.

Tamnei 6. E tei ibukin te aonaba aei ni mwakorona ake aua.

Tamnei 7. E tei ibukin te Atua ae tekateka i aon ana kaintokanuea, ni kaotii rinanon karawa Kiingin taeka aika kakannato n te Nakoanibonga; n aron naba, te kanikina ibukin te Tamnei ae Raioiroi nakon Aberaam, n rabwatan te taobe.

Tamnei 8. Kanoana bon koroboki aika aki kona ni kaotaki nakon te aonaba; ma e bon kona ni karekeaki n ana Tembora ae Tabu te Atua.

Tamnei 9. E aki riai ni kaotaki n te tai aei.

Tamnei 10. Ngaia naba.

Tamnei 11. Ngaia naba. Ngkana te aonaba e kona ni kunei waare aikai, e riai ngkane. Amen.

Tamnei 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, ao 21 a na kaotaki n oin ana tai te Uea.

Te Rairairi are i eta e kaotaki ti ngkana iai irouira te inaomata n anga n te tai aei.

i aoia; ngaia are ^aKorobo bon te kabanea n korakora i buakoia ni kabane Kokoubim ake ko a tia n noori, ibukina bwa bon te kabanea ni kaan nakoiu.

17 Ngkai, ngkana iai uoua bwaai, teuana ae rietata nakon are teuana, ao namwakaina e rietata nakon te aonaba, ngkanne e kona ni iai te buraneti ke te itoi ae mena i etana; ao akea te bwai ae na baireia te Uea ae Atuam i nanona bwa e na karaoia ma ti are e na bon ^akaraoia.

18 E ngaie n anne e karaoa te itoi ae korakora riki; n ai arona naba, ngkana iai uoman tamnei, ao temanna e rabakau riki nakon are temanna, ma tamnei aika uoman aikai, e ngaie ngke temanna e rabakau riki nakon are temanna, akea moaia; boni iai ngaia mai mwaaina, a na bon akea tokia, ana maiu rimwi, bwa a bon ^agnolaum, ke akea tokia.

19 Ao te Uea e taku nakoiu: Boni iai uoua koaua aikai, bwa boni iai uoman tamnei, temanna e rabakau riki nakon are temanna; e na iai temanna riki ae rabakau riki nakoia; Ngai te Uea ae Atuam, I ^arabakau riki nakoia ni kabane.

20 Te Uea ae Atuam e kanakoa ana anera bwa e na ^akamaiuko man baia ana ibonga Erekan.

21 I maeka i buakoia ni kabaneia; Ngaia are, Ngai ngkai I a ruo nakoim bwa N na taekini nakoim ^amwakuri ake a tia ni karaoi baiu, are mai iai ^bwanawana e rianako nakoia ni kabaneia, bwa I tautaeke i karawa i eta, ao n te aonaba inano, n te wanawana ao te iango raoi ni kabane, i aoia ni kabane rabakau ake e a tia n nooria matam man te moan tai; I ruo ni moanakin te tai i buakoia ni kabane rabakau ake ko a tia n noori.

22 Ngkai te Uea e a tia ni kaotia nakoiu, ae Aberaam, ^arabakau ake a barongaaki ^bi mwaain rikin te aonaba; ao i buakoia aikai ni kabane a boni mwaiti ake a ^crine ao a kakannato.

23 Ao te Atua e nooriia tamnei aikai bwa a raoiroi, ao e tei i buakoia, ao e taku: Naakai N na kariikiia bwa au taan tautaeke; bwa e tei i buakoia nakekei ake bon tamnei, ao e nooria bwa a bon raoiroi; ao e taku nakoiu: Aberaam, ngkoe bon temanna mai i buakoia; ko a kaman ^arineaki i mwain bungiakim.

24 Ao iai ^atemanna ae tei i buakoia ae ai aron te Atua, ao e taku nakoia naake a raonna: Ti na nako n ruo, bwa iai te mwaawa ikekei, ao ti na uoti bwaai aikai,

16a Abe. 3:3.

17a Iobi 9:4–12.

18a *Gnolaum* bon rairan te taeka n Ebera ae nanona akea tokina.

19a Itaia 55:8–9.
BK Atai Bwai ni Kabane.

20a Abe. 1:15.

21a R&B 88:45–47;
Mote 1:27–29.

^b BK Wanawana.

22a BK Rabakau, Taan Rabakau.

^b BK Kauntira i Karawa; Maiu i mwain te Maiu n Rabwata.

^c R&B 138:55.

23a Itaia 49:1–5;

Iere. 1:5.

BK Katabuaki i mwaain Bungiakina; Rinea, Rinea, Rineaki (weabe).

24a BK Karimoo n Nati.

ao ^bti na karaoa te ^caonaba are a na kona ni maeka i aona naakai.

25 Ao ti na ^akataiia ma ngkai, n nooria ngkana a na ^bkaraoi bwaai ni kabane are e na tuangiia te Uea ae Atuaia.

26 Ao naake a kawakini ^amoan maekaia a na karakaaki aroia; ao naake aki kawakini moan maekaia a na aki karekea te mimitong n te abanuea naba anne ma naake a kawakina moan maekaia; ao naake a kawakina ^bkauouan maekaia a na mwaiti riki ^cmimitong i aon atuua n aki totoki.

27 Ao te ^aUea e taku: Antai ae N na kanakoa? Ao temanna e kaeka n ai aron ^bNatin te Aomata: Aio Ngai, kanakoai. Ao ^ctemanna riki e kaeka ao e taku: Aio Ngai, kanakoai. Ao te Uea e taku: N na kanakoa te moan.

28 Ao te ^akauoman e bon un, ao e aki kawakina moan maekana; ao, n te bong arei, a ^bmwaiti aika iria.

MWAKORO 4

Tenaan Atua a bairea karikan te aonaba ao bwaai aika maiu i aona—Aia babaire ibukin onoua bongin karikan bwaai a kaotaki.

Ao ngkanne te Uea e taku: Ti a ruo rikaaki. Ao a ruo rikaaki n te

^amoan tai, ao ngaiia, are tenaan Atua, a ^bbarongaa ao a karaoa karawa ao te aonaba.

2 Ao te aonaba, i mwin karaoana, bon akea kaaina ao e aki maekankaki, ibukina bwa akea te bwai ae a karaoia ma ti te aonaba; ao te rotongitong e tautaeaka i aon marawa, ao Tamneia tenaan Atua a bon ^atararuai taian ran.

3 Ao ngaiia (tenaan Atua) a taku: Ke e reke te oota; ao e reke te oota.

4 Ao ngaiia (tenaan Atua) ata aron te oota, bwa e bon ota mwaaika; ao a kamaenakoa te oota, ke a karikia bwa e na maenako, man te rotongitong.

5 Ao tenaan Atua a arana te oota bwa te Ngaina, ao te rotongitong a aranna bwa te Tairiki. Ao e koro bukina bwa man te moan tairiki ni karokoa te ingabong aranna bwa te tairiki; ao man te ingabong ni karokoa te moan tairiki aranna bwa te ngaina; ao bon aei te moan, ke moana, are a aranna bwa te ngaina ao te tairiki.

6 Ao tenaan Atua a taku naba: E riai ni iai ^aannang i marenan raan, ao e na kamaenakoi raan man raan.

7 Ao tenaan Atua a tuanga annang, n te aro are e kaakoroi raan ake i aan annang man raan

24^b BK Karika, Kariki Bwai.

^c BK Aonaba—E karikaki ibukin te aomata.

25^a R&B 98:12–14; 124:55.

BK Babaire ni Kabomwi; Inaomata n Rinerine.

^b BK Ongeaba.

26^a Iuta 1:6.

^b BK Rabwata, Rabwata ae Mamate.

^c Tito 1:2.

BK Mimitong.

27^a BK Te Atua, Atua n Atua—Te Atua te Tama.

^b BK Iesu Kristo; Natin te Aomata.

^c Mote 4:1–2.

28^a BK Riaboro.

^b BK Natin Betetion.

4 1^a KB 1:1;

Mote 2:1.

^b BK Karika, Kariki Bwai.

2^a KB 1:2;

Mote 2:2.

6^a KB 1:4–6; Mote 2:4.

ake i etan annang; ao e bon riki, n aron are a tuatua.

8 Ao tenaan Atua arana annang bwa, “Karawa. Ao e koro bukina bwa bon man te moan tairiki ni karokoa te ingabong aranna bwa te tairiki; ao e koro bukina bwa bon man te ingabong ni karokoa te moan tairiki aranna bwa te ngaina; ao aio bon te kauoua n ^btai are a aranna bwa te tairiki ao te ngaina.

9 Ao tenaan Atua a tuatua, ni kangai: A riai ^araan i aan karawa ni uaia ni ikotaki nakon te tabo ^bteuana, ao e riai te aba ni waerake ni mwau; ao e bon riki n aron are a tuatua.

10 Ao tenaan Atua atonga bwa te aba ae mwau bwa, te Aonaba; ao ikotakia raan, a atongnga bwa, Raan aika ^aKorakora; ao tenaan Atua a nooria bwa a ongotaeka irouia.

11 Ao tenaan Atua a taku: Ti riai ni katauraoa te aba bwa e na karika te ^auteute; te aroka ae iai koraana; kain uanikai aika kariki ua, n aron are bon aekana, are koraana i bon irouna e karika ae bon aekakina i aon te aonaba; ao e bon riki, n aron are a tua.

12 Ao tenaan Atua a baronga te aonaba bwa e na karika te uteute man oin koraana, ao te aroka bwa e na karika te aroka man oin koraana, ni karika te koraa ni katotongana; ao te aonaba e karika te aonaba man oin koraana, ni

kariki ua, are koraana e ti kona ni karika ae bon aekakina, ni katotongana; ao tenaan Atua a nooria bwa a ongotaeka irouia.

13 Ao e koro bukina bwa a wareki boong; man te moan tairiki ni karokoa te moaningabong a aranna bwa te tairiki; ao e koro bukina, man te moaningabong ni karokoa te moan tairiki a aranna bwa te ngaina; ao ai bon te kate-niua n tai.

14 Ao tenaan Atua a barongai taian ^aoota i annang i karawa, ao a karaoi bwa a na kaokoroa te ngaina man te tairiki; ao a barongaia bwa a na riki bwa taian kanikina ao ibukin taian tai, ao ibukin boong ao ibukin ririki;

15 Ao a barongai bwa a na riki bwa taian oota i annang i karawa bwa a na anga te oota i aon te aonaba; ao e bon riki.

16 Ao tenaan Atua a barongai uoua oota aika korakora, te oota are ^akorakora riki bwa e na tau-taekana te ngaina, ao te oota are e karako riki bwa e na tautae-kana te tairiki; ni ikotaki ma te oota are karako riki a katei itoi naba;

17 Ao tenaan Atua a bairei i annangin karawa, bwa a na anga te oota nakon te aonaba, ao n tau-taeka i aon te ngaina ao i aon te tairiki, ao ni karikia bwa a na kaokoroa te oota man te roo.

18 Ao tenaan Atua a taratarai baikekei ake a tia n tua ni karokoa ae a ongeaba.

8a BK Karawa.
b KB 1:8.
9a Amota 9:6;
Mote 2:7.

b KB 1:9.
10a KB 1:10;
Abe. 4:22.
11a KB 1:11–12;

Mote 2:11–12.
14a R&B 88:7–11.
16a KB 1:16.

19 Ao e koro bukina bwa bon man te moan tairiki ni karokoa te moaningabong are bon te tairiki; ao e koro bukina bwa bon man te moaningabong ni karokoa te moantairiki are bon te ngaina; ao ai te kaaua n tai.

20 Ao tenaan Atua a taku: Ti riai ni katauraoi taian ran bwa a na kariki ni karawatai maan aika mwamwae aika a maiu; ao mannikiba, bwa aonga ni kibakiba i etan te aonaba i annang i karawa.

21 Ao taian Atua a katauraoi taian ran bwa aonga ni kariki taian ^akua aika bubura, ao maan ni kabane aika maiu aika mwamwae, ake raan a na kariki ni karawatai n aekaia nako; ao mannikiba ni kabane n aekaia nako. Ao tenaan Atua a nooria bwa a riai n ongeaba irouia, ao bwa aia babaire e bon raioiroi.

22 Ao tenaan Atua a taku: Ti na kakabwaiaia, ao ni karikiia bwa a na kariki ua ao ni kamwaitiia, ao ni kaoni taian ran i nanon marawa ke ^araan aika korakora; ao ni karika te mannikiba bwa e na kamwaitia n te aonaba.

23 Ao e koro bukina bwa bon man te moan tairiki ni karokoa te ingabong are aranna bwa te tairiki; ao e koro bukina bwa bon man te ingabong ni karokoa te moan tairiki aranna bwa te ngaina; ao aei bon te kanimaua n tai.

24 Ao tenaan ^aAtua a katauraoa te aonaba bwa e na karikiia taian

man aika maiu ni bon aekana, maan aika manana ao bwaai aika kawakawa, ao maan aika totooa n te aba ni bon aekaia nako; ao e bon riki, n aron are a tia n taekinna.

25 Ao tenaan Atua a barongaa te aonaba bwa e na kariki maan aika totooa n aekaia nako, ao maan aika manana n aekaia nako, ao bwaai ni kabane aika kawakawa i aon tano n aekaia nako; ao tenaan Atua a nooria bwa a ongeaba.

26 Ao tenaan Atua a ^abowi i marenaia ao a taku: Ti riai n ruo ao ni karika te ^baomata n ^cai arora, ni katotongara, ao ti na anganiia te tautaeaka i aoia ikan marawa, ao i aoia mannikiba i annang, ao i aoia maan aika manana, ao i aon te aonaba ni kabuta, ao i aon bwaai ni kabane aika kawakawa i aon te aba.

27 Ngaia are tenaan ^aAtua a ruo bwa a na karika te aomata ni katootongaia, a karikiia ni katootongaia tenaan Atua, a karika te mwaane ao te aine.

28 Ao tenaan Atua a taku: Ti na kakabwaiaia. Ao tenaan Atua a taku: Ti na karikiia bwa a na kabatiaia ao ni kamwaitiia, ao ni kaona te aonaba, ao ni kamwakura mwaakaia i aona, ao bwa a na tautaeaka i aon te ika i marawa, ao i aon te mannikiba i annang, ao i aoia ni kabane bwaai aika maiu ake a mwamwae i aon te aonaba.

29 Ao tenaan Atua a taku: Nooria, ti na anganiia aroka ni kabane

21a KB 1:21;
Mote 2:21.
22a Abe. 4:10.

24a BK Te Atua, Atu n Atua.
26a BK Taeka ni Ibuobuoki.
b BK Te Aomata, Aomata.

c Mote 6:8–10.
27a KB 1:26–27;
Abe. 5:7.

aika kariki koraia ake a na roko i aon te aonaba ni kabuta, ao ni kabane aroka ake a na iai te ua i aona; eng, ti na anganiia uaan te aroka ae karika te kora; e na riki bwa ^akanaia.

30 Ao nakoia ni kabane maan aika bubura n te aonaba, ao nakoia ni kabane mannikiba i annang, ao nakoia ni kabane bwaai aika kawakawa i aon te aonaba, nooria ti na anganiia te maiu, ao ti na anganiia naba ni kabane aroka aika mawaawa bwa kanaia, ao ni kabane bwaai aikai a na bon barongaaki n aron aei.

31 Ao tenaan Atua a taku: Ti na karaoi bwaai ni kabane ake ti tia n taekini, ao ni baireiia; ao nooria, a na rangi n ongetaeka. Ao e koro bukina bwa man te moan tairiki ni karokoa te ingabong aranna bwa te tairiki; ao e koro bukina bwa bon man te ingabong ni karokoa te moan tairiki aranna bwa te ngaina; ao a warekia bwa te ^akaonou n tai.

MWAKORO 5

Tenaan Atua a katiaa aia babaire ibukin karikan bwaai ni kabane—A kakoroa bukin te Karikibwai ni kaineti ma aia babaire nako—Atam e araniia ni kabane bwaai aika maiu.

Ao n aron aei ti na katiai karawa ma te aonaba, ao ni kabane bwaai ake iai.

2 Ao tenaan Atua a taku i marenaia: N te ^akaitiua n tai ti na kato-ka ara mwakuri, are ti a tia ni marooroakinna; ao ti na motirawa n te kaitiua n tai man ara mwakuri ni kabane ake ti a tia ni marooroakinna.

3 Ao tenaan Atua a toki n te kaitiua n tai, ibukina bwa n te kaitiua n tai a na ^amotirawa man aia mwakuri ni kabane ake ngaiia (tenaan Atua) a marooro i marenaia bwa a na karaoi; ao a ^bkatabua. Ao aikai bon aia babaire n te tai are a marooro imarenaia bwa a na karaoa karawa ao te aonaba.

4 Ao tenaan Atua a ruo ao a karaoi baikai ake karinanin taian karawa ao te aonaba, ngke a karaoaki n te bong are tenaan Atua a karaoa te aonaba ma karawa.

5 N aron bwaai nako ake a tia n taekinni ni kaineti ma aroka ni kabane n te tawaana ⁱmwaain ae a roko n te aonaba, ao aroka ni kabane n te tawaana i mwaain ae a riki, bwa tenaan Atua a tuai ni kabwaka te karau i aon te aonaba ngke a marooro bwa a na karaoi, ao a tuai ni karika te aomata bwa e na ribanaa aontano.

6 Ma e waerake te mabubu man te aonaba, ao e kamwaimwa aontano ni kabuta.

7 Ao tenaan ^aAtua a karika te mwaane man ^bbubun aontano, ao a ana ^atamneina (are, tamnein te aomata), ao a karinna i nanona;

29^a KB 1:29–30.

31^a Otin. 31:17.

5 2^a BK Bong ae te Tabati.

3^a Otin. 20:8–11;
Mot. 13:16–19.

^b R&B 77:12.

5^a BK Karikaia Tamnei.

7^a Abe. 4:26–31.

^b Mote 4:25; 6:59.

^c KB 2:7;

R&B 93:33.

BK Maiu i mwain te
Maiu n Rabwata;
Tamnei.

TE KATOOTO RAOI MAN ANA BOKI ABERAAM

Nambwa 3

KABWARABWARANA

Tamnei 1. Aberaam e tekateka i aon ana kaintokanuea Bwarao, man ana mwannano te uea, ma te baunuea i aon atuna, e tei ibukin te Nakoanibonga, bwa bannan te Beretitenti i Karawa ae kakannato; ma te kai ni motiraoi ao ni motikitaeka i nanon baina.

Tamnei 2. Te Uea ae Bwarao, are e kaotaki arana n taian man ni koroboki i etan atuna.

Tamnei 3. E tei ibukin Aberaam i Aikubita n aron are e kaotaki naba n Tamnei 10 n te Katooto Nambwa 1.

Tamnei 4. Ana Nati ni uea te Mwaane Bwarao, Uean Aikubita, n aron are e koreaki i etan baina.

Tamnei 5. Turem, temanna ana mataniwi n touati te uea; n aron are kaotaki n taian man ni koroboki i etan baina.

Tamnei 6. Orimira, ana toro te nati n uea te mwaane.

Aberaam e kabwarabwara raoi aron tuan Rabakau i aon Bwain Karawa, i buakoia ana aomata te uea.

ao a uka nako nanon bwairina ikeiken te maiu, ao te mwaane e riki bwa te ^aaomata ae maiu.

8 Ao tenaan Atua a unika te nne n aroka, mai mainiku i ^aEten, ao a katuka te mwaane ikekei, are tamneina a karinna i nanon te rabwata are a tia ni karikia.

9 Ao mai aontano tenaan Atua a karaoi kaai bwa a na riki n aekaia nako aika a kakukureia te taratarra ao a tamaroa ibukin te amwarake; te ^akai ni kamaiu naba, i nukun te nne n aroka, ao te kai n ataa ae raioiroi ao ae buakaka.

10 Bon iai te karaanga are biri mai Eten, n teboka te nne n aroka, ao mai ikekei e bwenaua ao n riki bwa karaanga aika aua.

11 Ao tenaan Atua a ana te mwaane ao a katukua i nanon te Nne n Aroka i Eten, bwa e na ribanaia ao ni kawakinna.

12 Ao tenaan Atua a tuanga te mwaane, ni kangai: Man kaai nako n te nne n aroka ko kona n amwarake n akea tukam,

13 Ma man te kai n ataa ae raioiroi ao ae buakaka, ko na tai amwarake iai; bwa n te tai are ko kann, ko na boni mate. Ngkai ngai, Aberaam, I nooria bwa e kaineti ma ana ^atai te Uea, are bon tain ^bKorobo; bwa ni karo-koa te tai aei tenaan Atua a tuai n anga nakon Atam aron baire-an ana tai.

14 Ao tenaan Atua a taku: Ti riari ni karika te tia ibuobuoki ibukin

te mwaane, bwa e aki raioiroi bwa te mwaane e na tiku n ti ngaia, ngaia are ti na karaoa te tia ibuobuoki ibukina.

15 Ao tenaan Atua a karokoa te matu ae korakora bwa e na taona ^aAtam; ao e matu, ao a anaa teaina riin kaokaona, ao a kaina te iriko ni bonota mwiina;

16 Ao man te rinikaokao are a anaia tenaan Atua mai iroun te mwaane, a karaoa te ^aaine, ao a kairia nakon te mwaane.

17 Ao Atam e taku: Aio bon riin riu, ao irikon irikou; ngkai e na aranaki bwa te Aine, ibukina bwa e anaaki mai i nanon te mwaane.

18 Ngaia are te mwaane e na kitana tamana ao tinana, ao e na ^anim ma buuna, ao a na riki n ^bti te irikona.

19 Ao a uaia n akea karabaia, te mwaane ao buuna, ao a bon aki maama.

20 Ao man aontano tenaan Atua a karikii manin te tawana n aekaia nako, ao mannikiba i annang n aekaia nako, ao a uotia nakon Atam bwa a na nooria bwa tera ae e na araniia iai; ao te ara nako are e araniia iai bwaai aika maiu Atam, a na riki bwa araiia nako.

21 Ao Atam e anganiia maan aika manana ni kabane araiia, nakoia mannikiba i annang, nakoia manin te tawana; ao ibukin Atam, e boni karekeaki te tia ibuobuoki ibukina.

7d BK Tamnei, Aomata.

8a BK Eten.

9a BK Kai ni Kamaiu.

13a 2Bet. 3:8.

b Abe. 3:2–4.

BK Korobo.

15a BK Atam.

16a BK Ewa.

18a R&B 42:22; 49:15–16.

b BK Mare.

IOTEBWA TIMITI—MATAIO

Te rongorongoa ae anaaki man rairan te Baibara n aron are e kaotaki nakon Iotebwa Timiti te Burabeti n te 1831: Mataio 23:39 ao mwakoro 24.

Iesu e a kaman taekina kamauna-kin Ierutarem ae na riki—E maroo-ro naba i aon kauaokin Natin te Aomata, ao kamaunakia ake a buakaka.

BWA I taku nakoimi, bwa kam na aki noorai man te tai aei ao n ataia bwa boni Ngai teuare e koreaki taekana irouia burabeti, ni karokoa kam na kangai: E na kakabwaiiaaki teuare e “roko n aran te Uea, n nangin karawa, ao ni kabane anera aika tabu ma ngaia. Ngkanne a ataia ana reirei bwa e na manga oki nako aon te aonaba, i mwin are e tia ni kamimitongaki ao ni baunaki i angaitain te ^bAtua.

2 Ao Iesu e otinako, ao e kitana te tembora; ao a roko ana reirei nakoina, bwa a na ongora irouna, ni kangai: Te mataniwi, kaotakoira ni kaineti ma kateitei n te tembora, n aron are ko a tia n taekinna—A na uruakaki, ao n tiku iroumi n akea kaaina.

3 Ao Iesu e taku nakoia: Kam aki noori baikai ni kabane, ao kam aki mataata iai naba? E koaua ae I taekinna nakoimi, e na bon akea

ae na tiku ikai, i aon te tembora aei, te ^aatibu teuana i aon teuana ae na aki kabwakaaki.

4 Ao e kitannia Iesu, ao e nako aon te ^aMaunga are Oriweta. Ao ngke e tekateka i aon te Maunga are Oriweta, ana reirei a nakoina n ti ngaiia, ni kangai: Tuangira te tai are a na riki baikai ake ko a tia n taekinna ni kaineti ma uruakan te tembora, ao I-Iutaia; ao tera ^bkanikinaean ^crokom, ao ^atokin te aonaba, ke kamaunakia ake a ^bbuakaka, are bon tokin te aonaba?

5 Ao e kaeka Iesu, ao e taku nakoia: Taratarai ngkami bwa e na akea te aomata ae na mwamwanai ngkami.

6 Bwa a mwaiti aika a na roko n arau, ni kangai—Ngai te Kristo—ao a na mwamwanaia aika mwaiti;

7 Ngkanne a na uoti ngkami bwa kam na ^akarawawataaki, ao a na kamatei ngkami, ao kam na ^bribaki irouia botanaomata ni kabaneia, ibukin arau.

8 Ao ngkanne a na mwaiti aika a na un, ao a na kamwamwane imarenaia, ao a na kairiribai i marenaia;

1 1a Mat. 26:64;
Mwak. 1:11.
b BK Te Atua, Atu n Atua.
3a Ruka 19:44.
4a BK Oriwete, Maunga are.
b Ruka 21:7–36;

R&B 45:16–75.
BK Kabanean Boong,
Boong aika Kaitira;
Kanikinaean taian Tai.
c BK Kauaokin Iesu
Kristo.
d BK Aonaba—Tokin te

aonaba.
e Maraki 4:1;
R&B 133:64–74.
BK Buakaka,
Buakakaia.
7a 1Bet. 4:12–14.
b BK Bwanikirinaki.

9 Ao a mwaiti burabeti ni kewe aika a na teirake, ao a na mwa-mwanaia aika mwaiti;

10 Ao ibukina bwa e na korakora te buakaka, aia ^atangira aika mwaiti e na tabe ni mauna;

11 Ma ane e tiku n teimatoa ao e aki konaaki, te aomata anne e na kamaiuaki.

12 Ngaia are, ngkana ko noora ^aribakin te urubwai, are e taekina i roun ^bTaniera te burabeti, ni kaineti ma uruakan ^cIerutarem, ngkanne ko na tei n te ^dtabo ae tabu; ane e warekia e riai n ata nanona.

13 Ngkanne a riai nake i Iutea ni birinako nakon ^amaunga;

14 E riai are e mena i taubukin te auti ni birinako, ao n aki oki n anaa te bwai teuana man ana auti;

15 Ke ane n te tawana tai oki rikaaki n anai ana kunnikai;

16 Ao te kananoanga nakoia ake a ^abikoukou, ao nakoia ake a kammama ni boong akekei.

17 Ngaia are, tataro ngkami nakon te Uea bwa birinakomi tiaki n tain te kamwaitoro, ke n te Tabati;

18 Bwa ngkanne, ni boong akekei, e na korakora te kangaanga i aoia ^aI-Iutaia, ao i aoia kaain ^bIerutarem, ae tuai man kanako-aki mai mwaaina nako aon Iteraera, i roun te Atua, man moan tein ueaia ni karokoa te tai aei;

akea, ke a na aki manga kanako-aki nako aon Iteraera.

19 Bwaai ni kabane ake a tia ni bwakaria bon tii moan taian kananokaawaki ake a na roko nako aoia.

20 Ma ti ngkana a kakimototo-aki boong akekei, bon akea aia aomata ae na kamaiuaki; ma bon tii ibukiiia naake a rineaki ni kaineti ma te berita ae tabu, boong akekei a na kakimototoaki.

21 Nooria, bwaai aikai I a tia n taekini nakoimi ni kaineti ma I-Iutaia; ao, teuana riki, i mwin kangaanga ni boong akekei, ake a na roko nako aon Ierutarem, ngkana iai te aomata ae na kangai nakoimi, Noria, ikai te Kristo, ke ikekei, tai kakoauaa;

22 Bwa ni boong akekei a na teirake naba Kristo ni kewe, ao a na kaoti kanikina aika korakora ao bwaai aika kamiimi, n te aro, are, ngkana a kona, a na burebureia naba ake a rineaki, ake a rineaki ni kaineti ma te berita ae tabu.

23 Nooria, I taekini baikai nakoimi bon ibukiiia ake a ^arineaki; ao ngkami naba kam na ongo taekani ^bbuaka, ao tanuani buaka; taraia bwa kam na aki raraoma, bwa ni kabane ake I a tia ni tuangkami a na bon koro bukiiia; ma e tuai roko te toki.

24 Nooria, I a tia n tuangkami mai mwaaina;

10a R&B 45:27.

12a Tani. 12:11.

b BK Taniera.

c BK Ierutarem.

d R&B 101:22–25.

13a R&B 133:13.

16a Ruka 23:29–30.

18a BK Iutaia.

b Tek. 12; 14:1–5.

23a BK Rineaki.

b R&B 45:26.

25 Mangaia are, ngkana a na taekinna nakoimi: Nooria, e mena n te rereua; tai nako iai: Nooria, e mena i nanon ruu aika raba; tai kakoauaa;

26 Bwa n ai aron ootan te ingabong ae roko mai “mainiku, ao e oota naba nako maeao, ao n rabuna te aonaba ae bwanin, ai bon aron naba rokon Natin te Aomata.

27 Ao ngkai N na kaota nakoimi te taetae ni kaikonaki. Nooria, ike e mena iai te rabwata ae mate, ane a na ikotaki iai taian ikare; bon ti te arona ma “ikotakiia au aomata aika rineaki man mwakoron te aonaba ake aua.

28 Ao a na ongo taekani buaka, ao tanuani buaka.

29 Nooria I taetae bon ibukiia ake I rineia; bwa e na teirake te botanaomata n ekanako te botanaomata, ao uean temanna n ekanako uean temanna; a na roko “rongo, ao aoraki aika kamamate, ao mwaeiein te aba, n taabo aika mwaiti.

30 Ao teuana riki, ibukina bwa e na korakora te buakaka, aia tangira aomata e na tabe ni mauna; ma ane e aki konaaki, te aomata anne e na kamaiuaki.

31 Ao teuana riki, te Euangkerio n te Abanuea aei e na tataekinaiki n te “aonaba ni kabane, bwa te kakoaua nakoia botanaomata ni

kabaneia, ao ngkanne e na roko te toki, ke kamaunakiia aika buakaka.

32 Ao teuana riki ribakin te urubwai, are e taekinaiki iroun Taniera te burabeti, e na koro bukina.

33 Ao n te tai naba arei i mwin te karawawata ni boong akekei, e na karooaki “taai, ao namwakaina e na aki anga otana, ao taian itoi a na bwaka mai karawa, ao mwaaikan karawa a na ioioaki.

34 E koaua, ae I taku nakoimi, te roro aei, ike a na kaotaki iai bwaai aikai, e na aki mauna nako ni karokoa ae bwaai ni kabane ake I tuangkami a na koro bukiia.

35 E ngae ngke, a na roko boong, are e na mauna iai karawa ma aonaba; ma au “taeka a na bon aki mauna, ma a na bane ni koro bukiia.

36 Ao, n aron are I taekinna mai mwaina, i mwin “kangaa nga ni boong akekei, ao mwaaikan karawa a na ioioaki, ngkanne e na kaoti kanikinaean Natin te Aomata i karawa, ao ngkanne a na bane baronga n te aonaba n tang n nanokawaki; ao a na noora Natin te Aomata n ^broko n nanging karawa, ma te mwaaka ao te mimitong ae korakora;

37 Ao ane e kawakina au “taeka, e na aki burebureaki, bwa e na roko Natin te Aomata, ao e na kanakomaia ana ^banera i mwaina

26a Etek. 43:2.

27a BK Iteraera—Ikotakin Iteraera.

29a R&B 43:24–25.

31a Mat. 28:19–20.

33a Ioera 2:10;

R&B 29:14.

35a R&B 1:38.

36a IT—M 1:18.

b BK Kauaokin Iesu

Kristo.

37a BK Koroboki aika Tabu.

b R&B 29:11–15.

ma tangin te buu ae korakora, ao a na ‘botiia nikiraia ake e rinea man aang ake aua, mai tabo karawa are tueana nakon tabona are teuana.

38 Ngkai reiakina te taetae ni kaikonaki i aon te “kai ae te bii-ku—Ngkana a raa mwangana, ao e moanna ni kariki baana, ko ataia bwa e a kaan tain te kabuebue;

39 Ai aroia naba, ake I rinea, ngkana a na noori bwaai aikai ni kabane, a na ataia bwa e a kaan roko, i bon rarikin matarora;

40 Ni kaineti ma te bong arei, ao te aoa, akea ae e “taia; akea, a aki ataia ana anera te Atua i karawa, ma tii Tamau.

41 Ma n aron are n ana bong “Noa, ai bon arona naba n rokon Natin te Aomata;

42 Bwa e na bon titebo aroia, ma aron boong ake i mwaain te “ieka; bwa ni karokoa te bong are e rin iai Noa i nanon te ake a bon amwamwarake ao a momoi, a mareaki ao a anga nako n te mare;

43 Ao a aki ataia ni karokoa e roko te ieka, ao e bane ni uotia nako; ai bon aron naba rokon Natin te Aomata.

44 Ngkanne e na kakoroa-ki nanon are e koreaki, bwa ni “boong aika kaitira, uoman a na mena n te tawaana, temanna e na uotaki nako, ao are temanna e na ^bkatukaki.

45 Uoman a na ii n te atibu n ii, temanna e na uotaki nako, ao are temanna e na katukaki.

46 Ao te bwai are I taekin-na nakon temanna, I taekinna nakoia aomata ni kabane; ngaia are, “tarataraiia, bwa kam aki ata te aoa are e na roko iai te Uea.

47 Ma ata aio, ngkana matani-win te auti e a kaman ata te tei are e na roko iai te tia ira, e na kaman tarataraiia, ao e na bon aki kariaia ana auti bwa e na uruakaki, ma e na kaman katauroia.

48 Ngaia are kam na tauraioi naba, bwa n te aoa are kam taku i nanomi bwa e na aki, e na roko Natin te Aomata.

49 Antai, ngkanne, te toro ae “kakaonimaki ma ni wanawana, ae na karikia ana uea bwa e na tautaeaka i aoia kaain batana, n anganiia kanaia n taina ae riai?

50 E na kakabwaiiaaki te toro anne are ana uea, ngkana e roko, e na kunea ni karaoa aei; ao e koaua ae I taekinna nakoimi, e na karikia bwa te mataniwi i aon ana bwai ni kabane.

51 Ma ngkana te toro ae buaka-ka anne e na kangai i nanona: E “kaiiremwea rokona au Uea,

52 Ao e na moanna ni batiboia raona n toro, ao n amwarake ao ni moi ma ake a manging,

53 Ana uea te toro anne e na roko n te bong are e aki kaantangaia iai, ao n te aoa are e aki ataia.

37c BK Iteraera—Ikotakin Iteraera.

38a R&B 35:16.

40a R&B 39:20–21; 49:7.

41a KB 6:5.

42a BK Te Ieka n ana bong Noa.

44a BK Kabanean Boong, Boong aika Kaitira.

b Tek. 13:8.

46a BK Tarataraiia, Tia Tantani.

49a BK Onimakina.

51a R&B 45:26.

54 Ao e na rangi ni korakora katuaeana, ao n anganna tibwangana irarikiia bwaritaio; ike iai te tang ma te ^akangengei wii iai.

55 Ao n te aro aio e a roko ^atokiia

ake a buakaka, ni kaineti ma ana taeka ni burabeti Mote, are kangai: A na kaokoroaki mai buakoia aomata; ma tokin te aonaba e tuai moa n roko, ma e a kaan.

54^a Mat. 8:12.
55^a 2Nib. 30:10;

R&B 1:9–10; 29:17.
BK Aonaba—Tokin te

aonaba.

IOTEBWA TIMITI— RONGORONGO

MWAKORO AIKA ANAAKI MAN RONGORONGON
IOTEBWA TIMITI, TE BURABETI

Iotebwa Timiti e taekinia ana bakatibu, kaain ana utu, ao taabo ake a moan maeka iai—Te ingainganano ae kamiimi i aon taekan aaro e taona nako New York maeao—E baireia bwa e na ukoukora te wanawana n aron are baireaki iroun Iakobo—Te Tama ao te Nati a kaoti, ao Iotebwa e weteaki nakon ana mwakuri ni burabeti. (Kiibu 1–20.)

KIOINA bwa a mwaiti rongorongo aika tia ni kabutaki irouia aomata aika kakaraoa ae buakaka ao a kamwamwane, ni kaineti ma moan ^akatean ao rikiraken ^bAna Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira, ake a bane ni baireaki irouia taan koroi karaki akekei bwa a na buakana aron te Ekaretia ao rikirakena n te aonaba—Ia tia ni kaungaaki bwa N na korea te rongorongo aio, ni kaeta aia iango aomata, ao n anga koauan bwaai aika riki nakoia taan kakea te koaua, n aron ae a tia n riki, ni kaineti ibukiu ao te Ekaretia naba, ngkai iai irou koauan bwaai aika riki.

2 N rongorongona aio N na

kaoti bwaai aika riki aika kakakoroni kaineti nakon te Ekaretia aio, n te koaua ao te eti, n aron rikiiia, ke n aroia ae ngkai, n te tai aei [1838] te kawaniuua n ririki i mwin ^akatean te Ekaretia are e taekinaki.

3 ^aI bungiaiki n ana ririki ara Uea teuana te nga wanibubua ao nimaua, ni uabwi ma teniua bongin Ritembwa, n te kaawa ae Sharon, te aono ae Windsor, n te Aba ae Vermont. . . Tamau, ^bJoseph Smith te Ikawai, e kitana te Aba ae Vermont, ao e mwaiing nako Palmyra, Ontario te aono (ngkai ai Wayne), n te Aba ae New York, ngke I mena n au katebwina n ririki, ke n taai akanne. Tao aua te ririki i mwin rokon tamau i Palmyra, e mwaing ma ana utu nako Manchester n te aono naba ae Ontario—

4 Kaain ana utu bon tengaun ma temanna aomata, aikai araiia, tamau, ^aJoseph Smith; ^btinau, Lucy Smith (are arana i mwaain ieinna, bon Mack, natin Solomon Mack); tariu, ^cAlvin (are mate n Nobembwa 19, 1823 n ana ka-uabwi ma onoua n ririki),

1 1a BK Manga Kaokan te Euangkerio.

b BK Ekaretia Iesu Kristo ibukiiia Aika Itiaki ni Boong aika Kaitira,

Ana.

2a R&B 20:1.

3a BK Timiti, Iotebwa, te Aatai.

b 2Nib. 3:15.

4a BK Smith, Joseph, te Ikawai.

b BK Smith, Lucy Mack.
c R&B 137:5–6.

⁴Hyrum, ngai, “Samuel Harrison, William, Don Carlos; ao mwaneu, Sophronia, Catherine, ao Lucy.

5 N te tai teuana n te kauoua n ririki i mwin mwaingira nako Manchester, boni iai n te tabo are ti maeka iai te ingaingannano ae kamiimi i aon taekan te aro. E moanaki ma kaain te Metoteti, ma n te tai ae aki maan e a buta-nako i buakoia botakin aaro n te tabo arei n te aba. Eng, e bwanin te mwakoro n te aba ae e tara n rootaki iai, ao aomata aika uanao a ikotaki nakon botakin aaro aika kakaokoro, are e aki ti karika te aki rau ma te bwenaua i bua-koia aomata, tabeman a takarua, “Taraia, ikai! ao tabeman, Taraia, ikekei! Tabeman a kauntaeka ibukin te aro n Metoteti, tabeman ibukin te Beretibeterian, ao tabeman ibukin te Aro ni Bwabetito.

6 Bwa, e ngae ngke e korakora te tangira are a kaotia taan rairaki nakon onimaki aika kakaokoro n te tai are a rairaki iai, ao te ungannano ae korakora are kaotaki irouia minita n aaro nako, ake a kakamwakuri ni bairei ao n uotarake bannan namakin n aaro aika rianako, bwa aonga n rairiia aomata nako, n aron are a tangiria n aranna, a riai ni ira te botaki are a tangiria; ma ngke a moanna n taonako, tabeman nakon te botaki teuana ao tabeman nakon are teuana, e bon otara bwa namakin aika raoiroi irouia ibonga ao taan rairaki e bon bakaekiki riki nakon

ae e koaua; bwa e ruamwiaki n te mangaongao ae korakora ao namakin aika bubuaka—te ibonga e kauntaeka ni kaitaraa te ibonga, ao te tia rairaki e kaitara te tia rairaki; n te aro are aia namakin ni kabane aika raoiroi imarenaia, ngkana iai, a bon bua raoui n te “bobuaka n taian taeka ao te kauntaeka i aon taian iango.

7 N te tai aei I mena n au katebwi ma nimaua n ririki. Ana utu tamau a bon rairaki nakon te aro n Beretibeterian, ao aman i bua-koia a kaaina te ekaretia arei, aikai araia, tinau, Lucy, tariu Hyrum ao Samuel Harrison; ao mwaneu Sophronia.

8 N tain te ingaingannano ae korakora aei au iango e bon kungaaiki n iangoia ma nanou ao te aki rau ae korakora; ma e ngae ngke au namakin a bon nano ao a nene n angin te tai, e ngae n anne I bon kararoaai man botaki aikai, e ngae ngke I ira aia botaki n taromauri n tabetai ngkana e reke taina. Ni waakin te tai au iango e a moanna n irana te botaki ni Metoteti, ao I namakina teutana tangiran te katiteuanaki ma ngaiia; ma moan te korakora te mangaongao ao te bobuaka i bua-koia aaro aika kakaokoro, n te aro are e a kangaanga n reke iroun te kairake n ai arou, ao n aki taneiai ma aomata ao bwaai, bwa e na motikia raoui bwa antai ae eti ao antai ae kairua.

9 Au iango n tabetai e rangi ni

^{4d} BK Smith, Hyrum.
^e BK Smith, Samuel H.

^{5a} Mat. 24:23.
^{6a} BK Itabarara.

ingainga, te takarua ao te aki rau bon moan te korakora ao a teimatoa. Kaain te Beretibeterian a rangi ni iangoia bwa a na kaitaraia kaain te Aro ni Bwabetito ao te Metoteti, ao a kamanenai mwaaka ni kabane ni iango ma kakauntaeka aika kewe ni kaota aia kairua, ke, ni bon arona, ni karaoia aomata bwa a na iangoia bwa a kairua. Ni kaitaraana, man aia itera kaain te Aro ni Bwabetito ao te Metoteti titebo botumwaa-kaia ni kataia ni katei oin aia reirei ao ni kakewei ni kabane ake tabeau.

10 Ri buakon te buaka aio n taian taeka ao te aki rau ibukin kakaokoron iango, I aki toki n taku i bon irou: Tera ae na kara-oaki? Antai man botaki ni kabane aikai aika “eti; ke a uaia ni kairua ni kabane? Ngkana iai teuana iro-ua ae eti, enga, ao N na kanga n ataia?

11 I nanon au tai ni korakai i aan kaangaanga aika moan te korakora ake a riki man aia kauntaeka kaain botaki n aaro aikai, I bon wareware n te bongina n ana Reta lakobo, te moan mwakoro ao te kanimaaua ni kibu, are e kangai warekana: *Ngkana akea ana rabakau temanna i buakomi, ao e na butia te Atua, ae tituaraoi n angangania aomata ni kabaneia, ao n aki ngurengureakinia; ao e na bon anganaki.*

12 Akea te mwakoro ni kibu ni koroboki aika tabu ae roko ma te mwaaka ae korakora nako nanon

te aomata nakon aei n te tai aei nako nanou. E tara n ae rin ma te mwaaka ae korakora nakon namakin ni kabane i nanou. I karaua ni iangoia ni kaokiokia, ibukina bwa I ataia bwa ngkana iai te aomata ae kainnanao te rabakau mai iroun te Atua, boni ngai; bwa N na kanga ni waaki I bon aki ataia, ma ti ngkana I kona ni karekea riki te rabakau nakon are iai irou n te tai arei, N na bon aki kona n ataia; bwa taan reirei n te aro ni botakin aro aika kaka-okoro a rangi ni kaokoro “otaia i aon mwakoro ni kiibu aika titebo ni koroboki aika tabu n te aro are a tiringi ni kabane onimakinan kaekaan te titiraki man ukoukoran te kaeka man te ^bBaibara.

13 I mwin te tai ae maan I a roko n tokina bwa N na tiku n te roo ao te mangaongao, ke ngkana tiaki I riai ni karaoa are tuatua lakobo, are, bubutia te Atua. I mwin te tai ae maan I a baireia bwa N na “bubutia te Atua”, ni motikia bwa ngkana e angaanga te rabakau nakoia ake akea irovia te rabakau, ao n tituaraoi n angaanga, ao n aki ngurengureakinia, I kona ni karaoia.

14 Ngaia are, ni kaineti ma aio, korakoran nanou ni bubutia te Atua, I nakon te buakonikai bwa N na kataia. Bon n te moaningabong ae e tamaroa, te bong ae raoi, ni moan tain bwebwera-ken aroka n te nga wanibubua ao uabwi. Bon te moan tai i nanon

10a BK Te Koaua.

12a 1Korin. 2:10–16.

^b BK Baibara.

13a BK Tataro.

maiu ae I kataia ni karaoa aei, bwa i buakon tabeaiangau nako I bon tuai ni karokoa te tai aei ni kataia n^a tataro ni kabaibaiti.

15 I mwin rokou n te tabo are I a kaman baireia bwa N na nako iai, n tiau n taratara nako ni katobibiai, ao ni kunea bwa ai bon ti ngai, I katorobubua ao ni kaoti baike e tangiria nanou nakon te Atua. I a bon tibwa tabe ni karaoa aei, ngke I a niniaki n te tai naba arei n te mwaaka teuana are e taonai nako, ao e kamiimi mwaakana i aou bwa e kabaea neweu n te aro are I aki kona n taetae. Te roo ae matenten e ikoikotaki ni katobibiai, ao n te tai ae e aki maan taraana irou bwa kanga I a bon katauaki nakon te tiringaki n te tai ae e waekoa.

16 Ma, I a kabongana korakorau ni kabane ni^a wetea te Atua bwa e na kamaiuai man mwaakan te kairiribai aei are e niniai, ao n te tai naba arei ngke I a tau-raoi ni bwaka n taonaki nako n te bwarannano ao ni katukai nakon te kamaunaaki—tiaki nakon te kamaunaaki ae iangoaki, ma nakon mwaakan te aomata raoi man te aonaba ae e aki nooraki, are iai irouna te mwaaka ae kamiimi ae I tuai man namakinna mai i mwaina iroun te aomata—n te tai aei ae rang ni kakamaaku, I

noora te boua ae te^bota i etan raoi atu, e riaon otan^ctaai, ae karaurau n ruo ni karokoa e toka i aou.

17 N te tai are e oti iai I kunea bwa I a kamaiuaki mai iroun te kairiribai are tauai ni kabaeai. Ngke e tiku te ota i aou I^anoriiu^buoman Aomata, ake raneaneaia ao^cmimitongiiu e aki kona ni kabwarabwaraaki, n tei n taare-re i etau. Temanna irouia e taetae nakoiiu, ni weteai n arau ao n taku, ni kotea are temanna—*Aio^dNatiu ae^eTangiraki. Ongo Irouna!*

18 Bukin mwanangau n^atitirakina te Uea bwa N na ataia bwa enga i buakoia botaki n aaro ae eti, bwa I aonga n ata are N na kaainna. N te tai are I okira arou, n te aro are I a kona n taetae, ngkanne I bubutia Aomata ake a tei i etau n te ota, enga i buakoia botaki n aaro ae eti (bwa n te tai aei e bon aki reke inanou bwa a bane ni kairua)—ao enga ae I riiai ni kaainna.

19 I bon kaekaaki bwa akea ae N na kaainna i buakoia, bwa a bane ni^akairua; ao te Aomata are e kataetaeai e taku bwa ni kabane aia koaua a bati n ribaki i matana; bwa taan onimaki akekei a bane ni buakaka; bwa: “a^bkaniiai ni matanriaia, ma a raroa^cnanoia mai irou, a reirei aia^dtua aomata bwa aia taeka n reirei, bwa iai

14a BK Tataro.

16a Mote 1:20.

b Mwak. 26:13.

c Kaoti. 1:16.

17a BK Mi ni Burabeti.

b Mwak. 7:55–56;

Koro. 3:1.

BK Te Atua, Atu n Atua.

c BK Mimitong.

d BK Iesu Kristo.

e Mat. 3:17; 17:5;

3Nib. 11:7.

18a R&B 6:11; 46:7.

19a TAre. 14.

BK Kitanan te Koaua—

Kitanan te Koaua iroun

te ekaretia ni Kiritian rimoa.

b Itaia 29:13–14;

Etek. 33:30–31.

c BK Kitanan te Koaua—Kitanan te Koaua ae Tabangaki.

d Tito 1:14; R&B 45:29.

‘anuaia n atua, ma a kaaeka te mwaaka are iai.”

20 E a manga tabuai ni kaaina teuana mai buakoia; ao a mwaiti riki bwaai ake e taekini nakoiu, ake I aki kona ni korei n te tai aei. Ngke I a manga okira arou, I kunea bwa I wene i aon akuu, n tararake nako karawa. Ngke e a nako te ota, akea korakorau; ma I waekoa ni marurung teutana, I okira mwengau. Ao ngke I raraa te tabo n ai, tinau e titiraki bwa tera te kangaanga. I kaeka, “Tai raraoma, a bane n nakoraai—I bon nakoraai.” I taku ngkanne nakon tinau, “I a tia n reiakinna i bon irou bwa te Beretibeterian e aki koaua.” E tara n ae te “tia kakaitara e ataia, ni moan taai i nanon maiu, bwa N na riki bwa te tia kamangaoa ao te tia kaunun n abanueana; ngkana tiaki tera bukina ngkai a ikotaki mwaakan te roo ni kaitaraai? Tera bukin te ^bkaitara ao te bwainikirinaki are teirake ni kaitarai, kanga mai i nanon ataeu?

Tabeman taan kabwarabwara ao taan onimaki n aaro a rawa n rongorongon te Moan Kaotioti—Te bwainikirinaki e kauataoaki i aon Iotebwa Timiti—E kaota ana koaua ibukin koauan te kaotioti. (Kiibu 21–26).

21 Tabeua te bong i mwin reken te “kaotioti aei nakoiu, I kaitibo ma temanna te tia kabwarabwara

n te Metoteti, are e nang kakao-nimaki n te ingainganano ibukin aaro are taekinaki mai mwaaina; ao, ni maroorou ma ngaia i aon taekan te aro, e reke au tai n anganna rongorongon te kaotioti are reke irou. I rangi ni kuba nako n arona; e aki ti karaoa au marooro ni kaaeka manenana, ma e rangi ni ribaia, n taku bwa a bane n roko mai iroun te riaboro, bwa bon akea aekan bwaai aika ^bmii ni burabeti ke ‘kaotioti ni boong aikai; bwa bwaai aikai a bane n toki ma abotoro, ao bwa a na bon aki manga reke.

22 E ngae n anne, I waekoa ni kunea bwa taekinan te karaki irou e kauekea te motikitaeka ae aki riai ni kaitaraai ae korakora i buakoia taan onimaki n te aro, ao bon ngaia are a karika te “bwainikirinaki ae korakora, are e reitinao n rikirake; ao e ngae ngke te ataeinimwaane ngai ae ^baki tanoata taekau, ae ti i marenan tebwi ma aua ao tebwi ma nimaau ana ririki, ao aroarou ni maiu ai aron ae karaoa te ataeinimwaane bwa e na aki kakawaki n te aonaba, ma mwaane aika a bwakuaku a bon tau aia mwannano ni kauekea aia iango aomata ni kaitaraai, ao ni karika te bwainikirinaki ae kammaraki; ao e bon tabangaki aio i buakoia botakin aaro ni kabane—a bane ni bonnano ni bwainikirinai.

23 E karika irou iangoana ma

19e 2Tim. 3:5.
20a BK Riaboro.
b 2Nib. 2:11;
R&B 58:2–4.

BK Kaangaanga.
21a BK Moan Kaotioti.
b BK Mi ni Burabeti.
c BK Kaotioti.

22a Iak. 5:10–11.
BK Bwanikirinaki.
b 1Tamu. 16:7;
Aram. 37:35.

nanou n te tai arei, ao n taai aika a mwaiti man te tai arei, ai bon kamimi ra ae te ataeinimwaane ae aki tanoata taekana, ae tebwi ma aua tabun ana ririki, ao temanna naba, ae kairoroaki bwa e kainnanao karekean maiuna ae uarereke man ana mwakuri ni katoa bong, e na iangoaki bwa te aomata ae tau kakawakina ni katika nanoia ake a kakannato man botakin aaro aika tanoata taekaia n te tai arei, ao n te aro are e karika i nanoia te nano ae moan te kammaraki n te bwainikirinaki ao n taetae n aki akaaka. Ma e kamiimi ke e aki, ma bon ngaia anne, ao n angiin te tai e karika te nanokawaki ae e korakora nakoiu.

24 E ngae n anne, bon te bwai ae koaua are I a tia n nora te kaotioti. I a tia ni iangoia man te tai arei, bwa I namakina ae titebo ngai ma ^aBauro, ngke e karaoa ^bkamanoana i matan te Uea are Akeribwa, ao e taekina rongorongon te kaotioti are e reke irouna ngke e noora te ota, ao e ongo te bwana; ma e ngae n anne ti tabeman aika a kakoaua; tabeman a taku bwa e aki kokoaua, ake tabeman a taku bwa e mino; ao e bwainingareaki ao e taekinaki n aki akaaka. Ma baikai ni kabane a aki uruana koauan ana kaotioti. E a tia n noora te kaotioti, e ataia bwa e a tia n nooria, ao ni kabane te bwainikirinaki i aan karawa a aki kona ni bitia; ao e ngae ngke a na

bwainikirinna ni karokoa te mate, ma e ataia, ao e na ataia ni karokoa kabanean ikeikena, bwa e a tia n uaia n noora te ota ao e ongo te bwana are taetae nakoina, ao ni kabane te aonaba a aki kona ni bita ana iango ke ae kakoaua.

25 Bon arona naba ma ngai. I a bon tia n noora raoi te ota, ao i buakon te ota arei I noriia uoman ^aAomata, ao e bon koaua ae a taetae nakoiu; ao e ngae ngke I ribaki ao ni bwainikirinaki ibukina bwa I taekinna bwa I tia n noora te kaotioti, ma e bon koaua; ao ngke a tabe ni bwainikirinai, n taetae n aki akaaka nakoiu, ao n taekini aekan nako bwaai aika a buakaka aika a aki koaua ni kaitarraai ibukina bwa I taekinna, I kairaki bwa N na taekinna i nanou: E aera a bwainikirinai ibukin taekinan te koaua? I a tia n noora raoi te kaotioti; ao antai ngai bwa N na kona n tuka te Atua, ke e aera te aonaba e iangoia bwa N na kaakea te bwai are I nooria raoi? Bwa I a tia n noora te kaotioti; I ataia, ao I ataia bwa te Atua e ataia, ao I aki kona ni ^bkaakea, ke ni kataia n aki karaoia; ni bon arona I ataia bwa man karaoana N na kamatauninga te Atua, ao n reke i aan te kabuakakaaki.

26 I a tia ngkai n rauaki n au iango ni kaineti ma aia aonaba botakin aaro—bwa bon tiaki tabeu bwa N na kaaina teuana mai buakoia, ma N na reitaana-ko arou ngkai ni karokoa I manga

24^a BK Bauro.
^b Mwak. 26.

25^a IT—R 1:17.
^b BK Etiati;

Ninikoria.

karekei kaetieti. I a tia ni kunea ana “kakoaua Iakobo bwa e koaua—bwa te aomata ae akea te rabakau irouna e na bubutia te Atua, ao e na karekea, ao e na aki ngurengureakinaki.

Moronaai e kaoti nakon Iotebwa Timiti—Aran Iotebwa e na ataaki ibukin te raoraoi ao te buakaka i buakoia botanaomata ni kabane—Moronaai e taekina nakoina Ana Boki Moomon ao ana motikitaeka te Uea aika a na roko ao e atongi koroboki aika a tabu aika mwaiti—Te tabo are karabaaki iai bwaatua aika koora e kaotaki—Moronaai e reitaanako reiakinan te Burabeti. (Kiibu 27–54.)

27 I reitaanako karaoan au mwakuri are i taneiai ni maiu ni karokoa uabwi ma teuana n Tebetembwa, teuana te nga wanibubua ao uabwi ma teniua, n taai nako I rinanon te bwainikirinaki ae e korakora ni baia rinania nako aomata, aika a taua te aro ao aika a aki taua te aro, ibukina bwa I reitinako ni kamatoa koauan are I a tia n noora te kaotioti.

28 I nanon te tai are i marenan te tai are I noora te kaotioti ao te ririki tenga wanibubua uabwi ma teniua—n tia n tukaki ni kaaina teuana i buakon botakin aaro n te tai arei, ao kioina ngke I rangi n ataei, ao ni bwainikirinaki irouia naake a riai n riki bwa raou ao n akoaai, ao ngkana a taku bwa I mwamwanaaki n tia ni keiaki n

te aro ae e riai ma n tatangira ni manga anaai—I a katukaki nakon “kariiri n aekaia nako; ao, n reitaku ma aekaki n aomata nako, I a karaoi kairua aika a nanobaba n angin te tai, ao ni kaota mamaaran te kairake, ao kabwakan te anua n aomata; are, I nanokawaki n taekinna, bwa a kairai nakon kariiri aika a mwaiti, aika a aki butimwaeaki i matan te Atua. Ngkai I kaota aio, akea ae riai n taku bwa I bure n ae korakora ke te bure are rang ni buakaka. Tangiran karaoan aei bon tiaki anuau. Ma I bon bure n te bwainingare ae e aki riai, ao n tabetai I iriia te koraki aika kukukurei, ao tabeua riki, aika a aki botau ma te anua are e riai ni kateimatoaki iroun temanna ae e ^bweteaki iroun te Atua n aron are I tia ni weteaki. Ma aio e na bon aki tara ni kamiimi iroun temanna are e uringa kairakeu, ao e taneiai ma anuau ni kukurei.

29 I mwin bwaai aikai, I namakina ae I bure n angiin te tai ibukin maaarau ao aki kororaoiu; ngke, n tairikin are e taekinaki i eta uabwi ma teuana n Tebetembwa, i mwin are I a tia ni wene n au kainiwene n te tairiki, I “tataro ao n onnon nakon te Atua ae Moan te Mwaaka ibukin kabwaraan au bure ma nanobabau ni kabane, ao ibukin kaotakina naba nakoiu, bwa I aonga n atarou ma neu i matana; bwa I bon kakoaua raoi bwa N na karekea te

26a Iak. 1:5–7.

28a BK Kariria, Te Kariri.

^b BK Wewete, Weteaki iroun te Atua.

29a BK Tataro.

kaotioti mai iroun te Atua, n aron are I a tia ni karekea mai mwaina.

30 I nanon au tai n aron aio ni wewetea te Atua, I noora te oota ae kaoti n au ruu, are e tabe n rikirake ni karokoa e a raka riki ootan te ruu nakon ootan te tawanou, ao ngkekei naba ao e a kaoti te ^aaomata i rarikin au kainiwene, n taarere waena, bwa a aki toko waena ma aontano.

31 E kunnikainna n te ninira ae e mwaawa ae rianako ^amainainana. E riao mainainana nakon mainainan bwaai aika I a tia n noori i aon te aonaba; ao I kakoaua bwa bon akea te bwai teuana n te aonaba ae e kona ni karaoaki bwa e na tara n rang ni mainaina ao n raneanea. Akea rabunan rauraun baina, ao baina naba, i etan toun baina, ai arona naba ma waena akea rabunaia, ai aron naba rangana, i etan nimoimoin waena. A bon aki karabaki naba atuna ma rooroana. I nooria bwa akea riki kunnikaina ma ti te ninira aio, ibukina bwa e uki, n te aro are I kona n noora bwabwana.

32 Tiaki ti ana ninira ae moan te mainaina, ma rabwatana ni kabane e ^amimitong n te aro ae e aki kona ni kabwarabwaraaki, ao taraan ubuna bon titebo ma ^bitin karawa. E rang n oota te ruu,

ma e aki bootau ma te oota are e katobibiaki rabwatana iai. Ngke I moan taraia, I ^cmaaku; ma e wae-koia ni kitanai te maaku.

33 E weteai n ^aarau, ao e tuangai bwa bon ngaia te tia uarongorongo are e kanakoaki mai iroun te Atua nakoiu, ao arana bon Moronaai; bwa iai au mwakuri ae N na karaoia mai iroun te Atua; ao e na riki arau bwa taekan te raoiroi ao te buakaka i buakoia ni kabane aaba, reeti, ma neewe, ke n tei ibukin te raoiroi ma te buakaka are tataekinaki i buakoia aomata ni kabane.

34 E taku bwa iai te ^aboki ae e taunaki, ae koreaki i aon ^bbwaa-tua aika koora, are e taekin rongorongoa ake a maeka i aon te aba aio n taai ake ngkoa, ao te tabo are a roko mai iai. E taekina naba bwa e koreaki i nanona ^cbwaninin te Euangkerio ae ake tokina, n aron taekinakina iroun te Tia Kamaiu nakoia kaain te aba aio n taai ake ngkoa.

35 Iai naba atibu aika uoua aika kabaeaki rarikia n te tirewa—ao atibu aikai a kabaeaki nakon ^aotangan te bwabwa, ao a karika te bwai ae aranaki bwa te ^bUrim ao Tammim—ae a taunaki ma taian bwaatua; ao aranaki aomata ake iai irouia ao a kabonganai atibu

30a BK Anera;
Moronaai, Natin
Moomon.

31a Mwak. 10:30;
1Nib. 8:5;
3Nib. 11:8.

32a 3Nib. 19:25.
BK Mimitong.
^b Otin. 34:29–35;

Erem. 5:36;
R&B 110:3.

^c Otin. 3:6;
Ita 3:6–8, 19.

33a Otin. 33:12, 17;
Itaia 45:3–4.

34a BK Ana Boki Moomon.
^b BK Bwaatua aika
Koora.

^c BK Manga Kaokan te
Euangkerio.

35a NI 8:8.
BK Otangan Te
Bwabwa.

^b Otin. 28:30.
BK Urim ao te
Tammim.

aikai bwa “*taan mamata*” n taai ake ngkoa ke taai ake rimoa; ao e a tia te Atua ni katauraoui ibukin rairan te boki.

36 I mwin are e tuangai bwaai aikai, e moanna n taekini taeka ni burabeti n te “O Tetemanti. E taekina moa mwakoron te ^bkatenuia ni mwakoro ni Maraki; ao e taekina naba te kaaua ke te kabanea ni mwakoro n te taetae ni burabeti anne, ma iai teutana te kaokoro ma aron koreana n ara Baibara nako. E aki taekina te moan kibu n aron koreana n ara boki nako, ma e taekinna n aron aei:

37 *Bwa nooria, e na roko te ^abong ae e ^bbue n ai aron te ai n umum, ao ni kabane naake a kamoamo, eng, ao ni kabane naake a kakaraoa ae e buakaka a na kabuekaki kanga te ^cmaange; bwa naake a na roko a na kabuekiia, e taku aia Uea Tanga ni Buaka, bwa e na katikuia n akea wakaia ke mwangaia.*

38 Ao e a manga taekina te kani-maua ni kibu n aron aei: *Nooria, N na kaota nakoim te ^aNakoanibonga, man bain ^bEria te burabeti, i mwain rokon ana bong ae e kakannato ma ni kakamaku te Uea.*

39 E kaokoro taekinan naba te kibu are i mwina irouna: *Ao e na unikia i nanoia naati ^aberita are a*

tia ni karaoaki nakoia taama, ao a na ^brairi nanoia naati nakon tamaia. Ngkana tiaki ngaia anne aei, te aonaba ae e bwanin e na bon urubekebekeaki n rokona.

40 Ni ikotaki nakon aikai, e taekina te katebwi ma teuana ni mwakoro n Itaia, n taekinna bwa e a kaan koro bukina. E taekina naba te katenuia ni mwakoro ni Mwakuri, te kauabwi ma uoua ao te kauabwi ma teniua ni kibu, n aron raoui teia n ara Nu Tetemanti. E taku bwa te “burabeti arei bon Kristo; ma e tuai roko te bong are “aomata aika a rawa n ongo ni bwanaana a na ^bkamaunaki mai buakoia te botanaomata,” ma e a kaan roko.

41 E taekina naba te “kauoua ni mwakoro n Ioera, man te kauabwi ma waniua ni kibu nakon te kabane. E taku naba bwa e tuai ni kakoroaki bukin aei, ma e a kaan kakoroaki. Ao e reitia n taekinna bwa bwaniniia ^bTientaire e a kaan roko. E taekini kiibu riki tabeua aika a mwaiti ni koroboki aika tabu, ao n anga kabwarabwara aika a mwaiti ake aki kona n taekini iki.

42 Ao e a manga tuangai riki bwa n te tai are a reke iai bwaa-tua irou ake e a tia n taekin—bwa

35c BK Tia Mamata.

36a BK O Tetemanti.

b BK Maraki.

37a BK Kauaokin Iesu Kristo.

b 3Nib. 25;

R&B 64:23–24.

BK Aonaba—Kaitiakan te aonaba;

Aonaba—Tokin te

aonaba.

c Naum 1:8–10;
1Nib. 22:15, 23;
2Nib. 26:4–6;
R&B 29:9.

38a BK Kiingin te Nakoanibonga;
Nakoanibonga.

b R&B 27:9; 110:13–16.
BK Eria.

39a Kara. 3:8, 19.

b BK Kamaiuakia Maate;
Kateiriki.

40a TK 18:15–19.

b 3Nib. 20:23; 21:20.

41a Mwak. 2:16–21.

b Rom 11:11–25;
R&B 88:84.

BK Tientaire.

e tuai moa n roko te tai are a na karekeaki iai—N na riai n aki kaoti nakoia aomata; ke te otanga naba are iai te Urim ao te Tammim iai; ma ti nakoia ake I a tia n tuangaki bwa N na kaoti nakoia; ngkana I kaoti N na riai ni kamaunaaki. Ngke e tabe n taetae nakoiu n taekin taian bwaatua, ao e a kaukaki nakon au ^aiangon te mii ni burabeti are I a kona iai n noora te tabo are a taunaki iai taian bwaatua, ao n te aro ae moan te oota ma ni mataata are I a bon ataa iai te tabo arei ngke I a roko iai.

43 I mwin te marooro aio, I noora te oota i nanon te ruu bwa e a katobibia rabwatan te aomata are e taetae nakoiu, n te oota are e mena i nanon te ruu, ao e waaki rake ni karokoa ae e a mangaroo nanon te ruu, ma ti rarikina n oota; ao ngkekei naba, I a nooria bwa, ai aron, te kawai ae e uki nako karawa, ao e a waerake ni karokoa ae e mauna, ao e a okira arona te ruu n arona are i mwain rokon te oota mai karawa.

44 I a wene ni iangoa kamiimin te bwai are e a tia n riki, ao ni korakora miimiu ni bwaai ake a tia n taekinaki nakoiu iroun te tia uarongorongon ae rangi ni kamiimi aio; ao, i nanon au tai ni ^aiangon, I a nooria bwa e a manga moanna naba n oota au ruu, ao n te tai ae e waekoa, e a manga kaoti riki te tia uarongorongon are mai karawa i rarikin au kainiwene.

45 E waaki, ao e a manga taekin riki bwaai ake e a tia n taekin ni moan rokona, n akea kaokorona; ngke e tia, e a taekin motikitaeka aika a korakora ake a na roko nakon te aonaba, ma te kananoanga ae e korakora man te rongo, te kabaang, ma aoraki aika a kamamate; ao a na roko motikitaeka aika a rawawata aikai i aon te aonaba n te roro aio. Ngke e tia n taekin bwaai aikai, e a manga waerake naba nako karawa n aron are karaoia mai mwaina.

46 N te tai aio, a bon rin bwaai aikai n au iango, n te aro are e a birinako te kani matu, ao I a wene n rootaki n te miimi ni bwaai ake I a tia n noori ao n ongo. Ma I a bon rangi ni kubanako riki ngke I a manga noora te tia uarongorongon arei i rarikin au kainiwene, ao ni manga ongo mai irouna kaokan ke manga taekinan riki nakoiu bwaai ake e a tia n taekin mai mwaina; ao n irianna ma te kauring nakoiu, n tuangai bwa e na kataia ^aTatan ni ^bkaririai (ibukin aron maiuia ni kainnana ana utu tamau), bwa N na karekei taian bwaatua bwa I aonga ni kaubwai mai iai. Aio are e tuangai bwa N na aki karaoia, ma n taku bwa a na akea te iango riki teuana ae e na rin n au kaantaninga ibukin karekean taian bwaatua ma ti ibukin mimitongin te Atua, ao N na aki kairaki n te ^aiangon riki teuana ma ti ibukin

42a BK Te Iango.
44a BK Iangoia Raoi.

46a BK Riaboro.
b BK Kariria, Te Kariri.

c R&B 121:37.

katean ueana; ngkana I aki N na aki kona ni karekei.

47 I mwin kateniuan rokona aio, e a manga waerake nako karawa n ai aron are mai i mwaina, ao I a manga tiku naba n iangoa aron kamiimin te bwai are I a tibwa tia n rinanona; ao e aki maan i mwin waeraken te tia uarongorongo mai karawa aio mai irou n te kateniua n tai, ao e a tang te moa, ao I kunea bwa e kaani ngaina; bwa ngaia ara marooro e a ngaina ngainana.

48 E aki maan ao I a teirake man au kainiwene, ao, n aron ae I tata-neiai iai, I a waakin karaoan au beku ake a riai n te bong arei; ma, ngke I kataia ni karaoi au beku n aron are I kakaraoi mai i mwaina, I a kunea bwa akea korakorau n te aro are I a aki kona ni karaoa te bwai teuana. E nooria Tamau are e mwakuri i rarikiu, bwa iai te bwai ae riki nakoiu, ao e tuangai bwa N na oki nakon te auti. I a moana mwanangau ni kaineta te auti; ma, ngke I kataia n rianon te oo n otinako man te tabo n ununiki are ti mena iai, ao e a kitanai korakorau ni kabane, ao I a bwaka nako aontano n akea te bwai ae I kona ni karaoia, ao I a aki ataa te bwai ae riki i nanon te tai ae e aki maan.

49 Te bwai are I moan uringnga bon te bwanaa ae taetae nakoiu, are e weteai n arau. I tararake, ao I nora te tia uarongorongo naba arei n tei i etan atuu, ni katobibia-ki n te ota n aron are mai mwaina.

E a manga taekin riki bwaai ake e a tia n taekin nakoiu n te tairiki are mai mwaina, ao e tuangai bwa N na nakon “tamau ao n tuangnga taekan te mi ni burabeti ao tuua ake I a tia ni karekei.

50 I ongeaba nako iai; I okira tamau are e mena n te tabo n ununiki ao I taekin bwaai ni kabane nakoina. E kaeka nakoiu bwa bon mai iroun te Atua, ao e tuangai bwa N na nako ao ni karaoa are e tia n tua te tia uarongorongo. I kitana te tabo n ununiki, ao I nako ni kawara te tabo are e tia n tuangai te tia uarongorongo bwa a taunaki iai taian bwaatua; ao ibukina bwa e rangi ni teretere raoi n te mii ni burabeti are reke irou ni kaineti ma ngaia, I waekoa ni kinaa te tabo arei n te tai are I roko naba iai.

51 Ni kaan ma te kaawa ae Manchester, n te aono ae Ontario, i New York, ao iai te “tabuki ae rangi ni bubura, ao e rietata riki nakon taian tabuki n te tabo arei. I maeon te tabuki aio, n aki raroa mai taubukina, i aan te atibu ae rangi ni bubura, a wene iai taian bwaatua, i nanon te bwao-ki ae te atibu. E matenten te atibu aio ma ni mron taubukina ni iterana are mai eta, ao ni mmani nako mangeena, ngaia are e ti nooraki taubukina i aontano, ma mataniwiina ni katotobia e taunaki n te tano.

52 Ngke I a tia ni kanakoa te tano, ao I a karekea te kai are N na ietia iai, are I a karinna i aan

mataniwiin te atibu, ao I a ietia ma te korakora ae tau. I tara nanoa, ao I a bon noori taian “bwaatua, te ^bUrim ao te Tammim, ao ‘otangan te bwabwa, n aron are e taekinaki iroun te tia uarongorongo. E karaoaki te bwaoki are a wene i nanona n taian atibu aika katomaki n te bwai ae titebo ma te timanti. I kabin te bwaoki ao a kaweneaki iai uoua atibu aika wene ni bangaki, ao i aon atibu aikai are a wene iai taian bwaatua ma bwaai riki tabeua i rarikiia.

53 I kataia ni kaotinakoi, ma I aki kariaiakaki iroun te tia uarongorongo, ao I a manga tuangaki riki ae e tuai n roko tain kaotakiia, ao e na aki roko taina, ni karokoa aua te ririki man te tai arei; ma e tuangai bwa N na riai ni kawara te tabo arei teuana raoi te ririki man te tai aei, ao e na kaitibo ma ngai ikekei, ao N na riai n kakaraoa aio ni karokoa are e roko te tai are N na anganaki iai taian bwaatua.

54 N aron are I a tia n tuangaki, I a nanako ikekei ni katoa banen te ririki, ao ni katoa tai I kaitibo ma te tia uarongorongo arei ikekei, ma ni karekei kaetieti ma te atatai mai irouna ni katoa tain ara marooro, ni kaineti ma bwaai ake e na karaoi te Uea, ao e na kanga ao tera aron wakinan “ueana ni bong aika kaitira.

Iotebwa Timiti e mare ma Emma

Hale—E karekei bwaatua aika a koora mai iroun Moronaai ao n rairi tabeua manin koroboki—Martin Harris e kaoti manin karoboki ao rairana nakon Professor Anthon, are kangai, “I aki kona ni wareka te boki ae kainaki.” (Kibu 55–65.)

55 Ibukina bwa aron tamau ni kaubwain te aonaba e bon rang ni karako, ti riai ni mwakuri ni baira, n tangoaki ni mwakuri ibukii tabeman ni katoa bong ao n aanga riki tabeua, n aron are ti kona ni karekei. N tabetai ti tiku ni mwengara, ao n tabetai n taabo tabeua, ao man te mwakuri n taai nako ti a kona ni karekea maiura ae tau.

56 N te ririki 1823 ana utu tamau a kaitibo ma te karawawata ae korakora ni maten tariu are te ikawai, ae “Alvin. N te namwakaina ae Okitobwa, 1825, I kamwakuraki iroun te unimwaane ae arana Josiah Stool, are e maeka n te aono ae Chenango, n te Aba ae New York. E a tia n ongo taekan te tabo ni ken tirewa are e kaukaki irouia kaain Spain i Harmony, n te aono ae Susquehanna, n te Aba ae Pennsylvania; ao i mwain ae I kammwakuraki irouna, e a bon tia ni keniken, bwa ngkana e kona, e na kunea te tabo ni keniken. I mwin nakou ni maeka ma ngaia, e kairai, ma ana taan mwakuri ake tabeman, bwa ti na keniken n te tabo ni ken tirewa, are I

52a Moom. 6:6.
BK Bwaatua aika
Koorā.
b BK Urim ao te

Tammim.
c BK Otangan Te
Bwabwa.
54a BK Uean te Atua ke

Abanuean Karawa.
56a R&B 137:5–8.

reitinako ni mwakuri iai ni kaania teuana te namwakaina, n akea te bwai ae e reke n ara mwakuri, ao n tokina I a anaa nanon te unimwaane bwa e na toki te keniken ibukin kakaean. Mai ikai ao e a reke te karaki ae butanako bwa I kakaea te kaubwai.

57 I nanon te tai are I kammwakuraki n aio, I kanakoaki bwa N na maeka ma Mr Isaac Hale, n te tabo arei; bon te tabo arei are I moan noora iai kainabau (are natina), “Emma Hale. N 18 n Tia-nuare, 1827, ti mareaki, i nanon au tai ni mwakuri ibukin Mr Stoyal.

58 Ibukina bwa I reitinako n taekinna bwa I tia n noora te mi ni burabeti, e bon irirai te “bwainikirinaki, ao ana utu taman kainabau a bon rang ni ribaia bwa ti na mareaki. Ngaia are, I a kainnanoia bwa N na kairia nakon te tabo teuana; ngaia are ti a nako ao ti mareaki n ana auti Squire Tarbill, i South Bainbridge, n te aono ae Chenango, i New York. Bon i mwin raoi ara mare I kitana Mr. Stoyal, ao I nakon tamau ma ni mwakuri ma ngaia n te tai arei.

59 N tokina e a roko te tai are N na karekei iai bwaatua, te Urim ao te Tammim, ao te otanga. Ni bongin Tebetembwa ae uabwi ma uoua, te ngaa wanibubua uabwi ma itiuu, ngke I a tia n roko n te tabo are a taunaki iai n aron are I taneiai ni koron te ririki teuana, ao e anganai te tia uarongorong

mai karawa arei te kaetieti aio: bwa N na riai n onimakinaki ibukii; bwa ngkana I kabuai ibukin au aki tararua, ke ibukin au “aki tarabwai, e na motikaki roou; ma ngkana I kabanea korakorau ibukin^b kateimatoakia, ni karokoa ae e roko, ngaia te tia uarongorong, bwa e na anai, ao a na bon kawakinaki raoi.

60 E aki maan i mwina ao I ataa bukin matoan taian kaetieti ake I anganaki ibukin tararuakia, ao bukin tera ngkai te tia uarongorong e taekinna bwa ngkana I a tia ni karaoa te mwakuri are kainnanoaki mai irou ao e na roko n anai. Bwa i mwin te tai are e ataa-ki naba iai bwa a mena irou, ao a korakora mwakuri ake a waakinaki ibukin anakii mai irou. A bane ni kabonganaki aanga ake a kona ni iangoaki ibukin te mwakuri aio. Te bwainikirinaki e rikirake ni kammaraki ma ni korakora nakon are mai mwaaina, ao a mwaiti botanaomata ake a tatauraoi n taai nako bwa a na anai mai irou ngkana a kona. Ma ni wanawanan te Atua, a teimatoa manoa n tikuia i nanon baiu, ni karokoa ae I a tia ni katiai mai iai bwai ake a kaantaningaki mai irou. Ngkanne, n aron te boraraoi, e a roko te tia uarongorong bwa e na anai, ao I anganna; ao a mena i aan ana tararua ni karokoa te bong aio, ae uoua ni May, te ngaa wanibubua tenibwi ma waniua.

57a BK Timiti, Emma Hale.
58a BK Bwainikirinaki.

59a IT—R 1:42.
b BK Koroboki aika

Tabu—A na kateimato-
aki koroboki aika tabu.

61 E ngae n anne, te ingainganano e reitinako, ao te bwabwarantiko ma newena aika nga a kabonganaaki n taai nako ni kabuti bwaai aika kewe ibukin ana utu tamau, ao ibukiu. Ngkana N na taekina te kateuana ni nga ni mwakoro mai iai, e na bon kaoni booki aika a mwaiti. E ngae n anne, I aki kona moan korakoran te bwainikirinaki ao I a riai ni kitana Manchester, ao n nako ma kainabau nakon te aono ae Susquehanna, n te Aba ae Pennsylvania. Ngke I katauraoi ni waaki—ngkai I a rang ni kainnanao, ao te bwainikirinaki e rang n rawawata i aora n te aro are akea kaantaningaan ae e na toki—i nanon karawawatakira ti kunea raora ae te mwaane ae arana “Martin Harris, are e kawarira ao e anganai nimwabwi te taara bwa buokara ni mwanangara. Mr Harris bon kaain te kaawa ae Palmyra, te aono ae Wayne, n te Aba ae New York, ao te tia ununiki ae e karineaki.

62 Man te buoka ae e roko n te tai ae e kainnanaoaki I a kona n roko n te tabo are N na nako iai i Pennsylvania; ao n te tai naba arei i mwin rokou ikekei I moana katootongan manin koroboki man taian bwaatua. E rangi ni mwaiti are I karaoi katootongaia, ao rinanon te “Urim ao te Tammim I rairi tabeua i buakoia, are I karaoia i marenan te tai are I roko iai n ana auti taman

kainabau, n te namwakaina ae Ritembwa, ao Beberuare are i mwina.

63 Te taina n te namwakaina aio ae Beberuare, Mr. Martin Harris are e a kaman taekinaki arana e roko nakon ara tabo, e anai manin koroboki ake I katootongi man taian bwaatua, ao e nako ma ngaia nakon te kaawa ae New York. I bukin te bwai are e riki ni kaineti ma ngaia ao manin koroboki, N na taekina oin ana rongorongo n te bwai are e riki, n aron are e taekini nakoio i mwin okina, n aron ae kaotaki ikai:

64 “I nakon te kaawa ae New York, ao ni kaoti manin koroboki ake a tia n rairaki, ma te rairairi akekei, nakon te Tia Rabakau ae Charles Anthon, te mwaane ae e kinaaki ibukin ana konabwai n taian taetae. Te Tia Rabakau ae Anthon e taekinna bwa te rairari e bon eti, e eti riki nakon rairairi man te taetae n Aikubita ake e a tia noori mai mwaina. I mwina I kaoti nakoia ake a tuai n rairaki, ao e taekinna bwa bon taetae n Aikubita, Chaldea, Assyria, ao Arabia; ao e taku bwa bon manin koroboki raoi. E anganai te beebeba ni kakooua, ni kakooua nakoia aomata i Palmyra bwa bon manin koroboki raoi, ao bwa te rairari mai iai ibukiiia n aron are a tia n rairaki a bon eti naba. I uota te beebeba ni kakooua ao I katikua n au buua, ao N nang bon kitana te auti, ngke e weteai Mr. Anthon

ni kaokai, ao e titirakinai bwa e kanga te ataenimwaane ni kunea bwa iai bwaatua aika kooro n te tabo are e kunei iai. I kaekaa bwa ana anera te Atua ae e kaotia nakoina.

65 “I mwina e taku nakoiu, ‘N na noora te beeba ni kakoaua anne.’ Ngaia are I anaia man au buua ao n anganna, ngke e a anaia ao e raeraeia nakon mwakorokoro aika uarereke, n taekina bwa bon akea ngkai te bwai ae aia mwakuri ni buobuoki “anera, ao bwa ngkana N na uoti bwaatua nakoina e na rairi. I kaongoa ae iteran taian bwaatua a bon ^bkainaki, ao bwa I tabuaki ni uoti. E kaeka, ‘I aki kona ni wareka te boki ae kainaki.’ I kitanna ao I nakon Dr. Mitchell, are e kama-toa are e taekinna te Tia Rabakau ae Anthon ni kaineti ma manin koroboki ao rairana.”

.....

Oliver Cowdery e beku bwa te tia koroboki n rairan Ana Boki Moomon—Iotebwa ao Oliver a karekea te Nakoanibonga ae te Aaron mai iroun Ioane te Tia Bwabebetito—A bon bwabetitoaki, a katabuaki, ao a karekea tamnein te taeka ni burabeti. (Kiibu 66–75).

66 N 5 bongin Eberi, 1829, “Oliver Cowdery e roko n au auti, ao ni karokoa te tai aei I tuai man

norio. E taekinna nakoiu bwa e bon tia reirei n te reirei ae kaan ma te tabo are e maeka iai tamau, ao tamau bon temanna i buakoia ake a kanakoia natiia nakon te reirei, ao e nako ni maeka n te tai ae e aki maan n ana auti, ao ngke e mena ikekei te utu a taekina nakoina aron reken taian bwaatua irou, ao ai ngaia are e a roko bwa e na titirakinai.

67 Uabong i mwiin rokon Mr. Cowdery (are 7 n Eberi) I moana rairan Ana Boki Moomon, ao e moanna ni koroboki ibukiu.

.....

68 Ti bon teimatoa ni mwakuri n rairairi, ngke, n te namwakaina are i mwina (Meei, 1829), ngaira n te bong ae e onoti ti nakon te buakonikai ni tataro ao ni bubutia te Uea ni kaineti ma te “bwabetito ibukin ^bkamaunaan bure, are ti kunea bwa e taekina n te rairairi n taian bwaatua. Ngke ti tabe ni karaoa aei, n tataro ao ni wewetea te Uea, te ^ctia uarongorongo mai karawa e ruo n te ^d“nang ae e oota, ao ngke e tia ni katokai ^e“baina i aora, e ^fkatabuira, ni kangai:

69 I aomi raou ni mwakuri, n aran te Mesia, I anga te “Nakoanibonga ae te Aaron, are e tau kiingin aia mwakuri ni ibuobuoki anera, ao te euangkerio n rairannano, ao ni bwabetito ni kateboaki i an te ran ibukin kamaunaan bure, ao aio e na bon aki

65^a BK Anera.
b Itaia 29:11–12;
2Nib. 27:10;
Ita 4:4–7.

66^a BK Cowdery, Oliver.
68^a BK Bwabebetito.

b BK Kamaunaan Bure.
c BK Ioane te Tia
Bwabebetito.
d WI 11:25;
Ita 2:4–5, 14;
R&B 34:7.

e TOni. 1:5.
BK Bai, Katoka.
f BK Kariaia;
Katabua, Katabu.
69^a BK Nakoanibonga ae te
Aaron.

*manga anaaki man te aonaba ni karo-
koa natin* ^b*Rewi mwaane a manga
anga karea nakon te Uea n te raoiroi.*

70 E taekinna bwa te Nakoanibonga ae te Aaron aio akea iai te mwaaka ni katokabai ibukin ana ^a*bwaintituaraoi te Tamnei ae Raoiroi, ma aio e na anga nakoi-
ra rimwi; ao e tuangira bwa ti na nako ni bwabetitoaki, ao e anga-
niira te kaetieti bwa N na riai ni bwabetitoa Oliver Cowdery, ao i mwina e na bwabetitoai.*

71 Ngaia are ti a nako ao ti bwabetitoaki. I bwabetitoa moa, ao i mwina e bwabetitoai—i mwina I katokai baiu i aon atuuna ao I a katabua nakon te Nakoanibonga ae te Aaron, ao i mwina e katokai baina i aou ao e katabuai nakon te Nakoanibonga naba arei—n aron are ti tuangaki.*

72 Te tia uarongorongo are e roko iroura n te tai aei ma n anganiira te Nakoanibonga aei, e taku bwa arana Ioane, ae titebo ma are e aranaki bwa ^a*Ioane*

te Tia Bwabetito n te Nu Tetema-
nti, ao bwa e mwakuri i aan aia kaetieti ^b*Betero, ^cIakobo ao ^dIoane ake a tau i ^ekiingin te Nakonibonga ae te ^fMerekitereka, are te Nakoanibonga, are e taku, bwa e na katokaaki i aora n te tai ae riai, ao bwa N na aranaki bwa te moan ^gUnimwaane n te Ekaretia, ao ngaia ae (Oliver Cowdery) te kauoman. Bon te bong ae tebwi ma nimaua iai bongin Meei, 1829, are ti katabuaki i aan bain te tia uarongorongo aei, ao ni bwabetitoaki.*

73 N te tai naba are ti otirake iai man te ran i mwiin tiara ni bwabetitoaki, ti namakina kaka-bwaiaakira ae korakora ma ni mimitong mai iroun Tamara are i Karawa. N te tai naba are I tia ni bwabetitoa Oliver Cowdery, ao e ruo te ^a*Tamnei ae Raoiroi nako aona, ao e teirake ao e ^btaetae ni burabetii bwaai aika a bati ake a na waekoa ni koro bukiia. Ao teuana riki, bwa n te tai ae*

* Oliver Cowdery e kabwarabwarai bwaai aika a riki aikai n aron aei: “Aikai boong aika a na aki mwanuokinaki—n tekateka n ongora n tangin te bwana are e kairaki mai karawa, e kauta te kakaitau ae moan te korakora ni bwanibwaniu! N te bong teuana ma teuana I waaki nako, n akea tokitokina, ni koroboki man ana wareware, ngke e rairairi ma te Urim ao te Tammim, ke, n aron are a na taekinna tenaan Nibwaite, ‘Taan Raira’ te rongorongo ngkoa ke te rongorongo ae e aranaki bwa ‘Ana Boki Moomon.’

“N na taekinna, n taeka tabeua, te rongorongo ae e kakaongora are e anga Moomon ao natina te mwaane ae e kakaonimaki, Moronaa, ibukiia te botanaomata ae a tangiraki ao a mwannaoaki ngkoa mai karawa, e na riaon au baire ngkai; ngaia are N na katuka aio nakon te tai ae i mwaira, ao, n aron are I taekinna mai moana, ni waaki

69b TK 10:8;
R&B 13; 124:39.
BK Rewi—Ana baronga
Rewi.
70a BK Bwaintituaraoi ae te
Tamnei ae Raoiroi.
72a BK Ioane te Tia
Bwabetito.

b R&B 27:12–13.
BK Betero.
c BK Iakobo, Natin
Tebetaio.
d BK Ioane, Natin
Tebetaio.
e BK Kiingin te
Nakoanibonga.

f BK Nakoanibonga ae te
Merekitereka.
g BK Unimwaane.
73a BK Tamnei ae Raoiroi.
b BK Taeka ni Burabeti,
Taetae ni Burabeti.

waekoa ngke I tia ni bwabetitoa-ki irouna, I karekea naba tamnein te taeka ni burabeti, ngke I teirake, I taetae ni burabeti ni kaineti ma rikiraken te Ekaretia aei, ao bwaai riki tabeua aika a mwaiti ake a irekereke ma te Ekaretia, ao natiia aomata n te roro aei. Ti kaonaki n te Tamnei ae Raoiroi, ao ni kimwareirei iroun te Atua are te tia kamaiuira.

74 Ibukina bwa ara iango a bon kaotaaki, ti a moanna ni "mataata ni koroboki aika tabu, ao nanoia ni ^bkoaua ao te kaantaninga ni kiibu aika a rang n raba nanoia a kaotaki nakoira n te aro are ti aki kona ni karekea mai mwaina, ke n aki kona ni iangoia mai mwaina. N te tai aei ti bon kairooaki bwa ti na aki kaota aron angana-

kira te Nakoanibonga ao tiara ni bwabetitoaki, ibukin nanoia ni kan bwainikirinira are e a kaman otara irouia kaain te aono arei.

75 Ti a bon tia ni kakamaakaki bwa ti na kamwaruaki irouia taan iowawa, man te tai teuana nakon te tai teuana, ao aio naba, irouia taan onimaki n te aro. Ao nanoia ni iowawa nakoira a bon totokoaki n aia kona n taua aroia ana utu taman kaainabau (i aan ana kairi te Atua), ake a rang ni boutokaai, ao a bon ribaia taan iowawa, ao a kukurei bwa N na kariaiakaki ni reita nako te mwakuri n rairairi n akea katokitokana; ao ngaia are a anganano ao a berita bwa a na kamanoira man waaki ni kabane aika a aki eti i aan te tua, n aron aia konabwai.

nakon tabeua bwaai aika a riki aika iai reitakiia raoi ma moan katean te Ekaretia aio, are e na kona ni kakukurei nakoia ngaa ake a tia n eutiia rake, ri buakon mataia n aki kukurei taan bakan raoiroi ao aia bukibuki ni kewe bwaritaio, ao ni mwanea Ana Euangerio Kristo.

"Akea aomata, ae a iango raoi, ae a kona n rairi kaetieti ake anganaki Nibwaite man wiin te Tia Kamaiu, ibukin aroia raoi aomata ni katea Ana Ekaretia, ao ai moarara riki n te tai are aroaro aika buakaka a kabuta nako te raraoma i aon baire nako ma waaki aika kammwakuraki i buakoia aomata, n akean te nano n tangira kabwaiaia ni kaota te nano ni kukurei n taunaki n te rua ni mate ae te ran, ni kaeka 'te nano ae raoiroi ni mangautin Iesu Kristo.'

"I mwin korean te rongorongong are e anga ibukin ana mwakuri ni ibuobuoki te Tia Kamaiu nakoia nikiraia ana kariki Iakobwa, i aon te aba aio, e bon beebete noorana, n aron are e taekinna te burabeti bwa e na beebete, bwa te roo e na rabuna te aonaba ao te rotongitong e rabuna aia iango aomata. Ni iangoana riki e bon beebete bwa e na nooraki ae i buakon te kakauntaeka ae korakora ao te karongoa ni kaineti ma te aro, akea ae iai kariaiakana mai iroun te Atua bwa e na kamwakuri taian otenanti n te Euangerio. Bwa e kona n taekinaki te titiraki, iai te kariaia irouia aomata ni karaoi mwakuri n aran Kristo, ake a kaakeai taian kaotioti, ngke Ana kakoaua e aki karako riki nakon tamnein te taeka ni burabeti, ao Ana aro e kabotoaki, kateaki, ao ni boutokaaki man kaotioti aika ineti, n rooro nako n te aonaba ngke iai Ana botanaomata i aon te aonaba? Ngkana bwaai aika iai koauaia aikai a taunaki, ao a karauaki raoi ni karabaaki irouia aomata ake rabakauia e na reke n te kaangaanga ngkana n te tai are

kariaiakaki iai bwa e na ota ni moamoia aomata, a na bon aki raba nakoirā, ao ti bon tii tataninga te tua bwa e na anga 'Teirake ao bwabetitoaki.'

"E tuai maan i mwin tangiran aio i mwain ae e karaoaki. Te Uea, ae e kaubwai n te nanoanga, ao e tatauraoi n taai nako ni kaekai aia tataro ae teimatoa uaae a mangori, i mwin are ti a tia ni weteia ma nanora ni koaua, ni kararoaira man aia maeka aomata, e kamangoria ni kaota nanona nakoirā. E karina, n aron ae man ae akea tokina, bwa-naan te Tia Kabooira n taekina te rau nakoirā, ngke e kaukaki te rabuna ao ana anera te Atua e ruo ni kunikaiaki n te mimitong, ao n anga te rongorongō are e ingainga ni kakaekai, ao kiingin te Euangkerio n rairannano. Ai te kimwareirei tera! Ai te kamiimi tera! Ai te kakubanako tera! Ngke e tabe te aonaba ni kammarakaki ao ni kamwani-nganakoaki—ngke mirion a tabe ni kakaekai te oo n ai aron te mataki, ao ngke aomata ni kabaneia a tiku ni mwioko i aon te raraoma, n te rabwata ae bwānin, matara a nooria, taningara a ongo, 'n ai aron ootan te ngaina'; eng, e raka riki—e riao raneanean otan taai ni Meei, are e kaota ngkanne raneaneana i aon bwāni nako! Ngkanne bwānaana, e ngae ngke e maraara, e ninianako nanoia, ao ana taeka, 'Ngai raomi n tia mwakuri,' e kabuanakoa te maaku ni kabane. Ti kakauongo, ti miakinna, ti kamoamo! Bon bwānaan te anera man are e mimitong, bon te rongorongō mai iroun are Moan te Rietata! Ao ngke ti ongora ti kimwareirei, ngke Ana tangira e namakinaki i nanora, ao ti niraki ni kaotin Are Moan te Mwaaka! E nga nnen te nanououa? Akea nna; te raraoma e a tia ni birinako, e a inako te nanououa n aki manga otirake, ngke karaki ni iango ao te kewe a nako n aki toki!

"Ma, tariu ae tangiraki, iango, iango teutana te tai, tera te kimwareirei ae kaona nanora, ao tera te bwai ae kakubanako ae ti na bobaraki iai, (bwa antai ae na aki katorobubua ibukin te kakabwai ae ai aron aei?) ngke ti karekei i aan baina te Nakoanibonga ae Tabu ngke e kangai, 'I aomi raou n tia mwakuri, n aran te Mesia, I anga te Nakoanibonga aei ao te kariaia aei, are e na tiku i aon te aonaba, bwa aonga Natin Rewi mwaane ni kona n anga te karea nakon te Uea i nanon te raoiroi!'

"N na aki kataia ni korea bannan taian namakin n te nano aio nakoimi, ke kakannaton tamaroana ao mimitongina are e otabwaninira n te tai aio; ma kam na kakoauai ngkana I kangai, bwa te aonaba, ke aomata, ma rabakauia n taetae rinanon te tai ae maan, aki kona ni unekenekea te taetae n te aro ae na kakaongora ao n anai nano n aron te aomata ae tabu aei. Akea, ao bon akea mwaakan te aonaba n anga te kimwareirei, n anga te rau, ke n ataa te wanawana are kanoai kibu n taeka n tatabeua nako n aroia ngke a karokoaki ni mwaakan te Tamnei ae Raoiroi! Te aomata e kona ni kewe raona n aomata, te kewe e kona n rimwin te kewe, ao natin teure e buakaka a kona ni iai mwaakaia n ana nanoia ake a nanobaba ao a bangabwai, ni karokoa ae akea riki ma ti te karaki ni kewe ae na kamwarakeia aika mwai, ao uaan te kewe e uota n airana naake a tanoi nakon te ruanimata, ma teuana ringaia n tabonibain ana tangira, eng, teuana otan mimitongina man te aonaba are i eta, ke teuana te taeka mai wiin te Tia Kamaiu, man bwānibwānin ae akea tokina, e oroia ni kabane ni kaakea bonganaia, ao ni kamaunai n aki toki man te iango. Te kakoaua bwa ti mena i matan te anera, ao koauan ae ti ongo bwānaan Iesu, ao te koaua ae akea kairuana ngke e raanga mai iroun te aomata ae itiaki, ae tuangkaki iroun te Atua bwa e na taekinna bwa nanona, iroun e bon aki kona ni kabwarabwaraaki, ao N na aki toki n tarai taekan raoiroin te Tia Kamaiu ma te miimi ao te kakaitau n au tai ae I kariaiakaki iai n tiku ni mai; ao ni nne ni maeka akekei ike e maeka iai te kororaioi ao e aki kona n roko iai te bure, I tangiria n neboia n te bong arei are akea tokina." Messenger and Advocate, boki 1 (Okitobwa 1834), iteraniba 14–16.

TAEKAN TE ONIMAKI

N ANA EKARETIA IESU KRISTO IBUKIHA AIKA ITIAKI
NI BOONG AIKA KAITIRA

Ti ^akakoaua te ^bAtua, te Tama ae Akea Tokina, ao ^cNatina, ae Iesu Kristo, ao te ^dTamnei ae Raoiroi.

2 Ti kakoaua ae a na katuuaeiki aomata nako ibukin ^aoin aia bure, ao tiaki ibukin riaogan te tua ironun ^bAtam.

3 Ti kakoaua bwa man Ana ^aMwakuri ni Kamaiu Kristo, a kona iai aomata nako ni ^bkamaiuaki, n te ^congeaba nakon ^dtuua ao otenanti n te ^eEuangkerio.

4 Ti kakoaua bwa moan tuua ao ^aotenanti n te Euangkerio bon: te moan, te ^bOnimaki ironun te Uea ae Iesu Kristo, te kauoua, te ^cRairannano, te kateniua, te ^dBwabebetito ni kateboaki i an te ran ibukin ^ekamaunaan buure, te kaaua, te

Katoka ^fbai ibukin te ^gbwaintituaraoi ae te Tamnei ae Raoiroi.

5 Ti kakoaua bwa e riai ni ^aweteaki te aomata ironun te Atua, n te ^btaeka ni burabeti, ao man te katoka ^cbai irouia naake a ^dkariaiakaki, bwa e na ^etataekina te Euangkerio ao ni karaoi taian ^fotenanti ake iai.

6 Ti kakoaua te ^abotaki naba ae ti te arona ma are iai ngkoa i nanon te Ekaretia ni Kawai, aika, ^babotoro, ^cburabeti, ^dminita, taan reirei, ^etaan tataekina te euangkerio, ao tabeman riki.

7 Ti kakoaua te ^abwaintituaraoi n ^bneewe, ^ctaeka ni burabeti, ^dkaotioti, ^emii ni burabeti, ^fkatoki aoraki, ^grairan neewe, ao tabeua riki.

8 Ti kakoaua te ^aBaibara ae ana

- 1 *a* BK Onimaki, Kakoaua.
b BK Te Atua, Atua n Atua—Te Atua te Tama.
c BK Iesu Kristo; Te Atua, Atua n Atua—Te Atua te Nati.
d BK Tamnei ae Raoiroi; Te Atua, Atua n Atua—Te Atua ae te Tamnei ae Raoiroi.
- 2 *a* TK 24:16; Etek. 18:19–20. BK Bukinaki; Inaomata n Rinerine.
b BK Bwakan Atam ao Ewa.
- 3 *a* BK Karaoa te Mwakuri ni Kamaiu, Mwakuri ni Kamaiu.
b Mot. 27:24–26; Mote 5:9. BK Kamaiu.

- c* BK Ongeaba.
d BK Tua.
e BK Euangkerio.
- 4 *a* BK Otenanti.
b BK Onimaki.
c BK Raira nanom, Rairannano.
d BK Bwabebetito.
e BK Kamaunaan Bure.
f BK Bai, Katoka.
g BK Bwaintituaraoi ae te Tamnei ae Raoiroi.
- 5 *a* BK Wewete, Weteaki ironun te Atua.
b BK Taeka ni Burabeti, Taetae ni Burabeti.
c BK Bai, Katoka.
d BK Kariaia; Nakoanibonga.
e BK Tataekina, Kabwarabwara.
f Aram. 13:8–16.

- 6 *a* BK Ekaretia, Kanikinaea ae Koaua—Barongakin te Ekaretia.
b BK Abotoro.
c BK Burabeti.
d BK Bitiobi.
e BK Tamanuea, Ae mai iron te Tamanuea; Tia Tataekina te Euangkerio.
- 7 *a* BK Ana Bwaintituaraoi te Tamnei.
b BK Bwaintituaraoi n Neewe.
c BK Taeka ni Burabeti, Taetae ni Burabeti.
d BK Kaotioti.
e BK Mi ni Burabeti.
f BK Katoki Aoraki, Taian katoki aoraki.
g 1Korin. 12:10; Moom. 9:7–8.

^btaeka te Atua ngkana e ^ceti rairana; ti kakoaua naba ^dAna Boki Moomon bwa ana taeka te Atua.

9 Ti kakoauai bwaai nako ake e a tia ni ^akaoti te Atua, bwaai ni kabane ake E kaoti ngkai, ao ti kakoaua bwa E na manga ^bkaoti bwaai aika mwaiti aika korakora ma ni kakaawaki aika kaineti ma Uean te Atua.

10 Ti kakoaua manga ^aikotakin Iteraera ao kaokakin ^bBaronga ake Tebwina; bwa ^cTion (Ierutarem ae Boou) e na kateaki i aon te kon-tenanti ae Amerika; bwa Kristo bon ngaia ae e na ^dtautaeka i aon te aonaba; ao, bwa te aonaba e na manga ^ekaboouaki ma ni karekea ^fmimitongina ni ^gbwaretaiti.

11 Ti tangira te ^ainaomata n taro-mauria te Atua ae Moan te Mwaa-ka ni ^bkaineti ma ara ^ciangō, ao ni kariaia aomata nako te inaomata

naba anne, bwa a na ^dtaromaui ni kanga, n te tabo ra, ke are a rinea.

12 Ti kakoaua ae ti kabaeki nakoia uea, beretitenti, taan tau-taeka, ao taan moti, n ongotaeka, ni karinea, ao ni boutoka te ^atua.

13 Ti kakoaua ae ti riai ni ^akoko-
aua, n etieti, n ^bitiaki, n akoi, n
raoiroi, ao ni ^ckakaraoa ae raoiroi
nakoia aomata ni kabaneaia; e koa-
ua, ti kona n atongnga bwa ti ira
ana ^dkauring Bauro—Ti kakoauai
bwaai ni kabane, ti ^ekantaningai
bwaai ni kabane, ti a tia n teima-
toa rinanon bwaai aika mwaiti, ao
ni kantaningaia bwa ti na kona n
^fteimatoa rinanon bwaai ni kaba-
ne. Ngkana iai te ^gbwai ae raoiroi,
ae kakateke, ke ae tamaroa rongo-
rongona, ke e kamoamoaki, ti na
ukoukōri bwaai aikai.

IOTEBWA TIMITI.

8a BK Baibara.

b BK Ana Taeka te Atua.

c 1Nib. 13:20–40;
14:20–26.

d BK Ana Boki Moomon.

9a BK Kaotioti.

b Amota 3:7;

R&B 121:26–33.

BK Koroboki aika

Tabu—Te taetae ni
burabeti ibukin rokon
koroboki aika tabu.

10a Itaia 49:20–22; 60:4;

1Nib. 19:16–17.

BK Iteraera—Ikotakin
Iteraera.

b BK Iteraera—Ana baro-
nga Iteraera ake tebwina
ake a bua.

c Ita 13:2–11;

R&B 45:66–67; 84:2–5;
Mote 7:18.

BK Ierutarem ae Boou;
Tion.

d BK Tenga n Ririki.

e BK Aonaba—Kaitiakan
te aonaba.

f BK Mimitong.

g KT te aroaro ae aia-
ron te Nne n aroka are

Eten; Itaia 11:6–9; 35;

51:1–3; 65:17–25;

Etek. 36:35.

BK Bwaretaiti.

11a R&B 134:1–11.

b BK Inaomata n

Rinerine.

c BK Atakin ae Kairua ao

ae Eti i Nanom, Mata-
niwin te Nano, Iango.

d BK Nebonebo.

12a R&B 58:21–23.

BK Tua.

13a BK Etieti;

Kokoaua, Te Kokoaua.

b BK Maiuakinan te
Itiaki.

c BK Mwakuri ni
Ibuobuoki.

d Biri. 4:8.

e BK Kantaninga.

f BK Teimatoa Rinanon.

g BK Aroaro ae Riai;
Tamaroa.